

ΕΡΓΟ:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (ΠΕΠΚΕ Ι.Ν.)

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ:

«ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΈΝΤΑΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ»

(MIS: 5034803, ΚΩΔΙΚΟΣ ΈΡΓΟΥ ΠΔΕ: 2019ΕΠΟ22100299)

*Παραδοτέο 4: 1η Ετήσια Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης
Π.Ι.Ν. - 2022 (Έτος αναφοράς 2021)*

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΕΡΓΟΥ:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ 2014 - 2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη αποτελεί την πρώτη «Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης» του Παρατηρητηρίου Κ.Ε. Ιονίων Νήσων (με έτος αναφοράς το 2021) και έχει ως στόχο την αποτύπωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, τον εντοπισμό των παραγόντων που διαμορφώνουν τις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών της, την ανάδειξη ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, καθώς και την αξιολόγηση των επιπτώσεων συγκεκριμένων παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης, οι οποίες στοχεύουν στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού της Περιφέρειας.

Για τη διεξαγωγή της «Περιφερειακής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης» αντλήθηκαν μια σειρά από δεδομένα, τόσο πρωτογενή όσο και δευτερογενή, είτε από το Παρατηρητήριο Κ.Ε. Ιονίων Νήσων, είτε αντλήθηκαν από ανοικτές βάσεις δεδομένων (ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat), είτε συλλέχτηκαν από δημόσιους φορείς και υπηρεσίες.

Ως προς τα βασικά συμπεράσματα της μελέτης, αυτά είναι, καταρχάς, το πρόβλημα γήρανσης που αντιμετωπίζει ο πληθυσμός της Περιφέρειας και, συνεπώς, η διαχρονική μείωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της. Στα θετικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας είναι το ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό ανεργίας που καταγράφεται, καθώς και το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων, χωρίς ωστόσο να παραβλέπουμε το μεγάλο χάσμα μεταξύ των ποσοστών ανεργίας ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού.

Εξάλλου, το διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για το έτος 2020, είναι το δεύτερο υψηλότερο μετά από αυτό της Περιφέρειας Αττικής και 10% υψηλότερο από αυτό του συνόλου της χώρας, ενώ δεν καταγράφεται κάποιο σοβαρό πρόβλημα ως προς την εισοδηματική ανισότητα του πληθυσμού της, με αποτέλεσμα το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται υπό τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού ή αντιμετωπίζει σοβαρή υλική στέρηση να είναι πολύ χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της χώρας. Συγκεκριμένα, από τον αριθμό των δικαιούχων του ΕΕΕ συμπεραίνουμε ότι το ποσοστό των ατόμων που διαβιώνουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας αντιστοιχεί στο 1,5% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας.

Όσον αφορά τους αστέγους, τα δεδομένα για τον αριθμό των αστέγων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων δεν μπορούν εύκολα να ερμηνευθούν, καθώς δεν υπάρχει κάποια επίσημη καταγραφή τους από έναν φορέα με κοινά κριτήρια. Η συγκριτική, ωστόσο, ανάλυση των δεδομένων που αφορούν στους αστέγους μας επιτρέπει, με

μια πρώτη ανάγνωση, να καταρρίψουμε τον ισχυρισμό πως δεν υπάρχουν άστεγοι στην Περιφέρεια, συνεπώς, η έλλειψη στεγαστικής δομής δε δικαιολογείται από το επιχείρημα απουσίας αστέγων.

Σε ό,τι αφορά τα άτομα με αναπηρία, είναι ανησυχητική η απουσία λειτουργίας ΣΥΔ, ΚΑΑ, ΘΧΠ και ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής κοινωνικής φροντίδας στα άτομα αυτά στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Η απουσία αξιολογείται ως σημαντική, δεδομένου του αριθμού των ατόμων με αναπηρία, στα όρια χωρικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας. Η λειτουργία ενός τμήματος για τα άτομα με αναπηρία στο Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Ιονίων Νήσων, δύο ΚΔΗΦ και δέκα ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας στα εν λόγω άτομα, λειτουργούν ως σοβαρό αντιστάθμισμα.

Εξάλλου, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων λειτουργούν δύο ΝΠΙΔ κλειστές δομές που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας αποκλειστικά στα παιδιά και καμία με ωφελούμενη ομάδα την οικογένεια. Επίσης, η δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης που αφορούν στην φιλοξενία γυναικών θυμάτων βίας και θυμάτων πολλαπλών διακρίσεων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι μηδενική.

Ικανοποιητικός εκτιμάται ότι είναι ο αριθμός των ΚΗΦΗ που λειτουργούν στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, παρέχοντας τις προβλεπόμενες υπηρεσίες σε ηλικιωμένα άτομα. Τέλος, σε επίπεδο δομών σημαντική είναι η προσφορά του Τμήματος Χρονίως Πασχόντων του Κ.Κ.Π.Ι.Ν, το οποίο περιθάλπει ηλικιωμένα άτομα και χρόνια πάσχοντες σε 24ωρη βάση, προσφέροντάς τους πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ψυχολογική υποστήριξη, καθώς και η λειτουργία τεσσάρων φορέων, ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα. Απουσία εντοπίζεται στην Π.Ε. Ζακύνθου, στα όρια της οποίας δεν λειτουργούν κλειστές και ανοικτές δομές φορέων ΝΠΙΔ .

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	7
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	11
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	13
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	14
2. ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ.....	17
2.1 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ.....	18
2.1.1 Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής – Νόμος 4445/2016.....	18
2.1.2 Η Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων 2014-2020.....	19
2.1.3 Στοχοθεσία και Εφαρμοστικό Πλαίσιο του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Ιονίων Νήσων.....	21
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	24
3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	25
3.2. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	25
3.3. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	44
3.3.1. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ.....	44
3.3.2. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ).....	47
3.4. Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	53
3.4.1. Εργατικό Δυναμικό.....	53
3.4.2. Ποσοστό Απασχόλησης.....	58
3.4.3. Ποσοστό Ανεργίας.....	62
4. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	70
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	71
4.2 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	71
4.3 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	75
4.4 ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (ΕΕΕ).....	77
4.5 ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΑΠΟΡΟΥΣ (ΤΕΒΑ).....	81
5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ & ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΜΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΈΝΤΑΞΗΣ.....	85
5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	86
5.2 ΚΕΝΤΡΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.....	86
5.3 ΔΟΜΕΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ.....	89
5.4 ΔΟΜΕΣ ΑΣΤΕΓΩΝ.....	91

5.5	ΣΧΟΛΙΚΑ ΓΕΥΜΑΤΑ.....	91
5.5.1	Σε επίπεδο Περιφέρειας.....	91
5.5.2	Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας.....	92
5.6	ΞΕΝΩΝΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ Γ.Γ.Ι.Α.Δ.....	94
5.7	ΣΤΕΓΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ (ΣΥΔ).....	94
5.8	ΚΕΝΤΡΑ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΑ).....	95
5.9	ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΗΜΕΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ (ΚΔΗΦ).....	96
5.10	ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΑ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ - ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΑ.....	97
5.11	ΚΕΝΤΡΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΚΗΦΗ).....	97
5.12	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ».....	98
5.13	ΔΟΜΕΣ ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ – ΝΠΙΔ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΕ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ).....	99
5.14	ΔΟΜΕΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ – ΝΠΙΔ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΕ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ).....	100
5.15	ΔΟΜΕΣ ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ – ΝΠΙΔ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ).....	100
5.16	ΔΟΜΕΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ – ΝΠΙΔ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ).....	101
5.17	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	102
5.18	ΔΟΜΗ ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ – ΝΠΙΔ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ).....	103
5.19	ΔΟΜΗ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ – ΝΠΙΔ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ).....	103
5.20	ΔΟΜΗ ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ – ΝΠΙΔ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ).....	104
5.21	ΔΟΜΗ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ – ΝΠΙΔ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ).....	105
6.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	107
	ΠΗΓΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	112

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1: Άξονες Προτεραιότητας Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	20
Πίνακας 2: Περιφερειακές Ενότητες και Δήμοι της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων	26
Πίνακας 3: Διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού (σύνολο ηλικιών) κατά φύλο, στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021).....	29
Πίνακας 4: Διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού ηλικίας 0-14 ετών, κατά φύλο στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021).....	31
Πίνακας 5: Διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών κατά φύλο στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021).....	33
Πίνακας 6: Διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού ηλικίας 65 ετών και άνω κατά φύλο στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021).....	35
Πίνακας 7: Πυκνότητα πληθυσμού (κάτοικοι/κμ ²) στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021).....	38
Πίνακας 8: Ποσοστό κατοίκων με ξένη υπηκοότητα στον σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2020)	39
Πίνακας 9: Καθαρές ροές μετανάστευσης στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2020).....	40
Πίνακας 10: Διαχρονική εξέλιξη δείκτη γήρανσης στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021).....	41
Πίνακας 11: Διαχρονική εξέλιξη δεικτών εξάρτησης νέων (0 -14 ετών) και ηλικιωμένων (65+ ετών) στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)	42
Πίνακας 12: Προσδόκιμο ζωής στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2020)	44
Πίνακας 13: Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ για το σύνολο της χώρας, την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και τις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)	45
Πίνακας 14: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Περιφερειακές της Ενότητες σε εκ. € (2014-2021).....	48
Πίνακας 15: Ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64 ετών), στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας (2014-2021).....	54
Πίνακας 16: Ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά φύλο, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	56
Πίνακας 17: Ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	57
Πίνακας 18: Ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά υπηκοότητα, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)	57
Πίνακας 19: Ποσοστό απασχόλησης, στο σύνολο και στις περιφέρειες της χώρας (2014-2021)	58
Πίνακας 20: Ποσοστό απασχόλησης κατά φύλο, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	60

Πίνακας 21: Ποσοστό απασχόλησης κατά επίπεδο εκπαίδευσης, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	61
Πίνακας 22: Ποσοστό απασχόλησης κατά υπηκοότητα, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	62
Πίνακας 23: Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας και στις Περιφέρειες (2014-2021)...	63
Πίνακας 24: Ποσοστό ανεργίας κατά φύλο, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	65
Πίνακας 25: Ποσοστό ανεργίας κατά ηλικιακή ομάδα, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	66
Πίνακας 26: Ποσοστό ανεργίας κατά επίπεδο εκπαίδευσης, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	66
Πίνακας 27: Ποσοστό ανεργίας κατά υπηκοότητα, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	67
Πίνακας 28: Μακροχρόνια άνεργοι ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού, στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	67
Πίνακας 29: Διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο (€), στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας (2014-2021).....	72
Πίνακας 30: Δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20), στο σύνολο της χώρας και ανά Περιφέρεια (2018-2021).....	74
Πίνακας 31: Ποσοστό πληθυσμού (%) υπό τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, στο σύνολο της χώρας και ανά Περιφέρεια (2018-2020).....	76
Πίνακας 32: Ποσοστό πληθυσμού (%) με σοβαρή υλική στέρηση, στο σύνολο της χώρας και ανά Περιφέρεια (2018-2020).....	76
Πίνακας 33: Ποσοστό πληθυσμού (%) που ζει σε νοικοκυριά πολύ χαμηλής έντασης εργασίας, στο σύνολο της χώρας και ανά Περιφέρεια (2019-2021).....	77
Πίνακας 34: Πλήθος δικαιούχων ΕΕΕ σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, έτος αναφοράς 2021.....	78
Πίνακας 35: Αριθμός αστέγων -δικαιούχων του ΕΕΕ σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, έτος αναφοράς 2021.....	79
Πίνακας 36: αριθμός των ανέργων-δικαιούχων του ΕΕΕ σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, έτος αναφοράς 2021.....	80
Πίνακας 37: Αιτήσεις και τους ωφελούμενους μονογονεϊκών νοικοκυριών, έτος αναφοράς 2021.....	80
Πίνακας 38: Πλήθος των ωφελούμενων ΤΕΒΑ που είναι ταυτόχρονα δικαιούχοι του ΕΕΕ, σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, έτος αναφοράς 2021.....	81
Πίνακας 39: Πλήθος των νοικοκυριών που υποστηρίχθηκαν αποκλειστικά από το ΤΕΒΑ την περίοδο 2018-2021.....	82
Πίνακας 40: Ωφελούμενοι-μέλη νοικοκυριών την περίοδο 2018-2021.....	82
Πίνακας 41: Σύνθεση των νοικοκυριών/ωφελούμενων του ΤΕΒΑ (2018-2021).....	83
Πίνακας 42: Πλήθος ωφελούμενων ΤΕΒΑ, άτομα με αναπηρία (2018-2021).....	84
Πίνακας 43: Πλήθος ωφελούμενων ΤΕΒΑ, άτομα χαρακτηρισμένα ως «άστεγοι» (2018-2021).....	84

Πίνακας 44: Αριθμός ΚΚ και ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και Κατά Περιφερειακή Ενότητα, έτος αναφοράς 2021	87
Πίνακας 45: Ποσοστό ωφελούμενων ΚΚ ως προς τον πληθυσμό και τον στην Περιφέρεια Ιονίων συνολικό αριθμό ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και κατά Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	88
Πίνακας 46: Αριθμός, είδος της δομής και αριθμός δικαιούχων σε επίπεδο Περιφέρειας και Π.Ε., έτος αναφοράς 2021.....	90
Πίνακας 47: Αριθμός δομών αστέγων και φιλοξενούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	91
Πίνακας 48: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2019-2021).....	92
Πίνακας 49: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Π.Ε. Κέρκυρας (2019-2021)	92
Πίνακας 50: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Π.Ε. Ζακύνθου (2019-2021).....	93
Πίνακας 51: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης (2019-2021).....	93
Πίνακας 52: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης (2019-2021).....	93
Πίνακας 53: Δομές φιλοξενίας της Γ.Γ.Ι.Α.Δ. και αριθμός φιλοξενούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	94
Πίνακας 54: Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και αριθμός φιλοξενούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	95
Πίνακας 55: Κέντρα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης και αριθμός περιθαλπόμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	96
Πίνακας 56: Κέντρα Δημέρευσης και Ημερησίας Φροντίδας (ΚΔΗΦ) και αριθμός περιθαλπόμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	96
Πίνακας 57: Θεραπευτήρια Χρόνιων Παθήσεων – Οικοτροφεία και αριθμός φιλοξενούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	97
Πίνακας 58: Κέντρα Ημερησίας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) και αριθμός εξυπηρετούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	98
Πίνακας 59: Αριθμός εξυπηρετούμενων «Πρόγραμμα στο Σπίτι» στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	99
Πίνακας 60: Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε ηλικιωμένους και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	99
Πίνακας 61: Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε ηλικιωμένους και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	100
Πίνακας 62: Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε άτομα με αναπηρία και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	101

Πίνακας 63: Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε άτομα με αναπηρία και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	101
Πίνακας 64: Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε παιδιά και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	103
Πίνακας 65: Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε παιδιά και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	104
Πίνακας 66: Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα στην οικογένεια και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	105
Πίνακας 67: Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα στην οικογένεια και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021	105

Ευρετήριο Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Ρυθμός μεταβολής του συνολικού πληθυσμού στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2015 – 2021).....	27
Διάγραμμα 2: Ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού κατά φύλο ανάμεσα στα έτη 2014 και 2021 για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και τις Π.Ε.....	27
Διάγραμμα 3: Ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού κατά ηλικιακή ομάδα ανάμεσα στα έτη 2014 και 2021 για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και τις τέσσερις Π.Ε.....	37
Διάγραμμα 4: Ποσοστό κατοίκων με ξένη υπηκοότητα στη χώρα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2020).....	39
Διάγραμμα 5: Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των δεικτών εξάρτησης (νέων και ηλικιωμένων) στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2015-2021).....	43
Διάγραμμα 6: Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ ως ποσοστό του ευρωπαϊκού μέσου όρου για το σύνολο της χώρας και την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014 – 2021).....	46
Διάγραμμα 7: Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ ως ποσοστό του ευρωπαϊκού μέσου όρου για τις τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (2014-2020).....	47
Διάγραμμα 8: Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της ΑΠΑ για το σύνολο της χώρας και την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2015-2021).....	50
Διάγραμμα 9: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) κατά τομέα οικονομίας για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2020).....	50
Διάγραμμα 10: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) ανά τομέα οικονομίας για την Π.Ε. Ζακύνθου (2014-2020).....	51
Διάγραμμα 11: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) ανά τομέα οικονομίας για την Π.Ε. Κέρκυρας (2014-2020).....	51
Διάγραμμα 12: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) ανά τομέα οικονομίας για την Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης (2014 - 2020).....	52
Διάγραμμα 13: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) ανά τομέα οικονομίας για την Π.Ε. Λευκάδας (2014 - 2020).....	52
Διάγραμμα 14: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	55
Διάγραμμα 15: Ποσοστά οικονομικά ενεργού πληθυσμού στις Περιφέρειες της Ελλάδας, έτος αναφοράς 2021.....	55
Διάγραμμα 16: Ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα και στις Περιφέρειες της χώρας, έτος αναφοράς 2021.....	59
Διάγραμμα 17: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	60
Διάγραμμα 18: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021).....	64
Διάγραμμα 19: Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο και στις Περιφέρειες της χώρας, έτος αναφοράς 2021.....	64
Διάγραμμα 20: Μακροχρόνια άνεργοι ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού, στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας, έτος αναφοράς 2021.....	68

Διάγραμμα 21: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού των μακροχρόνια ανέργων στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	69
Διάγραμμα 22: Διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο (€), στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας, έτος αναφοράς 2020	73
Διάγραμμα 23: Διαχρονική εξέλιξη του διαθέσιμου εισοδήματος ανά κάτοικο (€), στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2012-2014)	73

Συντομογραφίες

Συντομογραφία	Ορισμός
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΠΑ	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία
ΓΓΙΑΔ	Γενική Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
ΔΚΜ	Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας
ΕΓΠΣ	Εθνικό Γεωπληροφοριακό Σύστημα
ΕΕΕ	Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα
ΕΜ	Εθνικός Μηχανισμός
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΣΚΕ	Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΘΧΠ	Θεραπευτήρια Χρόνιων Παθήσεων
ΚΔΗΦ	Κέντρο Δημέρευσης Ημερήσιας Φροντίδας
ΚΗΦΗ	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
ΚΚ	Κέντρα Κοινότητας
ΚΚΑ	Κέντρα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης
ΝΔΙΠ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΕΠΚΕ	Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης
ΠΕΣΚΕ	Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης
ΠΙΝ	Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
ΣΥΔ	Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης
ΤΕΒΑ	Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους

1. Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη εκπονείται στο πλαίσιο του έργου: «Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης, για τις ανάγκες του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Ιονίων Νήσων (Πε.Π.Κ.Ε. Ι.Ν.)», στο πλαίσιο της Πράξης «Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων», με MIS 5034803¹. Αποτελεί την πρώτη «Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης» του Παρατηρητηρίου Κ.Ε. Ιονίων Νήσων (με έτος αναφοράς το 2021) και έχει ως αντικείμενό τη συστηματική καταγραφή, αποτύπωση και ανάλυση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων της Περιφέρειας, τον εντοπισμό των παραγόντων εκείνων (οικονομικών, κοινωνικών, εισοδηματικών, εργασιακών, κτλ.) που διαμορφώνουν τις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών της, την ανάδειξη ομάδων του πληθυσμού που είναι περισσότερο ευάλωτες στον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την αξιολόγηση των επιπτώσεων συγκεκριμένων κοινωνικών πολιτικών, οι οποίες στοχεύουν στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, στην αύξηση της συμπερίληψης σε βασικά αγαθά και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού των νησιών του Ιονίου.

Επιπλέον, η «Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης», στο πλαίσιο του Πε.Π.Κ.Ε. Ι.Ν., έχει ως στόχο τη συμπλήρωση των βασικών συμπερασμάτων της αντίστοιχης εθνικής έρευνας, ώστε να εξάγει χρήσιμα συμπεράσματα με γεωχωρική διαστρωμάτωση για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (Π.Ε., Δήμοι, Οικισμοί), ώστε να αποκτηθεί μία πλήρης και ει δυνατόν αντικειμενική εικόνα των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού και να ανιχνεύσει τη διεισδυτικότητα και την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων κοινωνικών πολιτικών.

Η «Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης» θα εκπονηθεί σε δύο χρονικές περιόδους (η 1^η έρευνα το 2023, με έτος αναφοράς το οικονομικό έτος 2021, και η επικαιροποίησή της το 2024, με έτος αναφοράς το οικονομικό έτος 2022), Πεδίο αναφοράς της έρευνας είναι τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και τα μέλη τους. Η έρευνα αναμένεται να συνεισφέρει στην Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Π.Ι.Ν.) στην ολιστική παρακολούθηση της εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη στα Ιόνια Νησιά και εμπεριέχει τους δείκτες, το σύνολο των διαδικασιών

¹ Η εκπόνηση της ετήσιας «Περιφερειακής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης» συνιστά βασική αρμοδιότητα των Περιφερειακών Παρατηρητηρίων Κ.Ε., βάσει του αρθ. 14 του «Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, ρυθμίσεις για την Κοινωνική Αλληλεγγύη και Εφαρμοστικές Διατάξεις του Ν. 4387/2016 (Α' 85) και άλλες Διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 236/2016).

μέτρησης τους, τις πηγές άντλησης στοιχείων, τις χρησιμοποιούμενες μεθοδολογίες και τα εργαλεία για την αποδοτική αποτύπωση των πολιτικών αυτών.

Για τη διεξαγωγή της «Περιφερειακής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης» αντλήθηκαν μια σειρά από δεδομένα, πρωτογενή, από στοχευμένες έρευνες πεδίου του Παρατηρητηρίου Κ.Ε., σε κοινωνικές δομές και φορείς της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων με δράσεις Κοινωνικής Ένταξης, αλλά και δευτερογενή, είτε από ανοικτές βάσεις δεδομένων (ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat), είτε συλλέχτηκαν, κατόπιν αιτήματος, από δημόσιους φορείς (ΥΚΟΙΣΟ, ΟΠΕΚΑ, κτλ.).

Το υπόλοιπο της παρούσας μελέτης διαρθρώνεται στα ακόλουθα Κεφάλαια:

- Κεφάλαιο 2: Περιγράφεται το περιβάλλον υλοποίησης του έργου: ο Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, η Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων 2014-2020 και το Εφαρμοστικό Πλαίσιο της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Κ.Ε. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.
- Κεφάλαιο 3: Παρουσιάζονται και αναλύονται τα σημαντικότερα δημογραφικά, οικονομικά και κοινωνικά μεγέθη και δείκτες της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, με σκοπό τον εντοπισμό και την ανάλυση των συνθηκών εκείνων και των παραγόντων που διαμορφώνουν τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού της.
- Κεφάλαιο 4: Παρουσιάζονται και αναλύονται οι δείκτες και τα στοιχεία εκείνα που αποτυπώνουν τις συνθήκες διαβίωσης (εισοδηματική ανισότητα, κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, δικαιούχοι ΕΕΕ και ΤΕΒΑ) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.
- Κεφάλαιο 5: Παρουσιάζονται αναλυτικά οι κοινωνικές δομές και οι ωφελούμενοι των δομών αυτών, τόσο στο σύνολο της Περιφέρειας, όσο και κατά Π.Ε.
- Κεφάλαιο 6: Συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα/διαπιστώσεις που προέκυψαν από την πραγματοποίηση της Έρευνας Εισοδήματος.

2. Το Περιβάλλον Υλοποίησης του Έργου

2.1 Το Πλαίσιο Αναφοράς του Έργου

2.1.1 Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής – Νόμος 4445/2016

Ο Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Εθνικός Μηχανισμός, Ε.Μ.), θεσμοθετήθηκε με τον Ν. 4445/2016 και ορίζεται ως ο ενιαίος οργανικός σχηματισμός, ο οποίος έχει ως αντικείμενο τον σχεδιασμό, την ενημέρωση, τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση οριζόντιων συνεκτικών πολυτομεακών πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής συνοχής. Ο μηχανισμός δρα συνεκτικά μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και των λοιπών Υπουργείων που ασκούν κοινωνική πολιτική, χωρίς ωστόσο να μεταβάλλει τις αρμοδιότητες τους ως προς την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της πολιτικής αυτής.

Ο Εθνικός Μηχανισμός συνεπικουρείται από το Ενιαίο Γεωπληροφοριακό Σύστημα (Ε.ΓΠ.Σ.), στο οποίο ειδικώς εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καταχωρούν δεδομένα, αναφορές και στατιστικά στοιχεία, που αφορούν σε πολιτικές Κοινωνικής Ένταξης, Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής συνοχής, με σκοπό την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών που εξυπηρετούν την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη (Ε.Σ.Κ.Ε.). Ταυτόχρονα, ο Μηχανισμός αποτελεί το βασικό συντονιστικό όργανο για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή οριζόντιων συνεκτικών πολυτομεακών πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης από τα συναρμόδια Υπουργεία, και λειτουργεί στο πλαίσιο μιας αμφίδρομης διαδικασίας – από επάνω προς τα κάτω και ανάδρομα – η οποία:

- Αφενός μεταβιβάζει (από τα κάτω προς τα πάνω: από τις Περιφέρειες προς το Υπουργείο Εργασίας) πληροφορίες για τη χάραξη οριζόντιων πολιτικών και τη λήψη αναγκαίων μέτρων.
- Αφετέρου συνεισφέρει στη χάραξη τυπικών πολιτικών στη βάση των αρχών και των προτεραιοτήτων της ΕΣΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ανάγκες σε περιφερειακό επίπεδο, τις οριζόντιες εθνικές πολιτικές και τα κενά πολιτικής που δημιουργούνται.

Η παρακολούθηση των πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης από τον Μηχανισμό γίνεται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μέσω του πληροφοριακού συστήματος

που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Εθνικού Μηχανισμού, με την καθιέρωση συστήματος δεικτών. Οι δείκτες αυτοί επιτρέπουν την παρακολούθηση της προόδου κάθε προτεραιότητας της Ε.Σ.Κ.Ε. και της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των επιμέρους παρεμβάσεων, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην αξιολόγηση τους.

Στην οργανωτική δομή των υπόχρεων φορέων να συνεισφέρουν δεδομένα στο Ενιαίο Γεωπληροφοριακό Σύστημα (Ε.Γ.Π.Σ.) κεντρικό ρόλο (ενδεικτικά) θα έχουν:

1. Το Τμήμα Σχεδιασμού και Αξιολόγησης της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής του Υπουργείου Εργασίας, το οποίο σύμφωνα με το Άρθρο 18 του ν. 4445/2016: «Εργαλεία Αξιολόγησης του Εθνικού Μηχανισμού», έχει και την ευθύνη εισαγωγής για την αποτελεσματική αξιολόγηση και αποδοτική αποτύπωση των εφαρμοζόμενων πολιτικών, προγραμμάτων και παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης.
2. Η Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας, η οποία καταχωρεί δεδομένα, αναφορές και στατιστικά στοιχεία, που αφορούν σε πολιτικές κοινωνικής ένταξης, κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής συνοχής, με σκοπό την παρακολούθηση των κοινωνικών πολιτικών, των προτεραιοτήτων της Ε.Σ.Κ.Ε. και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συναφών παρεμβάσεων σε κυβερνητικό και αυτοδιοικητικό επίπεδο».
3. Οι Περιφέρειες, μέσω των Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης, οι οποίες εκδίδουν ετήσιες αναφορές για την ενημέρωση των δεικτών του Ε.Γ.Π.Σ. Στο πλαίσιο της παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων σε αυτοδιοικητικό επίπεδο, καθοριστικό ρόλο διαδραματίζουν οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειών και τα Περιφερειακά Παρατηρητήρια Κοινωνικής Ένταξης.

2.1.2 Η Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων 2014-2020

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, βάσει των σχετικών απαιτήσεων αναφορικά με τον σχεδιασμό του ΕΣΠΑ 2014-2020 και στο πλαίσιο του σχεδιασμού του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, προέβη στην κατάρτιση Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης (ΠΕ.Σ.Κ.Ε.), η οποία έχει ως στόχο την ενίσχυση του κοινωνικού ιστού της Περιφέρειας με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης/καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων της που αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα διαβίωσης και κοινωνικής ένταξης.

Ειδικότερα, το 2015 διαμορφώθηκε η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη, η οποία έθεσε ένα στρατηγικό πλαίσιο αρχών, προτεραιοτήτων και αξόνων δράσης για τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η εν λόγω Στρατηγική αποτέλεσε βασική προϋπόθεση για την ενεργοποίηση δράσεων του Ε.Κ.Τ. στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 9: «Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης» του Π.Ε.Π. Ιονίων Νήσων 2014-2020.

Οι βασικοί άξονες της Στρατηγικής περιλάμβαναν ένα πλέγμα παρεμβάσεων που καλύπτουν όχι μόνο τις παραδοσιακές ομάδες στόχου των προνοιακών πολιτικών, αλλά και άλλες κατηγορίες προσώπων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό ή αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, παρά την ικανότητα και διαθεσιμότητά τους για άσκηση απασχόλησης. Οι γενικοί στόχοι της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης Ιονίων Νήσων (ΠΕ.Σ.Κ.Ε. Ι.Ν.) αποκρυσταλλώνονται σε ισάριθμους Άξονες Προτεραιότητας, βάσει των οποίων δομήθηκε το Σχέδιο Δράσης της Περιφέρειας για την καταπολέμηση της φτώχειας και την ενδυνάμωση της Κοινωνικής Ένταξης και οι οποίοι διατυπώνονται όπως περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 1).

Πίνακας 1: Άξονες Προτεραιότητας Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	1.1 Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα (ΕΕΕ) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων 1.2 Δομές άμεσης αντιμετώπισης της φτώχειας
ΑΞΟΝΑΣ 2: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	2.1 Δράσεις ένταξης, κοινωνικής ενσωμάτωσης και βασικών κοινωνικών υπηρεσιών 2.2 Δράσεις φροντίδας
ΑΞΟΝΑΣ 3: ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	3.1 Δράσεις καταπολέμησης των διακρίσεων λόγω αναπηρίας 3.2 Δράσεις προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας 3.3 Δράσεις υποστήριξης κοινοτήτων Ρομά
ΑΞΟΝΑΣ 4: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	4.1 Μηχανισμοί στήριξης κοινωνικής επιχειρηματικότητας 4.2 Ενισχύσεις υλοποίησης επιχειρηματικού σχεδίου 4.3 Δράσεις προώθησης στην αγορά εργασίας
ΑΞΟΝΑΣ 5: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ	5.1 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για τα μικρά νησιά 5.2 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε θυλάκες κοινωνικού αποκλεισμού

2.1.3 Στοχοθεσία και Εφαρμοστικό Πλαίσιο του Περιφερειακού Παρατηρητήριου Κοινωνικής Ένταξης Ιονίων Νήσων

Το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Ιονίων Νήσων» (ΠΕ.Π.Κ.Ε. Ι.Ν.) συγκροτείται βάσει του άρθρ. 14 του Ν. 4445/2016. Με βάση τις σχετικές προβλέψεις του «Εθνικού Μηχανισμού για την Κοινωνική Ένταξη» (Ε.Μ.), οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας (Δ.Κ.Μ.) των Περιφερειών, αποτελούν λειτουργικό μέρος του Εθνικού Μηχανισμού. Σύμφωνα με τον Οργανισμό της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Π.Ι.Ν.), το Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης είναι Τμήμα της Γενικής Δ/σης Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας.

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, στο πλαίσιο της στρατηγικής της για την Κοινωνική Ένταξη και με βάση τον ισχύοντα Ο.Ε.Υ. (άρθρο 18) έχει συγκροτήσει Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Ιονίων Νησιών (ΠΕ.Π.Κ.Ε.), με στόχο την παρακολούθηση των παρεμβάσεων της στρατηγικής σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, την ανάδειξη περιφερειακών και τοπικών αναγκών και προκλήσεων, την αποτύπωση των χωρικών διαστάσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την τροφοδότηση του Εθνικού Συντονιστικού Μηχανισμού. Σκοπός της πράξης είναι η υποβοήθηση και ενίσχυση της λειτουργίας του ΠΕ.Π.Κ.Ε. και κατά συνέπεια η υποστήριξη του στόχου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για την παρακολούθηση της ΠΕ.Σ.Κ.Ε.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 181-17/16.09.2017 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Ιονίων Νήσων² η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας είναι αρμόδια για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σ' αυτή, την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους και την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους, ιδιαίτερα στους τομείς προαγωγής και προστασίας της δημόσιας υγείας του τοπικού πληθυσμού, της καταπολέμησης της φτώχειας και του αποκλεισμού, της προώθησης της κοινωνικής συνοχής και της προάσπισης των ευπαθών ομάδων, μέσα από ένα αποτελεσματικό δίκτυο υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας και αλληλεγγύης.

Στη Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας εμπίπτει η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας (με έδρα την Κέρκυρα).

² Με την οποία τροποποιήθηκε ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΦΕΚ Τεύχος Β' 4083/23.11.2017).

Σύμφωνα με τον Ν.4445/2016 (άρθρα 13, 14), η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της κάθε Περιφέρειας είναι αρμόδια για:

- Την κατηγοριοποίηση, ιεράρχηση και επεξεργασία παρεμβάσεων, προτάσεων και επιμέρους αναγκών για θέματα κοινωνικής προστασίας.
- Τη διατύπωση εισηγητικών προτάσεων για τη λήψη μέτρων και τη διαμόρφωση σχετικών πολιτικών και την υποβολή τους στο Περιφερειακό Συμβούλιο για έγκριση.
- Τη σύνταξη της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη (ΠΕ.Σ.Κ.Ε.).
- Τον συντονισμό των Δήμων εντός των ορίων της Περιφέρειας σε θέματα κοινωνικής αλληλεγγύης και τη μέριμνα για την εφαρμογή των οριζόντιων μέτρων πολιτικής.
- Την παρακολούθηση σε περιφερειακό επίπεδο της ΠΕ.Σ.Κ.Ε., τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας, όσο και σε επίπεδο Δήμων.
- Την αξιοποίηση στοιχείων και πληροφοριών από τα πληροφοριακά συστήματα, καθώς και την εξέταση της μεταβολής των δεικτών κοινωνικού αποκλεισμού.
- Τη διενέργεια τακτικών συναντήσεων με εκπροσώπους της Περιφέρειας, των Δήμων, των κοινωνικών εταίρων κλπ., σχετικά με την υλοποίηση των επιμέρους παρεμβάσεων και γενικότερα τη διενέργεια κοινωνικού διαλόγου διαβούλευσης σε περιφερειακό επίπεδο.
- Τη διαβίβαση στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών προς το Ε.Γ.Π.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού.
- Τη σύνταξη και υποβολή Ετήσιας Έκθεσης, κατόπιν έγκρισης από το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, προς τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Τέλος, το Παρατηρητήριο Κ.Ε. είναι υπεύθυνο για τις εξής ενέργειες:

- Την εκπόνηση ετήσιας Περιφερειακής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης, για τη διαπίστωση των επιπτώσεων συγκεκριμένων πολιτικών στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας.
- Την ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων και δεικτών παρακολούθησης των διαδικασιών κοινωνικής ένταξης των ωφελούμενων της ΠΕ.Σ.Κ.Ε., ιδίως σε ζητήματα που άπτονται της ένταξης στην αγορά εργασίας και της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας.

- Την παρακολούθηση και καταγραφή κοινωνικών φαινομένων, όπως ακραία φτώχεια, υπερχρεωμένα νοικοκυριά και την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, ιδιαίτερα των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων.
- Τη δημιουργία διαδικτυακής πύλης για την καταγραφή της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση συγκεντρωτικών στοιχείων στατιστικού χαρακτήρα και αναφορών κοινωνικών φαινομένων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και δράσεων της ΠΕ.Σ.Κ.Ε.

3. Κοινωνικό και Οικονομικό Περιβάλλον της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

3.1. Εισαγωγή

Σκοπός του παρόντος Κεφαλαίου είναι η όσο το δυνατόν πληρέστερη επισκόπηση και η μετέπειτα ανάλυση των δημογραφικών, οικονομικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Η ακριβής αποτύπωση των δημογραφικών, οικονομικών και κοινωνικών μεγεθών της Περιφέρειας συμβάλλει στον εντοπισμό και στην ανάλυση των ιδιαίτερων εκείνων συνθηκών και παραγόντων που διαμορφώνουν τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού της, τόσο συνολικά, όσο και κατά συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού (γυναίκες, νέοι, κάτοικοι ξένης υπηκοότητας, κτλ.).

Προκειμένου να υπάρξει ένα μέτρο σύγκρισης, κατά την ποσοτική ανάλυση, τα περιφερειακά στοιχεία και οι δείκτες της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων αντιπαραβάλλονται με τα αντίστοιχα στοιχεία και τους αντίστοιχους δείκτες σε επίπεδο χώρας, ενώ, όπου η διαθεσιμότητα των στοιχείων το επιτρέπει, η ανάλυση θα εξειδικευτεί και σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων (Π.Ε.). Για τη διεξαγωγή της μελέτης θα αξιοποιηθούν δευτερογενή δεδομένα κυρίως από τις βάσεις δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ και της Eurostat (στοιχεία απογραφών, Έρευνες Εργατικού Δυναμικού, κτλ.).

3.2. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Αρχικά, στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα διοικητικά, δημογραφικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και των τεσσάρων Περιφερειακών Ενοτήτων (Π.Ε.) της. Κύρια πηγή άντλησης δεδομένων είναι οι βάσεις δεδομένων της Eurostat και της ΕΛΣΤΑΤ.

Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται η διοικητική διαίρεση της Περιφέρειας, σε επίπεδο Π.Ε. και επίπεδο Δήμων (Πίνακας 2), ενώ ακολουθούν στοιχεία που αφορούν στη διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού της, βάσει της ηλικιακής και της έμφυλης σύνθεσής του (Πίνακες 3, 4, 5 και 6). Επιπλέον, παρουσιάζεται η πυκνότητα του πληθυσμού της, το ποσοστό των κατοίκων της με ξένη υπηκοότητα, όπως και οι καθαρές ροές μετανάστευσης³, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και σε επίπεδο Π.Ε.

³ Ως καθαρές ροές μετανάστευσης ορίζεται η διαφορά ανάμεσα στο πλήθος των μεταναστών που εισρέουν σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή/ενότητα μείον τις μεταναστευτικές εκροές.

Τέλος, παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής, του δείκτη γήρανσης και των δεικτών εξάρτησης.

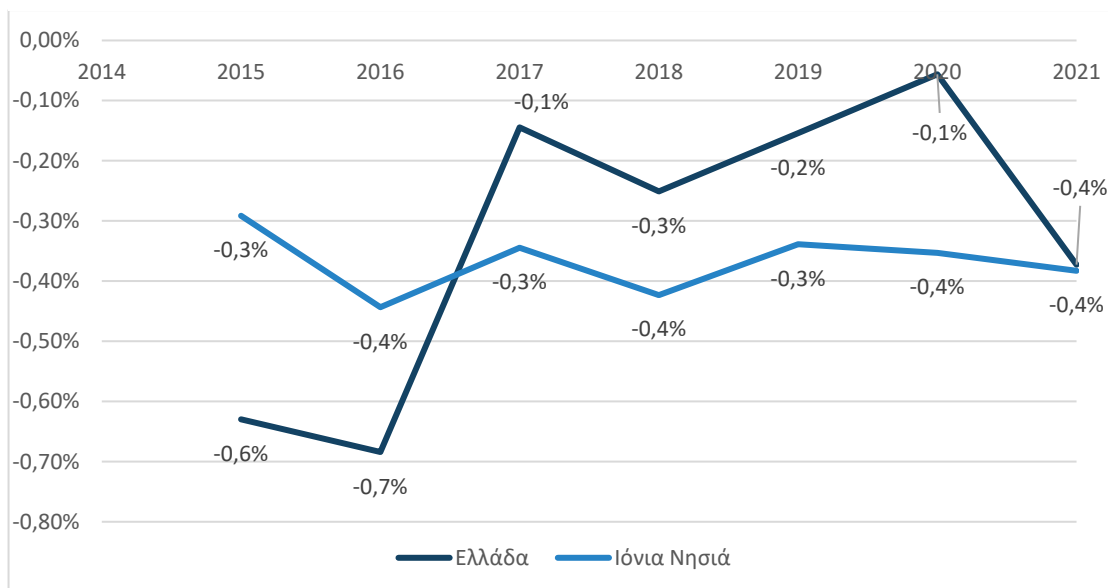
Πίνακας 2: Περιφερειακές Ενότητες και Δήμοι της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Περιφερειακές Ενότητες	Δήμοι
	Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων
Περιφερειακή Ενότητα Κέρκυρας	Δήμος Βόρειας Κέρκυρας Δήμος Νότιας Κέρκυρας Δήμος Παξών
Περιφερειακή Ενότητα Ζακύνθου	Δήμος Ζακύνθου
Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνίας & Ιθάκης	Δήμος Ιθάκης Δήμος Αργοστολίου Δήμος Ληξουρίου Δήμος Σάμης
Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας	Δήμος Λευκάδας Δήμος Μεγανησίου

Πηγή: Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ, 2023

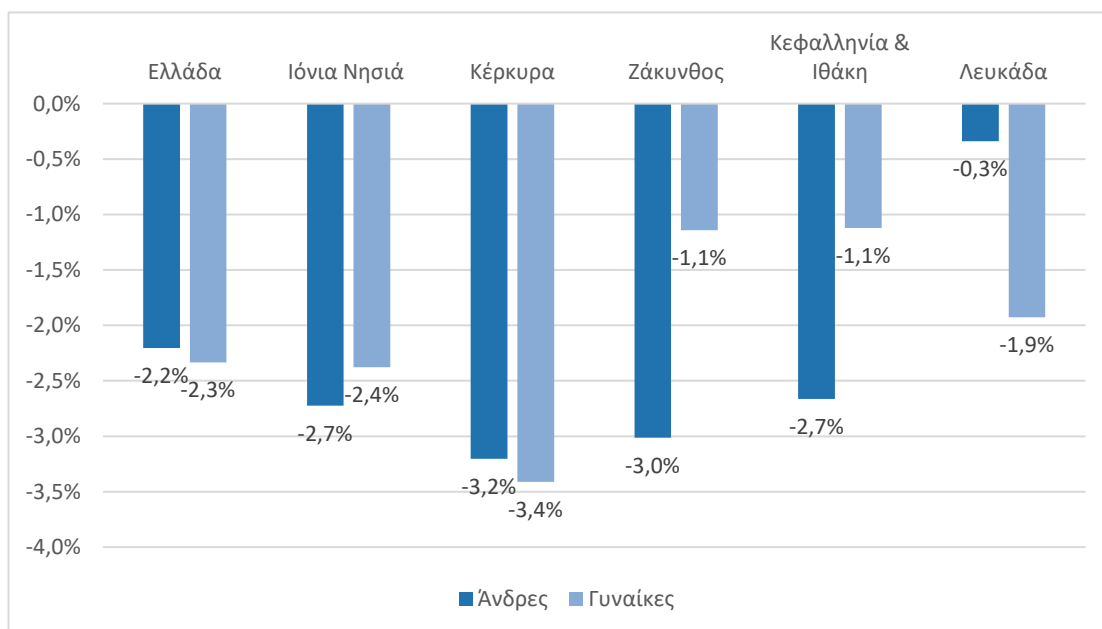
Όπως προκύπτει από τα δεδομένα του Πίνακα 3, ο συνολικός πληθυσμός της Ελλάδας ακολουθεί φθίνουσα πορεία καθόλη την περίοδο 2014-2021. Την αντίστοιχη πορεία ακολουθεί τόσο ο συνολικός πληθυσμός της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, όσο και των τεσσάρων Περιφερειακών της Ενοτήτων. Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 1, ο πληθυσμός της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων καταγράφει μια ελαφριά ετήσια πτωτική πορεία, καθόλα τα έτη από το 2014 μέχρι το 2021, η οποία έχει ως αποτέλεσμα τη συνολική μείωση του πληθυσμού της κατά 2,5% κατά την περίοδο 2014-2021 (202.371 κάτοικοι το 2021 έναντι 207.664 κατοίκων το 2014), με την αντίστοιχη μείωση στο σύνολο της χώρας να ανέρχεται στο 2,3%. Η αντίστοιχη μείωση για την Π.Ε. Κέρκυρας ανέρχεται στο 3,3%, για την Π.Ε. Ζακύνθου στο 2,1%, για την Π.Ε. Κεφαλληνίας και Ιθάκης στο 1,9% και, τέλος, για την Π.Ε. Λευκάδας στο 1,1%.

Διάγραμμα 1: Ρυθμός μεταβολής του συνολικού πληθυσμού στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2015 – 2021)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδας μελέτης

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού κατά φύλο ανάμεσα στα έτη 2014 και 2021 για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και τις Π.Ε.

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 2, για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, η ποσοστιαία μείωση του πληθυσμού των ανδρών ανάμεσα στα έτη 2014 και 2021 ήταν ελαφρώς μεγαλύτερη από την αντίστοιχη των γυναικών. Ειδικότερα, ο πληθυσμός των ανδρών στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων μειώθηκε το 2021, συγκριτικά με το 2014, κατά 2,7%, ενώ των γυναικών κατά 2,4%. Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζεται και στις Π.Ε. Ζακύνθου και Κεφαλληνίας & Ιθάκης, στις οποίες ο πληθυσμός των ανδρών παρουσίασε μια πτώση κατά 3% και 2,7% αντίστοιχα, ενώ των γυναικών κατά 1,1% και στις δύο Π.Ε. Αντιθέτως, στις Π.Ε. Κέρκυρας και Λευκάδας το ποσοστό μείωσης του πληθυσμού των γυναικών ανάμεσα στα έτη 2014 και 2021 ήταν υψηλότερο από αυτό των ανδρών. Αναλυτικότερα, το ποσοστό μείωσης του πληθυσμού των γυναικών ανήλθε στο 3,4% στην Π.Ε. Κέρκυρας και στο 1,9% στην Π.Ε. Λευκάδας, με τα αντίστοιχα ποσοστά για τον πληθυσμό των ανδρών να ανέρχονται στο 3,2% και στο 0,3%.

Όσον αφορά τον πληθυσμό ηλικίας 0-14 ετών, όπως διαπιστώνεται από τα στοιχεία του Πίνακα 4, καθώς και από το Διάγραμμα 3, ανάμεσα στα έτη 2014-2021 καταγράφηκε μια μείωση στο σύνολο της χώρας κατά 5,6%, κάνοντας εμφανές το πρόβλημα της υπογεννητικότητας που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια. Η αντίστοιχη μείωση στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ανήλθε στο 2,9%, με την μεγαλύτερη μείωση να παρατηρείται στην Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης, όπου ο πληθυσμός των ατόμων ηλικίας 0-14 ετών παρουσίασε μια μείωση της τάξεως του 8,5%. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η Π.Ε. Λευκάδας, στην οποία ο πληθυσμός ηλικίας 0-14 ετών παρέμεινε ουσιαστικά σταθερός, καθώς το 2014 ανήλθε σε 3.468 άτομα και το 2021 σε 3.489 άτομα.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, στις ηλικίες 15-64 ετών, που αποτελούν τον κύριο όγκο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, παρατηρείται το διάστημα 2014-2021 μια πτώση κατά 5,5%, ποσοστό υψηλότερο από το αντίστοιχο για το σύνολο της χώρας, το οποίο διαμορφώθηκε στο 4,6%. Η Π.Ε. Κέρκυρας καταγράφει την μεγαλύτερη πτώση σε αυτή την ηλικιακή ομάδα με ποσοστό 7,2%, ενώ ακολουθούν οι Π.Ε. Ζακύνθου, Κεφαλληνίας & Ιθάκης και Λευκάδας, με τα αντίστοιχα ποσοστά να διαμορφώνονται στο 4,7%, στο 3,4% και στο 2,0%.

Πίνακας 3: Διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού (σύνολο ηλικιών) κατά φύλο, στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα								
Άνδρες	5.313.239	5.268.390	5.224.210	5.221.277	5.210.040	5.208.293	5.215.488	5.196.048
Γυναίκες	5.613.568	5.589.628	5.559.538	5.546.916	5.531.125	5.516.306	5.503.077	5.482.584
Σύνολο	10.926.827	10.858.018	10.783.748	10.768.193	10.741.165	10.724.599	10.718.565	10.678.632
Ιόνια Νησιά								
Άνδρες	102.133	101.723	101.230	100.887	100.474	100.096	99.775	99.350
Γυναίκες	105.531	105.336	104.911	104.544	104.088	103.773	103.374	103.021
Σύνολο	207.664	207.059	206.141	205.431	204.562	203.869	203.149	202.371
Π.Ε. Κέρκυρας								
Άνδρες	50.571	50.326	50.056	49.858	49.597	49.353	49.188	48.951
Γυναίκες	53.514	53.304	53.010	52.755	52.455	52.216	51.973	51.688
Σύνολο	104.085	103.630	103.066	102.613	102.052	101.569	101.161	100.639
Π.Ε. Ζακύνθου								
Άνδρες	20.019	19.904	19.755	19.707	19.600	19.534	19.459	19.416
Γυναίκες	20.382	20.379	20.315	20.231	20.206	20.203	20.162	20.149

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Σύνολο	40.401	40.283	40.070	39.938	39.806	39.737	39.621	39.565
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης								
Άνδρες	19.478	19.447	19.388	19.298	19.237	19.184	19.085	18.959
Γυναίκες	19.697	19.703	19.650	19.647	19.570	19.534	19.482	19.476
Σύνολο	39.175	39.150	39.038	38.945	38.807	38.718	38.567	38.435
Π.Ε. Λευκάδας								
Άνδρες	12.065	12.046	12.031	12.024	12.040	12.025	12.043	12.024
Γυναίκες	11.938	11.950	11.936	11.911	11.857	11.820	11.757	11.708
Σύνολο	24.003	23.996	23.967	23.935	23.897	23.845	23.800	23.732

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Πίνακας 4: Διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού ηλικίας 0-14 ετών, κατά φύλο στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα								
Άνδρες	819.269	808.526	798.355	797.931	794.203	789.722	784.997	775.897
Γυναίκες	780.835	769.392	758.408	756.738	752.464	747.353	742.522	734.839
Σύνολο	1.600.104	1.577.918	1.556.763	1.554.669	1.546.667	1.537.075	1.527.519	1.510.736
Ιόνια Νησιά								
Άνδρες	15.549	15.512	15.503	15.526	15.499	15.499	15.459	15.355
Γυναίκες	14.612	14.555	14.465	14.359	14.257	14.206	14.080	13.942
Σύνολο	30.161	30.067	29.968	29.885	29.756	29.705	29.539	29.297
Π.Ε. Κέρκυρας								
Άνδρες	7.497	7.507	7.543	7.590	7.580	7.565	7.561	7.502
Γυναίκες	6.976	6.973	6.953	6.928	6.907	6.914	6.923	6.832
Σύνολο	14.473	14.480	14.496	14.518	14.487	14.479	14.484	14.334
Π.Ε. Ζακύνθου								
Άνδρες	3.296	3.243	3.216	3.217	3.214	3.252	3.262	3.297
Γυναίκες	3.133	3.098	3.046	3.007	2.971	2.965	2.905	2.879

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Σύνολο	6.429	6.341	6.262	6.224	6.185	6.217	6.167	6.176
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης								
Άνδρες	2.941	2.933	2.921	2.878	2.849	2.816	2.763	2.692
Γυναίκες	2.850	2.822	2.795	2.751	2.719	2.686	2.643	2.606
Σύνολο	5.791	5.755	5.716	5.629	5.568	5.502	5.406	5.298
Π.Ε. Λευκάδας								
Άνδρες	1.815	1.829	1.823	1.841	1.856	1.866	1.873	1.864
Γυναίκες	1.653	1.662	1.671	1.673	1.660	1.641	1.609	1.625
Σύνολο	3.468	3.491	3.494	3.514	3.516	3.507	3.482	3.489

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Πίνακας 5: Διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών κατά φύλο στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα								
Άνδρες	3.504.337	3.455.970	3.410.016	3.394.655	3.377.300	3.369.356	3.370.780	3.350.349
Γυναίκες	3.583.839	3.555.057	3.524.116	3.499.128	3.477.036	3.454.895	3.434.066	3.409.691
Σύνολο	7.088.176	7.011.027	6.934.132	6.893.783	6.854.336	6.824.251	6.804.846	6.760.040
Ιόνια Νησιά								
Άνδρες	66.205	65.458	64.656	64.002	63.387	62.748	62.216	61.643
Γυναίκες	66.260	65.948	65.638	65.224	64.818	64.426	64.028	63.601
Σύνολο	132.465	131.406	130.294	129.226	128.205	127.174	126.244	125.244
Π.Ε. Κέρκυρας								
Άνδρες	32.981	32.500	31.982	31.548	31.161	30.777	30.444	30.120
Γυναίκες	33.758	33.463	33.193	32.884	32.611	32.367	32.050	31.785
Σύνολο	66.739	65.963	65.175	64.432	63.772	63.144	62.494	61.905
Π.Ε. Ζακύνθου								
Άνδρες	13.227	13.089	12.938	12.816	12.669	12.514	12.396	12.253
Γυναίκες	13.219	13.192	13.155	13.093	13.050	12.982	12.975	12.938

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Σύνολο	26.446	26.281	26.093	25.909	25.719	25.496	25.371	25.191
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης								
Άνδρες	12.355	12.282	12.193	12.124	12.061	11.987	11.900	11.831
Γυναίκες	12.132	12.123	12.106	12.078	12.012	11.945	11.885	11.818
Σύνολο	24.487	24.405	24.299	24.202	24.073	23.932	23.785	23.649
Π.Ε. Λευκάδας								
Άνδρες	7.642	7.587	7.543	7.514	7.496	7.470	7.476	7.439
Γυναίκες	7.151	7.170	7.184	7.169	7.145	7.132	7.118	7.060
Σύνολο	14.793	14.757	14.727	14.683	14.641	14.602	14.594	14.499

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Πίνακας 6: Διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού ηλικίας 65 ετών και άνω κατά φύλο στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)

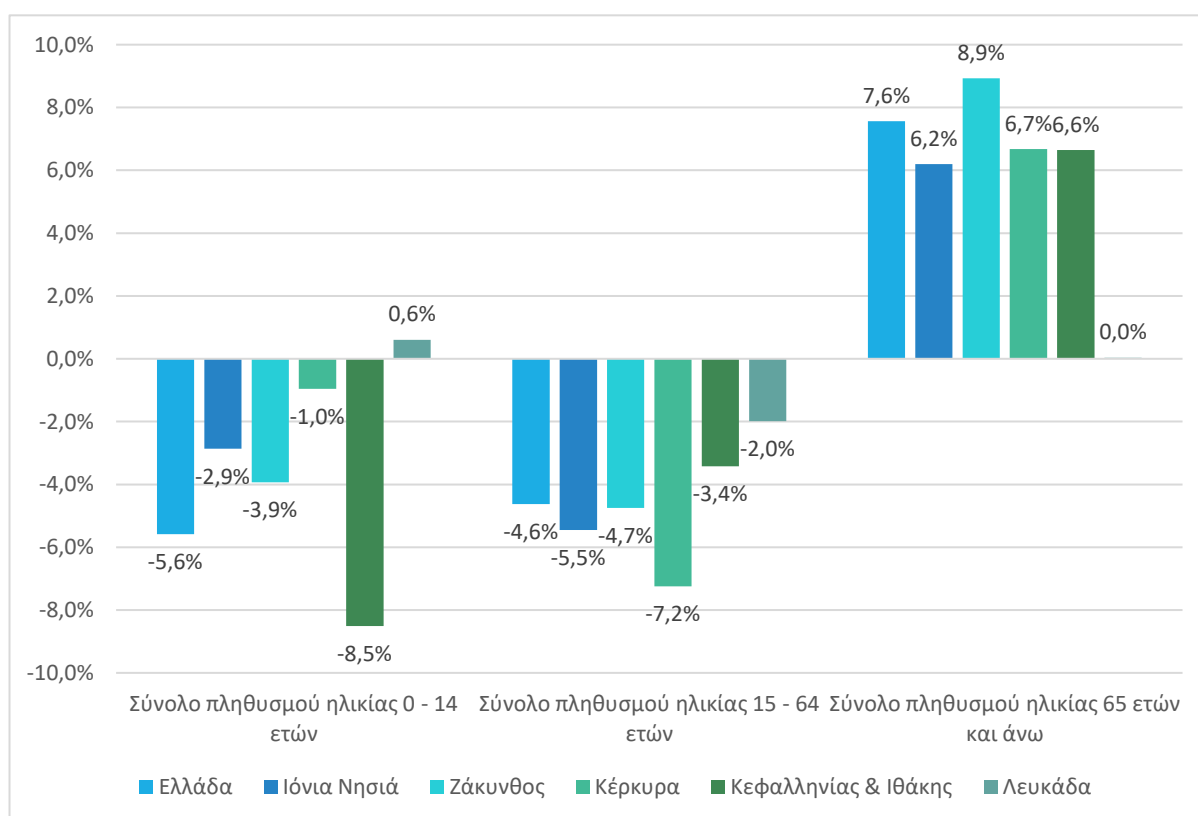
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα								
Άνδρες	989.633	1.003.894	1.015.839	1.028.691	1.038.537	1.049.215	1.059.711	1.069.802
Γυναίκες	1.248.894	1.265.179	1.277.014	1.291.050	1.301.625	1.314.058	1.326.489	1.338.054
Σύνολο	2.238.527	2.269.073	2.292.853	2.319.741	2.340.162	2.363.273	2.386.200	2.407.856
Ιόνια Νησιά								
Άνδρες	20.379	20.753	21.071	21.359	21.588	21.849	22.100	22.352
Γυναίκες	24.659	24.833	24.808	24.961	25.013	25.141	25.266	25.478
Σύνολο	45.038	45.586	45.879	46.320	46.601	46.990	47.366	47.830
Π.Ε. Κέρκυρας								
Άνδρες	10.093	10.319	10.531	10.720	10.856	11.011	11.183	11.329
Γυναίκες	12.780	12.868	12.864	12.943	12.937	12.935	13.000	13.071
Σύνολο	22.873	23.187	23.395	23.663	23.793	23.946	24.183	24.400
Π.Ε. Ζακύνθου								
Άνδρες	3.496	3.572	3.601	3.674	3.717	3.768	3.801	3.866
Γυναίκες	4.030	4.089	4.114	4.131	4.185	4.256	4.282	4.332

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Σύνολο	7.526	7.661	7.715	7.805	7.902	8.024	8.083	8.198
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης								
Άνδρες	4.182	4.232	4.274	4.296	4.327	4.381	4.422	4.436
Γυναίκες	4.715	4.758	4.749	4.818	4.839	4.903	4.954	5.052
Σύνολο	8.897	8.990	9.023	9.114	9.166	9.284	9.376	9.488
Π.Ε. Λευκάδας								
Άνδρες	2.608	2.630	2.665	2.669	2.688	2.689	2.694	2.721
Γυναίκες	3.134	3.118	3.081	3.069	3.052	3.047	3.030	3.023
Σύνολο	5.742	5.748	5.746	5.738	5.740	5.736	5.724	5.744

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Αντίθετη εικόνα παρουσιάζεται όσον αφορά τον πληθυσμό ηλικίας 65 ετών και άνω, καθώς τόσο στο σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων όσο και στις επιμέρους Π.Ε. της καταγράφεται αύξηση του πληθυσμού τους, ανάμεσα στο 2014 και στο 2021. Ειδικότερα, όπως παρατηρείται από το Διάγραμμα 3, ο πληθυσμός ηλικίας 65 ετών και άνω αυξήθηκε κατά τα έτη 2014-2021 κατά 6,2% στο σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, με την Π.Ε. Ζακύνθου να καταγράφει μια αύξηση της τάξεως του 8,9% στον πληθυσμό της εν λόγω ηλικιακής ομάδας, την Π.Ε. Κέρκυρας, καθώς και της Κεφαλληνίας & Ιθάκης να καταγράφουν αντίστοιχα μια αύξηση της τάξεως του 6,7% και 6,6%, ενώ, όσον αφορά την Π.Ε. Λευκάδας, ο πληθυσμός της εν λόγω ηλικιακής ομάδας παρέμεινε σε σταθερά επίπεδα.

Διάγραμμα 3: Ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού κατά ηλικιακή ομάδα ανάμεσα στα έτη 2014 και 2021 για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και τις τέσσερις Π.Ε.

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Η πυκνότητα πληθυσμού στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κυμαίνεται κοντά στον μέσο όρο της υπόλοιπης χώρας, καθώς στην Περιφέρεια κατοικούν κατά μέσο όρο 89,1 κάτοικοι/km², με τον μέσο όρο της χώρας να είναι 82,3 κάτοικοι/km². Ωστόσο, η Π.Ε. της Κέρκυρας φαίνεται να ξεπερνάει κατά πολύ τόσο το μέσο όρο της χώρας όσο και τον μέσο όρο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, καθώς η πυκνότητα του πληθυσμού της διαμορφώνεται στους

161,4 κατοίκους/km². Η Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης φαίνεται να είναι η πιο αραιοκατοικημένη περιφερειακή ενότητα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων αφού σε αυτή ζουν, κατά μέσο όρο, 43 κάτοικοι/km². Κάτω από τον μέσο της Περιφέρειας βρίσκεται και η Π.Ε. της Λευκάδας με 67,9 κατοίκους/km² ενώ, αντίθετα, η Π.Ε. της Ζακύνθου είναι πάνω από τον μέσο όρο της Περιφέρειας, καθώς σε αυτή κατοικούν κατά μέσο όρο 97,8 κάτοικοι/km² (Πίνακας 7).

Πίνακας 7: Πυκνότητα πληθυσμού (κάτοικοι/km²) στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	82,5	82,7	82,4	82,2	82,5	82,4	82,4	82,3
Ιόνια Νησιά	89,9	89,9	89,5	89,2	89,7	89,4	89,4	89,1
Π.Ε. Κέρκυρας	162,8	162,8	162	161,2	162,9	162,2	162,2	161,4
Π.Ε. Ζακύνθου	99,1	99,2	98,8	98,4	98,2	98,0	98,0	97,8
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης	43,1	43,2	43,1	43,0	43,3	43,1	43,1	43,0
Π.Ε. Λευκάδας	68,0	67,6	67,5	67,4	68,2	68,1	68,1	67,9

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Το 2020 οι κάτοικοι με ξένη υπηκοότητα αποτελούσαν το 3% του πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, μειωμένο κατά 1,5 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με το 2014. Αναλυτικότερα, το 2020 το 0,2% του πληθυσμού της είχε υπηκοότητα από κάποια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και το 2,8% είχε υπηκοότητα από χώρα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το σύνολο της χώρας ήταν 0,8% και 3,6% (Πίνακας 8).

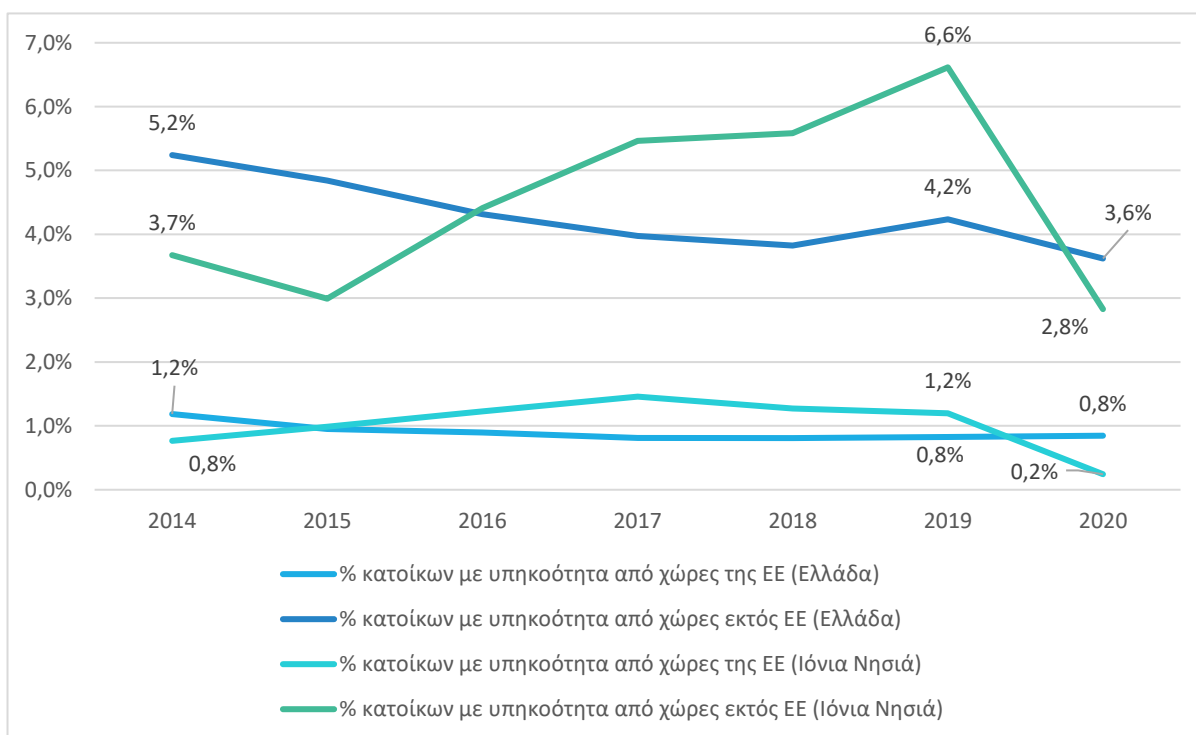
Παρά τη μεγάλη μείωση των κατοίκων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων με ξένη υπηκοότητα που καταγράφηκε το 2020, από το Διάγραμμα 4 γίνεται εμφανές ότι το προηγούμενο διάστημα (2015-2019), συντελέστηκε αύξηση του ποσοστού των κατοίκων της με ξένη υπηκοότητα (τόσο για κατοίκους που προέρχονται από χώρες της ΕΕ όσο και για τους κατοίκους που προέρχονται από τρίτες χώρες).

Πίνακας 8: Ποσοστό κατοίκων με ξένη υπηκοότητα στον σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ελλάδα							
Ποσοστό κατοίκων με υπηκοότητα από χώρες της ΕΕ	1,2%	1,0%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
Ποσοστό κατοίκων με υπηκοότητα από χώρες εκτός ΕΕ	5,2%	4,8%	4,3%	4,0%	3,8%	4,2%	3,6%
Ιόνια Νησιά							
Ποσοστό κατοίκων με υπηκοότητα από χώρες της ΕΕ	0,8%	1,0%	1,2%	1,5%	1,3%	1,2%	0,2%
Ποσοστό κατοίκων με υπηκοότητα από χώρες εκτός ΕΕ	3,7%	3,0%	4,4%	5,5%	5,6%	6,6%	2,8%

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 4: Ποσοστό κατοίκων με ξένη υπηκοότητα στη χώρα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2020)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Την ίδια τάση εμφανίζουν και οι καθαρές ροές μετανάστευσης που αποτυπώνονται στον Πίνακα 9. Βέβαια, όσον αφορά τις καθαρές ροές μετανάστευσης, η μεγάλη μείωση που καταγράφεται το 2020 πιθανώς να οφείλεται στα περιοριστικά μέτρα μετακίνησης του πληθυσμού που επιβλήθηκαν εξαιτίας της πανδημίας του COVID-19. Ωστόσο, σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι η μοναδική Π.Ε. που παρουσιάζει αρνητικές καθαρές ροές μετανάστευσης, καθόλη την περίοδο 2014-2020, είναι η Π.Ε. Ζακύνθου, γεγονός που δηλώνει ότι το πλήθος των ατόμων που μετακινούνται από την Π.Ε. Ζακύνθου υπερβαίνει το πλήθος των ατόμων που μετακινούνται προς αυτήν.

Πίνακας 9: Καθαρές ροές μετανάστευσης στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ελλάδα	-47.198	-44.934	10.335	8.920	17.290	35.168	6.350
Ιόνια Νησιά	1	-11	48	84	100	222	152
Π.Ε. Κέρκυρας	-52	-47	-1	35	60	136	69
Π.Ε. Ζακύνθου	-127	-135	-101	-82	-60	-51	-28
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης	70	63	53	48	21	43	36
Π.Ε. Λευκάδας	110	108	97	83	79	94	75

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Σε συνέχεια της παράθεσης των δημογραφικών στοιχείων που αφορούν στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, παρακάτω παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής, του δείκτη γήρανσης⁴ και των δεικτών εξάρτησης⁵, συγκρίνοντας τα στοιχεία της περιόδου

⁴ Ο Δείκτης Γήρανσης υπολογίζεται ως το πλήθος των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω προς το πλήθος των ατόμων ηλικίας 0-14 ετών.

⁵ Ο Δείκτης Εξάρτησης υπολογίζεται ως το πλήθος των ατόμων που έχουν ηλικία κάτω από 15 ετών και πάνω από 64, δηλαδή τα άτομα που θεωρούνται «εξαρτώμενα μέλη», προς το πλήθος των ατόμων που θεωρούνται ότι είναι σε κατάλληλη ηλικία να εργαστούν και να ενταχθούν στο εργατικό δυναμικό της χώρας, δηλαδή τα άτομα από 15 ετών μέχρι 64 ετών, που συνιστούν τα «παραγωγικά μέλη» της εκάστοτε κοινωνίας. Συνοπτικά, ο δείκτης εξάρτησης είναι ο αριθμός των εξαρτώμενων μελών που αντιστοιχεί στα παραγωγικά μέλη μιας κοινωνίας. Για παράδειγμα, ένας δείκτης εξάρτησης 0,5, σημαίνει ότι ανά 100 παραγωγικά μέλη αντιστοιχούν 50 εξαρτώμενα μέλη.

2014-2021 μεταξύ Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και Ελλάδας. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 10, ο δείκτης γήρανσης υπερβαίνει τη μονάδα (Δείκτης Γήρανσης >1) καθόλη τη διάρκεια της περιόδου 2014-2020, τόσο στο σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων όσο και στις επιμέρους τέσσερις Π.Ε. της, καθιστώντας εμφανές το σοβαρό πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού που αντιμετωπίζει συνολικά η Ελλάδα. Ειδικότερα, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων το 2021 ο δείκτης γήρανσης ανήλθε στο 1,63, γεγονός που δείχνει ότι το πλήθος των ατόμων ηλικίας 65+ υπερβαίνει κατά 1,63 φορές (ή κατά 163%) το πλήθος των ατόμων ηλικίας 0-14. Από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων το μεγαλύτερο πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού φαίνεται να αντιμετωπίζει η Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης καθώς το 2021 ο δείκτης γήρανσης ανήλθε στο 1,79, δείχνοντας ότι ο πληθυσμός ηλικίας 65+ είναι σχεδόν διπλάσιος από τον πληθυσμό των ατόμων ηλικίας 0-14.

Πίνακας 10: Διαχρονική εξέλιξη δείκτη γήρανσης στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	1,40	1,44	1,47	1,49	1,51	1,54	1,56	1,59
Ιόνια Νησιά	1,49	1,52	1,53	1,55	1,57	1,58	1,60	1,63
Π.Ε. Κέρκυρας	1,58	1,60	1,61	1,63	1,64	1,65	1,67	1,70
Π.Ε. Ζακύνθου	1,17	1,21	1,23	1,25	1,28	1,29	1,31	1,33
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης	1,54	1,56	1,58	1,62	1,65	1,69	1,73	1,79
Π.Ε. Λευκάδας	1,66	1,65	1,65	1,63	1,63	1,64	1,64	1,65

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Συνέπεια της γήρανσης του πληθυσμού, καθώς και της μείωσης του πληθυσμού ηλικίας 15-64 που σημειώνεται τόσο στο σύνολο της χώρας όσο και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (Διάγραμμα 3), είναι η διαχρονική αύξηση του δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων, όπως αποτυπώνεται τόσο στον Πίνακα 11 όσο και στο Διάγραμμα 5.

Πίνακας 11: Διαχρονική εξέλιξη δεικτών εξάρτησης νέων (0 -14 ετών) και ηλικιωμένων (65+ ετών) στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)

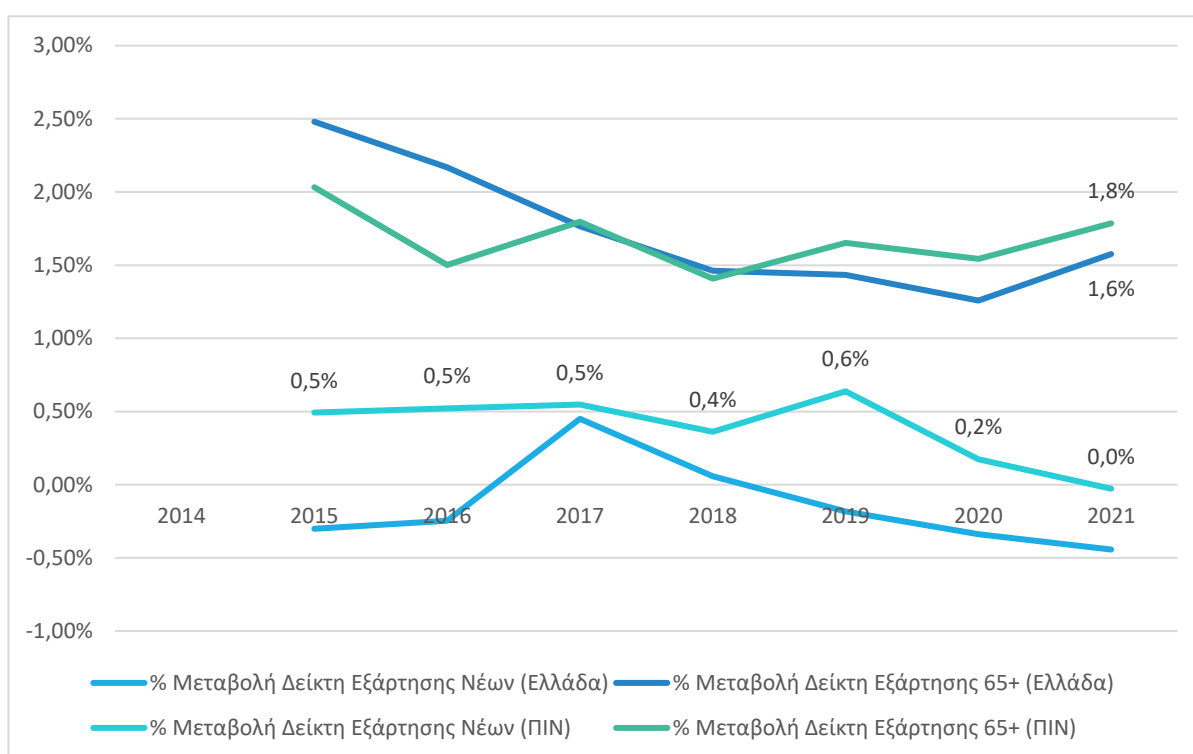
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα								
Δείκτης εξάρτησης νέων (0-14 ετών)	0,226	0,225	0,225	0,226	0,226	0,225	0,224	0,223
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (64 ετών και άνω)	0,316	0,324	0,331	0,336	0,341	0,346	0,351	0,356
Ιόνια Νησιά								
Δείκτης εξάρτησης νέων (0-14 ετών)	0,228	0,229	0,230	0,231	0,232	0,234	0,234	0,234
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (65 ετών και άνω)	0,340	0,347	0,352	0,358	0,363	0,369	0,375	0,382
Π.Ε. Κέρκυρας								
Δείκτης εξάρτησης νέων (0-14 ετών)	0,217	0,220	0,222	0,225	0,227	0,229	0,232	0,232
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (64 ετών και άνω)	0,343	0,352	0,359	0,367	0,373	0,379	0,387	0,394
Π.Ε. Ζακύνθου								
Δείκτης εξάρτησης νέων (0-14 ετών)	0,243	0,241	0,240	0,240	0,240	0,244	0,243	0,245
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (64 ετών και άνω)	0,285	0,292	0,296	0,301	0,307	0,315	0,319	0,325
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης								
Δείκτης εξάρτησης νέων (0-14 ετών)	0,236	0,236	0,235	0,233	0,231	0,230	0,227	0,224
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (64 ετών και άνω)	0,363	0,368	0,371	0,377	0,381	0,388	0,394	0,401
Π.Ε. Λευκάδας								
Δείκτης εξάρτησης νέων (0-14 ετών)	0,234	0,237	0,237	0,239	0,240	0,240	0,239	0,241
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (64 ετών και άνω)	0,388	0,390	0,390	0,391	0,392	0,393	0,392	0,396

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Αναλυτικότερα, ο δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων ανάμεσα στα έτη 2014-2021 αυξήθηκε στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατά 12,3%, καθώς από το 0,34 που ήταν το 2014 ανήλθε στο 0,382 το 2021, δηλαδή το 2014 σε 100 παραγωγικά μέλη αντιστοιχούσαν 34 εξαρτώμενα μέλη ηλικίας 65+ ενώ το 2021 αυτά ανήλθαν σε 38,2.

Την ίδια αυξητική τάση, σε μικρότερη έκταση ωστόσο, ακολουθεί και ο δείκτης εξάρτησης νέων 0-14 ετών στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, καθώς από τα 22,8 εξαρτώμενα μέλη που αντιστοιχούσαν σε 100 παραγωγικά μέλη το 2014, το 2021 αυτά ανήλθαν σε 23,4, καταγράφοντας μια αύξηση της τάξεως του 2,6%.

Διάγραμμα 5: Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των δεικτών εξάρτησης (νέων και ηλικιωμένων) στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2015-2021)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Τέλος, όσον αφορά το προσδόκιμο ζωής στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, αυτό διαμορφώνεται στα 79,3 έτη για τους άνδρες και στα 83,9 έτη για τις γυναίκες (έτος αναφοράς: 2020), με τον αντίστοιχο μέσο όρο για το σύνολο της χώρας να διαμορφώνεται στα 78,8 έτη για τους άντρες και στα 83,9 έτη για τις γυναίκες αντιστοίχως (Πίνακας 12).

Πίνακας 12: Προσδόκιμο ζωής στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ελλάδα							
Προσδόκιμο ζωής αντρών	78,8	78,5	78,9	78,8	79,3	79,2	78,8
Προσδόκιμο ζωής γυναικών	84,1	83,7	84,0	83,9	84,4	84,2	83,9
Προσδόκιμο ζωής σύνολο πληθυσμού	81,5	81,1	81,5	81,4	81,9	81,7	81,4
Ιόνια Νησιά							
Προσδόκιμο ζωής αντρών	79,3	78,8	79,3	78,7	79,2	79,6	79,3
Προσδόκιμο ζωής γυναικών	84,1	82,9	83,4	83,1	83,5	83,2	83,9
Προσδόκιμο ζωής σύνολο πληθυσμού	81,7	80,8	81,4	80,9	81,3	81,4	81,5

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

3.3. Παραγωγική Διάρθρωση και Οικονομικά Χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Σε συνέχεια της ανάλυσης των δημογραφικών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και των Περιφερειακών Ενοτήτων της, η έρευνα στρέφεται προς την ανάλυση της παραγωγικής της δομής και των κύριων οικονομικών χαρακτηριστικών της.

3.3.1. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ

Αρχικά, στον Πίνακα 13 παρουσιάζεται η πορεία εξέλιξης του Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) σε τρέχουσες τιμές, ενώ στα Διαγράμματα 6 και 7 αποτυπώνεται η πορεία εξέλιξης αυτού ως ποσοστό του ευρωπαϊκού μέσου όρου για την περίοδο 2014-2021. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ συνιστά ένα μέτρο της οικονομικής ευημερίας των κατοίκων μιας γεωγραφικής ενότητας (χώρας, περιφέρειας, κτλ.), καθώς αποτυπώνει το μέσο εισόδημα ανά κάτοικο. Συνεπώς, η ανάλυση της πορείας του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, καθώς και η σύγκρισή του με το σύνολο της χώρας, θα επιτρέψει μια πρώτη αποτύπωση της οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της.

Επιπροσθέτως, για την πληρέστερη καταγραφή της μέσης οικονομικής κατάστασης των κατοίκων της, η ανάλυση θα εξειδικευτεί τόσο σε επίπεδο περιφέρειας όσο και σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων.

Πίνακας 13: Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ για το σύνολο της χώρας, την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και τις τέσσερις Π.Ε. (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	16.300	16.300	16.200	16.400	16.700	17.100	15.500	17.000
Ιόνια Νησιά	15.200	14.900	14.700	14.900	15.400	16.000	12.900	15.100
Π.Ε. Κέρκυρας	14.800	14.600	14.600	14.700	15.200	15.800	12.900	-
Π.Ε. Ζακύνθου	17.600	17.600	17.200	17.300	18.300	19.000	14.300	-
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης	15.500	14.700	14.400	14.700	14.900	15.500	13.200	-
Π.Ε. Λευκάδας	12.500	12.200	12.000	11.900	12.600	13.000	10.400	-

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

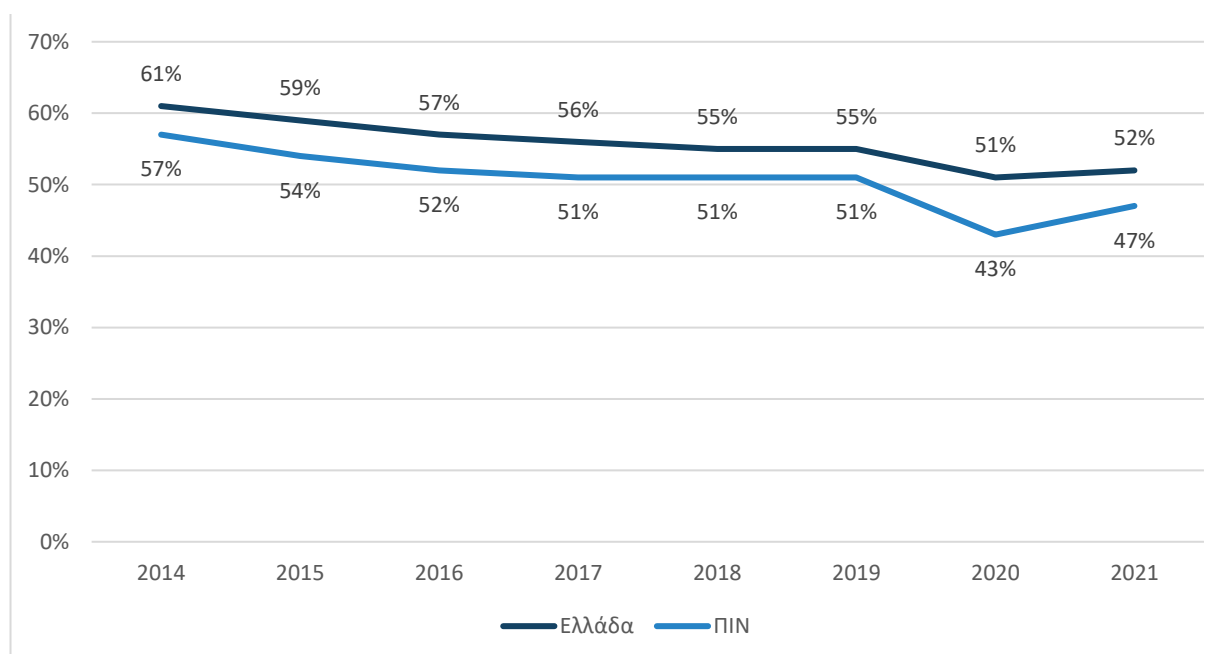
Όπως παρουσιάζεται στο Πίνακα 13, με εξαίρεση το 2020 όπου εξαιτίας της πανδημίας του COVID-19 το ΑΕΠ συρρικνώθηκε στο σύνολο της οικονομίας ως αποτέλεσμα των επιβεβλημένων κυβερνητικών μέτρων για τον περιορισμό της μετάδοσης του ιού, το μέσο Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατά την περίοδο 2014-2021 διαμορφώθηκε στα 15.171 €, ενώ στο σύνολο της χώρας στα 16.571 €, καταδεικνύοντας ότι, κατά μέσο όρο, οι κάτοικοι της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων έχουν 1.500 € μικρότερο ετήσιο εισόδημα συγκρινόμενοι με τους κατοίκους της υπόλοιπης Ελλάδας. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η Περιφερειακή Ενότητα της Ζακύνθου όπου κατά την περίοδο 2014-2019 το μέσο Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ της διαμορφώθηκε στα 17.833 €, 1.333 € δηλαδή πάνω από το αντίστοιχο Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ για το σύνολο της χώρας (το οποίο διαμορφώθηκε για την περίοδο 2014-2019 στα 16.500 €). Για την ίδια περίοδο, το μέσο Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ για την Περιφερειακή Ενότητα της Κέρκυρας διαμορφώθηκε στα 14.950 €, για την Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνίας & Ιθάκης, επίσης, στα 14.950 € και, τέλος, για την Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας στα 12.367 €.

Η εμφάνιση της πανδημίας του COVID-19 είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί, κατά το 2020, το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατά 19,4%, όταν η αντίστοιχη μείωση για το σύνολο της χώρας διαμορφώθηκε στο 9,4%. Την μεγαλύτερη απώλεια στο μέσο Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ αντιμετώπισαν οι κάτοικοι της Π.Ε. Ζακύνθου, όπου το μέσο ετήσιο εισόδημα

εκείνη την χρονιά μειώθηκε κατά 24,7%. Η πτώση στο Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ για την Π.Ε. Κέρκυρας διαμορφώθηκε στο 18,4%, για την Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης στο 14,8% και, τέλος, για την Π.Ε. Λευκάδας στο 20%.

Όπως αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 6, το 2021, το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων αντιστοιχούσε στο 47% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, μειωμένο κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με το 2014 όπου αντιστοιχούσε στο 57% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Αντίστοιχα, για το σύνολο της χώρας το 2021 το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ ως ποσοστό του ευρωπαϊκού μέσου όρου ανήλθε στο 52% και το 2014 στο 61%.

Διάγραμμα 6: Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ ως ποσοστό του ευρωπαϊκού μέσου όρου για το σύνολο της χώρας και την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014 – 2021)

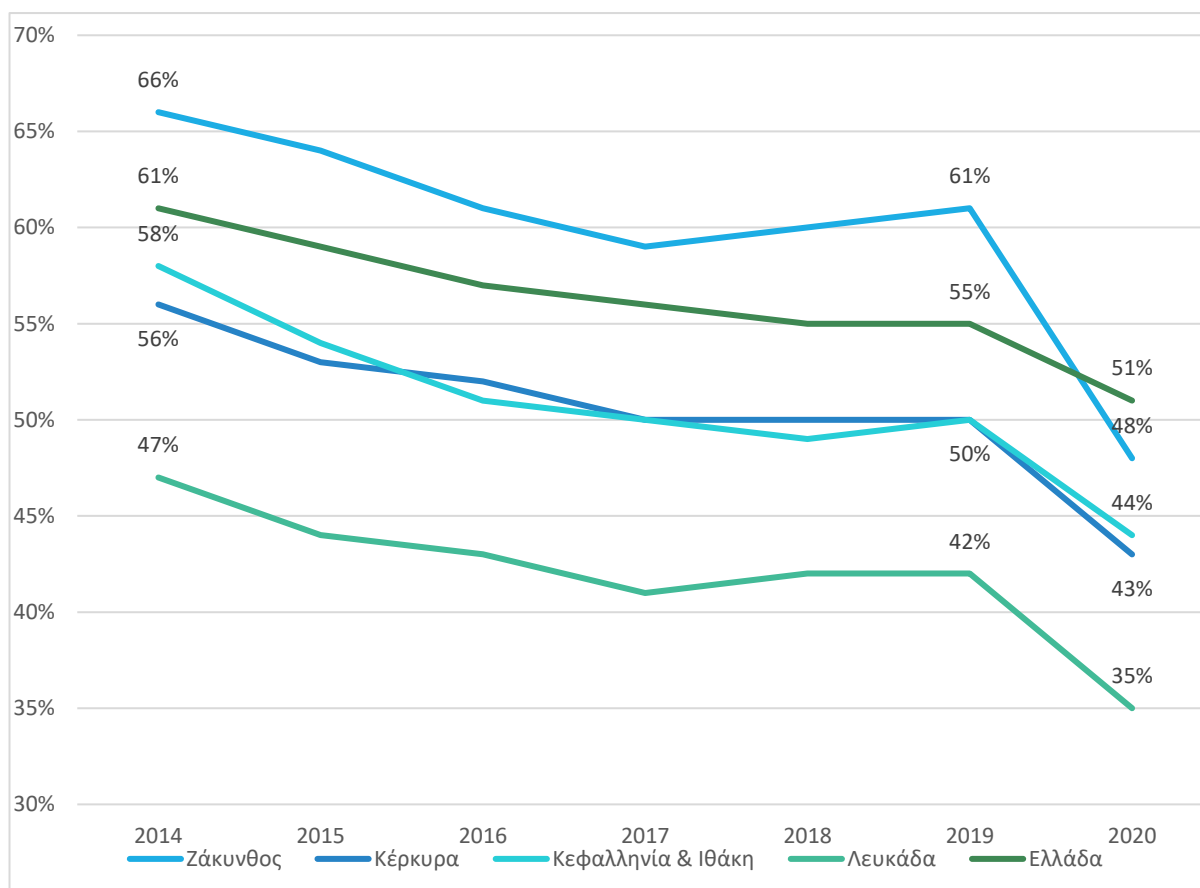

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Ένα αρκετά ενδιαφέρον στοιχείο που εξάγεται από το Διάγραμμα 7 είναι ότι η Π.Ε. Ζακύνθου καθόλη την περίοδο 2014-2019 παρουσιάζει μεγαλύτερη σύγκλιση προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο συγκριτικά με το σύνολο της χώρας, καθώς το 2014 το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ της ως ποσοστό του ευρωπαϊκού μέσου όρου ανήλθε στο 66% με τον μέσο όρο της χώρας να διαμορφώνεται στο 61%, ενώ το 2019 ανήλθε στο 61% με το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ στο σύνολο της χώρας να διαμορφώνεται στο 55% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Αντιθέτως, κάτω από τον εθνικό μέσο όρο διαμορφώνεται το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ ως

ποσοστό του ευρωπαϊκού μέσου όρου για τις υπόλοιπες τρεις Περιφερειακές Ενότητες καθόλη την περίοδο από το 2014 μέχρι το 2019.

Διάγραμμα 7: Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ ως ποσοστό του ευρωπαϊκού μέσου όρου για τις τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (2014-2020)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

3.3.2. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ)

Στη συνέχεια, τόσο στον Πίνακα 14 όσο και στα Διαγράμματα 8-13 παρουσιάζεται και αναλύεται η διαχρονική εξέλιξη της Ακαθάριστης Προστιθεμένης Αξίας (ΑΠΑ/GVA)⁶ και στους τρεις τομείς της οικονομίας (πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής), καθώς και

⁶ Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, είναι ένα μακροοικονομικό μέγεθος που μετρά τη συνολική αξία που δημιουργείται από έναν τομέα, χώρα ή περιοχή. Δηλαδή, την αξία του συνόλου αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα ή περιοχή σε δεδομένη χρονική περίοδο, με έκπτωση των έμμεσων φόρων και της ενδιάμεσης κατανάλωσης.

της συμμετοχής του κάθε τομέα στον σχηματισμό της συνολικής ΑΠΑ, τόσο για το σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων όσο και για τις αντίστοιχες Περιφερειακές Ενότητές της.

Αναλυτικότερα, το 2021 η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων διαμορφώθηκε στα 2,7 δις € περίπου, ποσό που αντιστοιχεί στο 1,7% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας του συνόλου της χώρας, με τον τριτογενή τομέα να συνεισφέρει κατά μέσο όρο το 88,5% του παραγόμενου εισοδήματος καθόλη την περίοδο 2014-2021 (Πίνακας 14).

Πίνακας 14: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ στο σύνολο της χώρας, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις τέσσερις Περιφερειακές της Ενότητες σε εκ. € (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα								
Πρωτογενής Τομέας	6.352,37	6.816,13	6.134,06	6.822,08	6.527,66	6.982,95	7.010,5	
Δευτερογενής Τομέας	25.025,13	25.572,29	25.357,53	24.286,52	24.470,9	24.483,54	24.763,65	
Τριτογενής Τομέας	125.114,9	123.447,1	120.705,0	123.235,6	124.612,3	127.382,1	113.313,5	
Σύνολο	156.492,49	155.835,60	152.196,60	154.344,20	155.610,93	158.848,63	145.087,67	158.667,92
Ιόνια Νησιά								
Πρωτογενής Τομέας	99,62	119,52	113,05	128,81	118,92	129,6	130,11	
Δευτερογενής Τομέας	203,65	195,28	198,24	166,79	173,6	179,29	175,99	
Τριτογενής Τομέας	2.480,44	2.411,56	2.335,09	2.365,18	2.441,39	2.519,38	1.990,89	
Σύνολο	2.783,71	2.726,36	2.646,38	2.660,78	2.733,91	2.828,27	2.296,99	2.669,38
Π.Ε.								
Κέρκυρας								
Πρωτογενής Τομέας	31,25	41,57	42,18	47,03	42,98	47,5	47,69	
Δευτερογενής Τομέας	81,83	76,61	78,89	65,53	68,59	69,93	72,15	
Τριτογενής Τομέας	1.241,18	1.216,85	1.184,11	1.201,10	1.229,41	1.269,81	1.017,69	

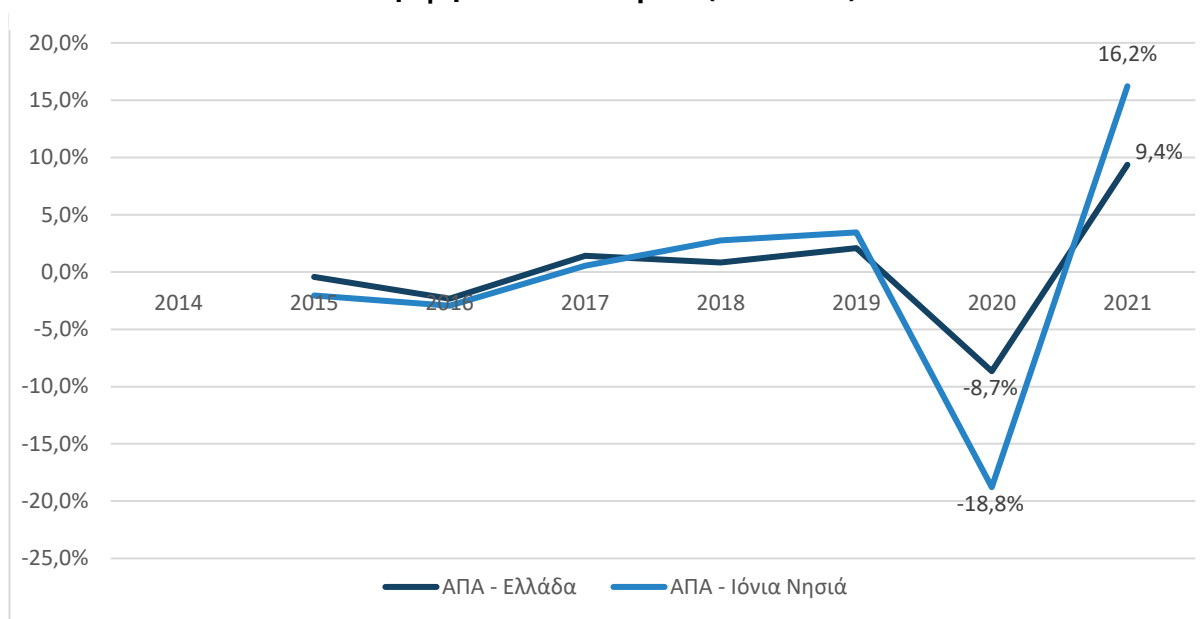
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Σύνολο	1.354,26	1.335,03	1.305,18	1.313,66	1.340,98	1.387,24	1.137,53	
Π.Ε. Ζακύνθου								
Πρωτογενής Τομέας	23,15	26,74	20,06	23,0	20,7	22,9	22,99	
Δευτερογενής Τομέας	53,86	54,36	57,56	51,75	54,02	53,05	46,68	
Τριτογενής Τομέας	551,44	543,34	521,99	525,70	556,33	576,77	426,77	
Σύνολο	628,45	624,44	599,61	600,45	631,05	652,72	496,44	
Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης								
Πρωτογενής Τομέας	40,44	46,63	45,75	53,23	50,33	53,61	53,83	
Δευτερογενής Τομέας	49,46	45,82	45,31	37,34	36,33	40,09	39,61	
Τριτογενής Τομέας	446,76	416,17	399,87	408,29	414,56	426,21	351,74	
Σύνολο	536,66	508,62	490,93	498,86	501,22	519,91	445,18	
Π.Ε. Λευκάδας								
Πρωτογενής Τομέας	4,77	4,58	5,06	5,55	4,92	5,58	5,6	
Δευτερογενής Τομέας	18,5	18,49	16,47	12,18	14,65	16,23	17,55	
Τριτογενής Τομέας	241,09	235,21	229,14	230,07	241,09	246,60	194,70	
Σύνολο	264,36	258,28	250,67	247,80	260,66	268,41	217,85	

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Επιπροσθέτως, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 8, η πορεία εξέλιξης της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ακολουθεί την ίδια διακύμανση με την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του συνόλου της οικονομίας. Ωστόσο, η οικονομία της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων πλήγηκε σε μεγαλύτερο βαθμό, συγκριτικά με το σύνολο της χώρας, από την κρίση που προκάλεσε η πανδημία του COVID-19 καθώς το παραγόμενο εισόδημά της μειώθηκε κατά 18,8% το 2020, με την αντίστοιχη μείωση στο σύνολο της

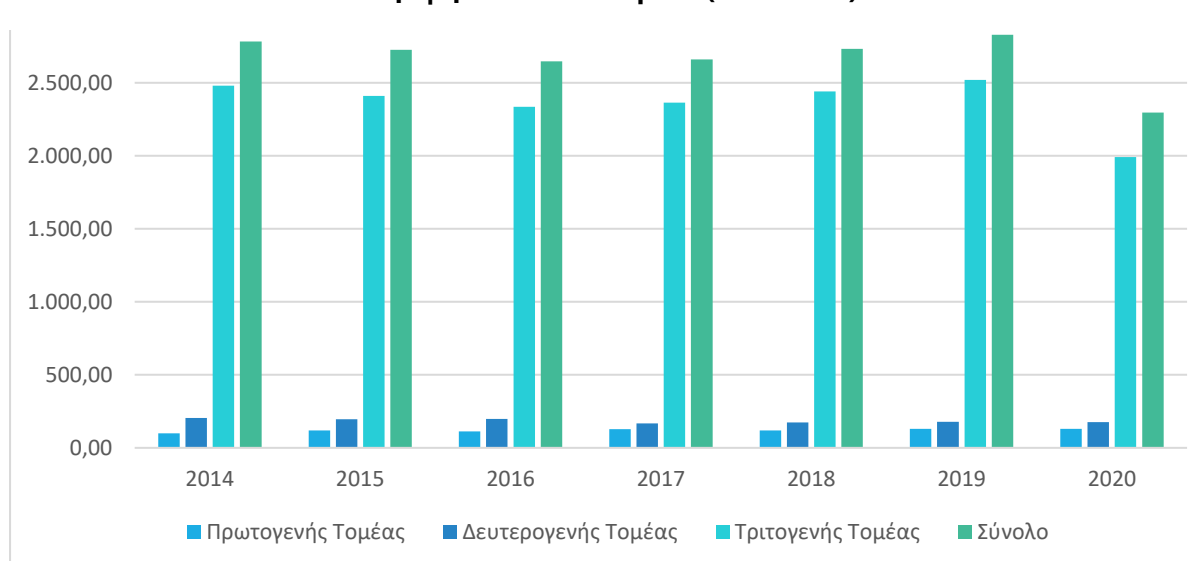
χώρας να διαμορφώνεται στο 8,7%. Το γεγονός αυτό, κατά μεγάλη πιθανότητα, οφείλεται στην μεγάλη εξάρτηση της Περιφέρειας από τον τριτογενή τομέα της οικονομίας, ο οποίος υπέστη τις μεγαλύτερες ζημιές εξαιτίας του περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητας που προκάλεσε η πανδημία του COVID-19 (Διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 8: Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της ΑΠΑ για το σύνολο της χώρας και την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2015-2021)

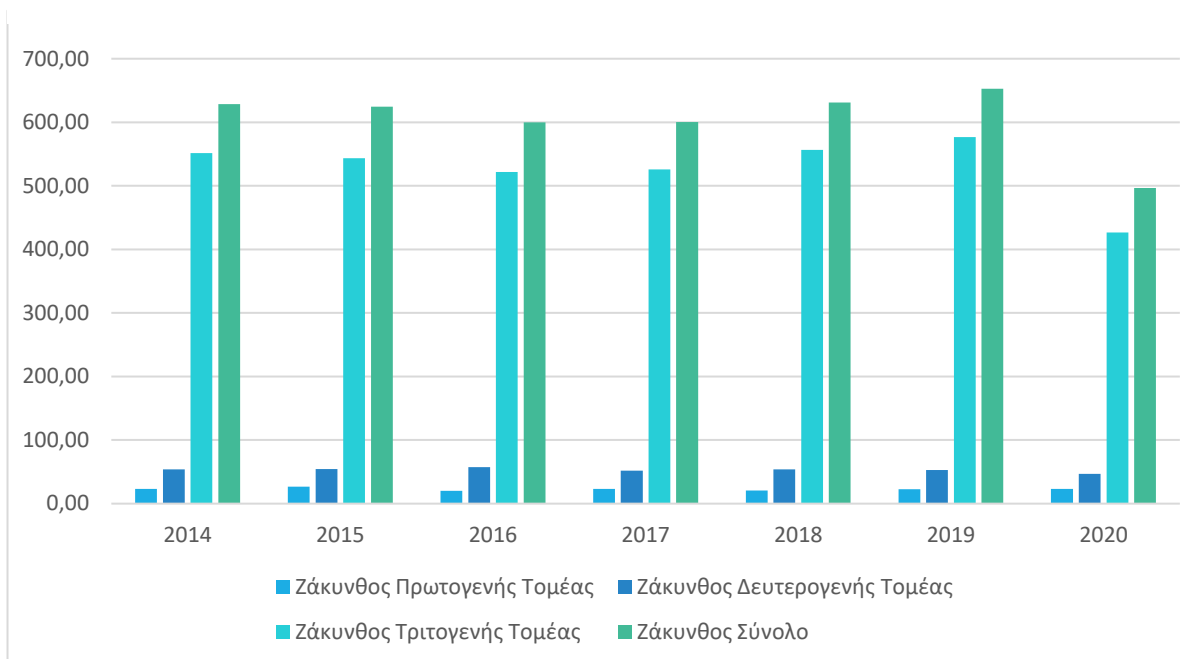
Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 9: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) κατά τομέα οικονομίας για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2020)

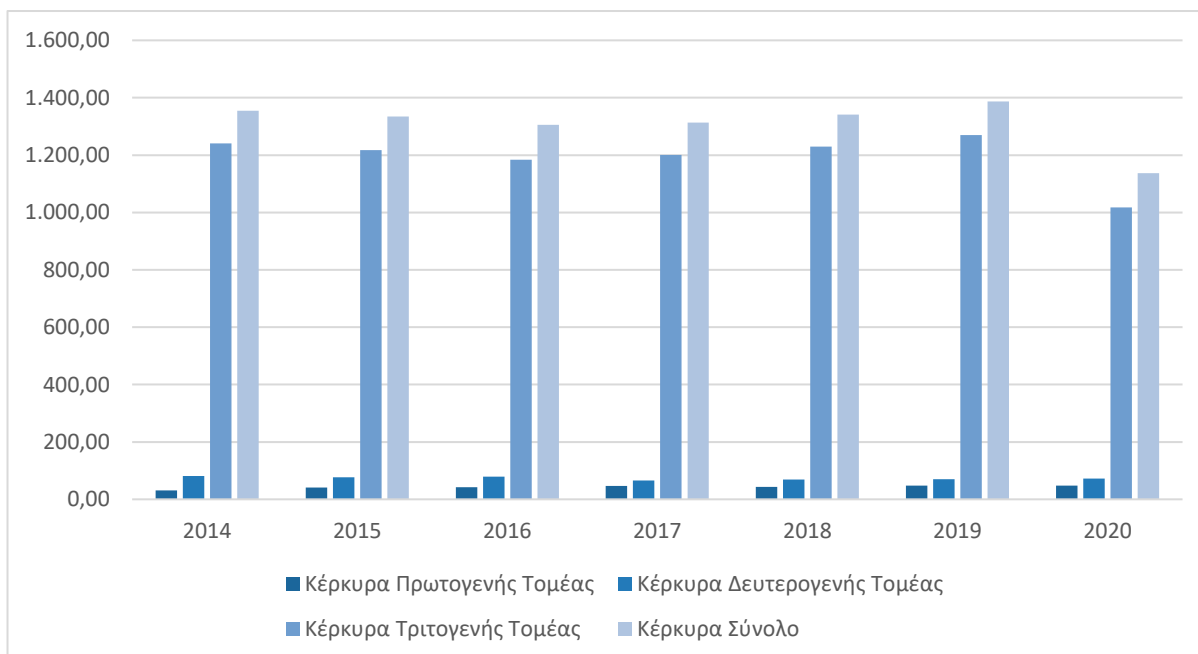
Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 10: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) ανά τομέα οικονομίας για την Π.Ε. Ζακύνθου (2014-2020)

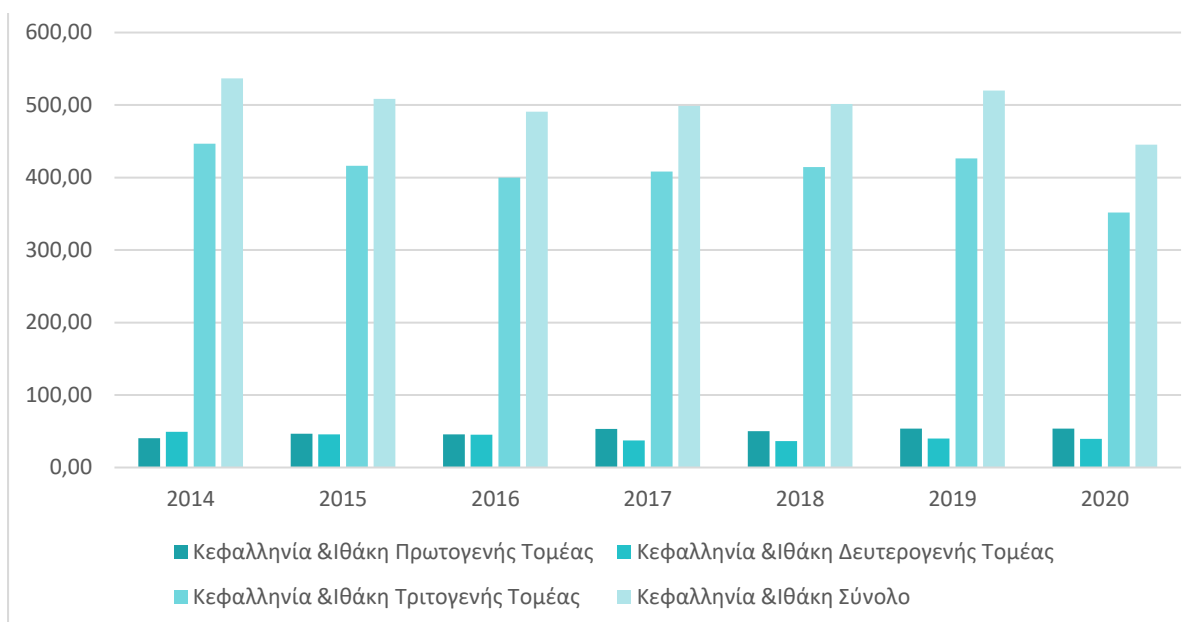
Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 11: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) ανά τομέα οικονομίας για την Π.Ε. Κέρκυρας (2014-2020)

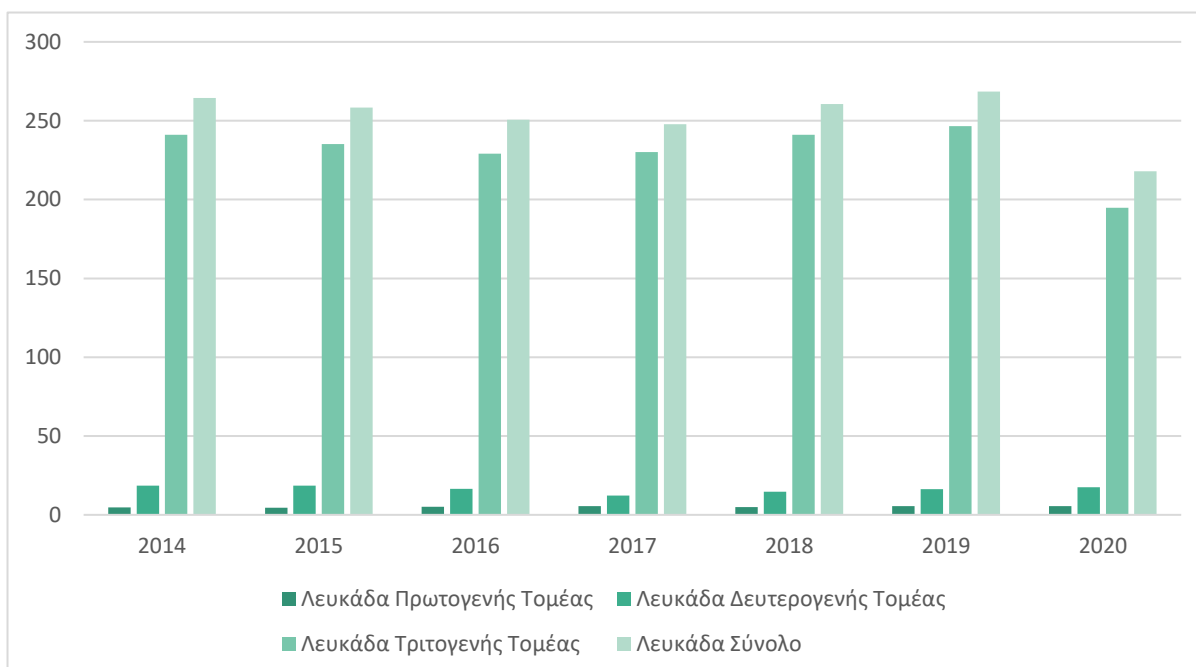
Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 12: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) ανά τομέα οικονομίας για την Π.Ε. Κεφαλληνίας & Ιθάκης (2014 - 2020)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 13: Διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ (σε εκατ. €) ανά τομέα οικονομίας για την Π.Ε. Λευκάδας (2014 - 2020)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

3.4. Η Αγορά Εργασίας στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη της αγοράς εργασίας (ποσοστό ενεργού πληθυσμού⁷, ποσοστό απασχόλησης⁸, ποσοστό ανεργίας⁹, μακροχρόνια ανέργων¹⁰) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων – συγκριτικά με το σύνολο της χώρας, αλλά και τις υπόλοιπες Περιφέρειες της Ελλάδας – για την περίοδο 2014-2021. Τα μεγέθη αυτά της αγοράς εργασίας αντικατοπτρίζουν μακροοικονομικά, αλλά και διαμορφώνουν ως έναν βαθμό τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού μιας περιοχής. Στη συνέχεια, η ανάλυση εξειδικεύεται ανά φύλο, ηλικιακή κατηγορία, επίπεδο εκπαίδευσης και υπηκοότητα, προκειμένου να εντοπιστούν συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, οι οποίες συγκεντρώνουν περισσότερες πιθανότητες να βρεθούν υπό τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Τα στοιχεία στα οποία βασίστηκε η ανάλυση είναι δευτερογενή και προέρχονται από τις Έρευνες Εργατικού Δυναμικού, όπως παρουσιάζονται στη βάση δεδομένων της Eurostat.

3.4.1. Εργατικό Δυναμικό

Ξεκινώντας από τα στοιχεία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, ήτοι του ποσοστού του πληθυσμού που δύναται να εργαστεί, από τα στοιχεία του Πίνακα 15 φαίνεται ότι την αυξητική πορεία που κατέγραψε το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατά την περίοδο 2014-2018, διαδέχθηκε μια μεγαλύτερης εντάσεως μείωση την αμέσως επόμενη περίοδο, 2018-2021.

⁷ Σύμφωνα με τη Διεθνή Ταξινόμηση Αναφοράς Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Συναφών Προσόντων (International Standard Classification of Education, ISCED 2011), τα εθνικά προγράμματα εκπαίδευσης αναλύονται σε τρία κύρια επίπεδα: i) Επίπεδο 0-2: Προσχολική, πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ii) 3 και 4: Ανώτερη δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση, και iii) 5-8: Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

⁸ Ως ποσοστό απασχόλησης ορίζεται το ποσοστό των ατόμων σε ηλικία απασχόλησης (15-64 ετών) που έχουν δουλειά.

⁹ Ως ποσοστό ανεργίας ορίζεται ο αριθμός των ανέργων προς το σύνολο του εργατικού δυναμικού.

¹⁰ Άνεργοι για διάστημα ενός έτους ή περισσότερο.

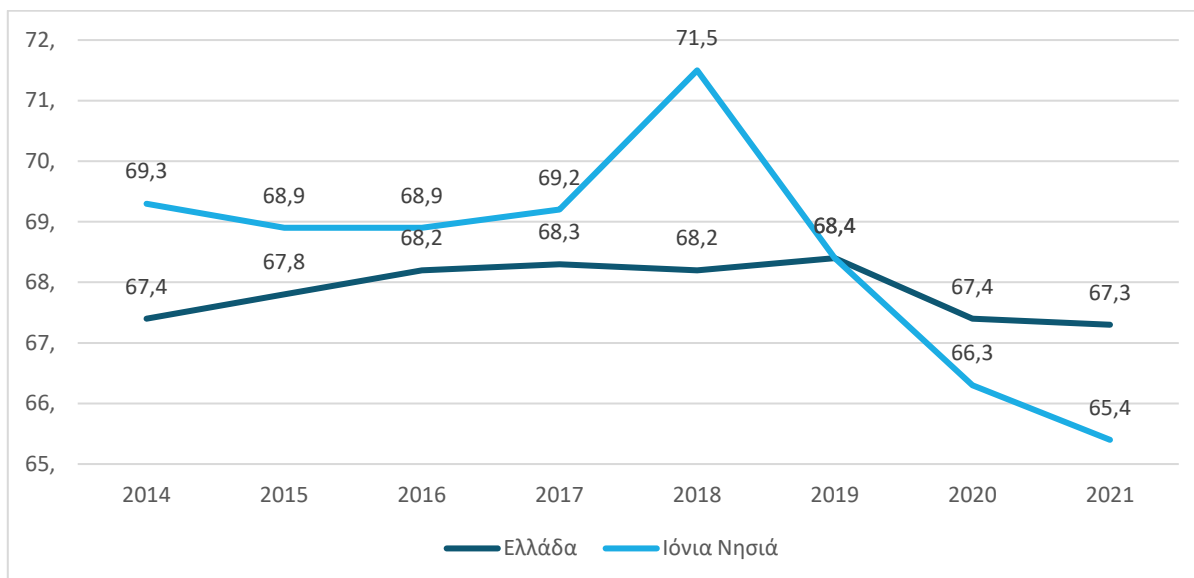
Πίνακας 15: Ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64 ετών), στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	67,4	67,8	68,2	68,3	68,2	68,4	67,4	67,3
Αττική	68,9	68,3	68,5	68,5	68,3	69,3	68,7	69,0
Ν. Βορείου Αιγαίου	63,7	62,8	66,7	73,2	73,2	73,7	71,7	68,6
Ν. Νοτίου Αιγαίου	68,4	68,1	70,1	69,1	71,6	70,3	64,6	66,2
Κρήτη	69,2	68,3	69,6	69,3	69,5	70,0	68,6	68,0
Αν. Μακεδονία, Θράκη	65,9	66,5	67,5	66,7	66,5	67,5	65,7	66,4
Κεντρική Μακεδονία	65,1	67,0	67,6	67,1	67,3	66,9	65,9	64,4
Δυτική Μακεδονία	64,3	66,1	67,4	68,1	68,3	67,3	63,4	65,2
Ήπειρος	66,3	65,3	66,6	66,7	66,2	66,0	64,6	59,9
Θεσσαλία	66,4	67,9	67,6	68,1	67,1	67,8	66,9	68,0
Ιόνια Νησιά	69,3	68,9	68,9	69,2	71,5	68,4	66,3	65,4
Δυτική Ελλάδα	64,8	66,9	67,4	67,3	66,3	65,8	64,6	65,6
Στερεά Ελλάδα	67,3	69,2	67,9	67,9	67,5	67,5	67,7	67,6
Πελοπόννησος	71,3	71,3	69,9	71,5	70,9	70,5	71,2	71,7

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Συγκεκριμένα, από 69,3% που ήταν το 2014, ανήλθε στο 71,5% το 2018, καταγράφοντας αύξηση της τάξεως του 3%. Στη συνέχεια όμως το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 65,4%, καταγράφοντας, αυτή τη φορά, μείωση της τάξεως του 8,5%. Εντέλει, κατά την περίοδο 2014-2021, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων νήσων μειώθηκε κατά 5,6%, όταν, κατά την ίδια περίοδο, το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας ήταν μόλις 0,1% (Διάγραμμα 14).

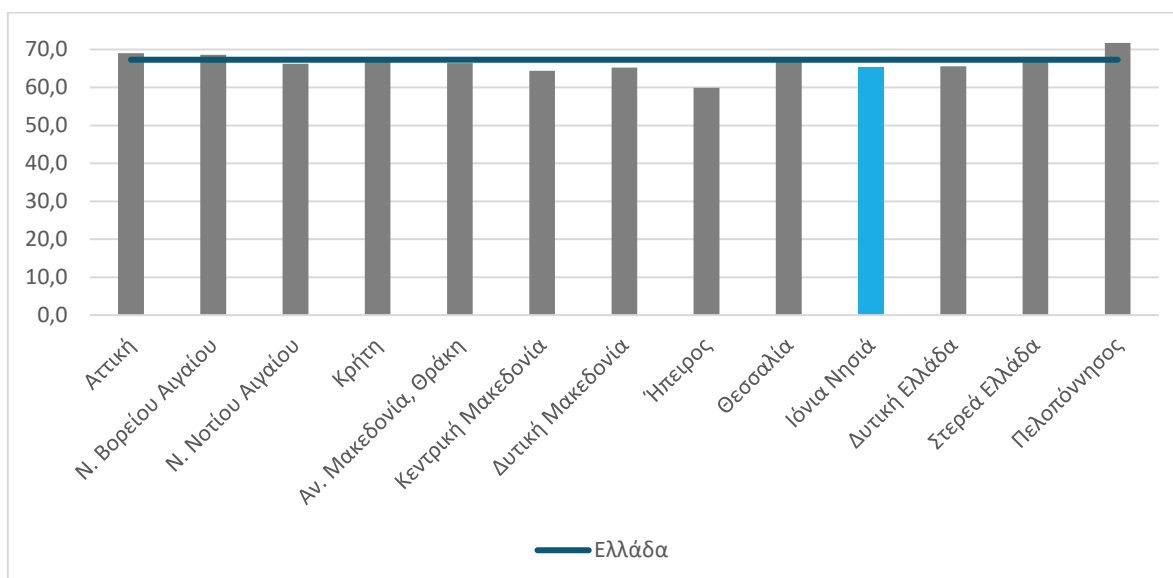
Διάγραμμα 14: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Όσον αφορά το έτος 2021 η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατατάσσεται στη 10^η θέση ως προς το εν λόγω ποσοστό, μεταξύ των Περιφερειών της Ελλάδας, σχεδόν 3% μικρότερο από το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό επίπεδο (65,4% έναντι του 67,3%) (Διάγραμμα 15).

Διάγραμμα 15: Ποσοστά οικονομικά ενεργού πληθυσμού στις Περιφέρειες της Ελλάδας, έτος αναφοράς 2021

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Το χαμηλό ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων το 2021 δικαιολογείται εν πολλοίς από τον υψηλό δείκτη εξάρτησης (νέων και ηλικιωμένων) που καταγράφεται στην Περιφέρεια την περίοδο αυτή, δεν αρκεί ωστόσο να εξηγήσει τη δραματική μείωση της περιόδου 2018-2021. Μια ενδεχόμενη εναλλακτική εξήγηση θα μπορούσε να είναι μια σημαντική εκροή πληθυσμού, ηλικίας 15-64 ετών, προς περιοχές εκτός της Περιφέρειας.

Στους άνδρες, ωστόσο, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας, σχεδόν όλα τα έτη της περιόδου 2014-2021 (Πίνακας 16). Αντιθέτως, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού των γυναικών, από 63,8% που ήταν το 2018 (6,5% υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της χώρας), το 2021 μειώθηκε μόλις στο 57% (4,3% χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της χώρας, και το χαμηλότερο συνολικά την περίοδο 2014-2021) παρασύροντας προς τα κάτω, εντέλει, το συνολικό ποσοστό για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.

Πίνακας 16: Ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά φύλο, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	Άνδρες	76,0	75,9	76,2	76,4	76,6	76,7	75,5	75,0
	Γυναίκες	59,0	59,9	60,4	60,3	59,9	60,4	59,3	59,6
ΠΙΝ	Άνδρες	79,8	75,6	77,3	77,8	79,4	77,5	76,4	74,0
	Γυναίκες	59,1	62,6	60,8	60,9	63,8	59,5	56,4	57,0

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Επιπλέον, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, τόσο οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας και κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα εκπαίδευσης 0-2), όσο και οι απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας, μη τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (επίπεδα εκπαίδευσης 3 και 4), εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά οικονομικά ενεργού πληθυσμού, σε σύγκριση πάντα με το σύνολο της χώρας, καθόλη την περίοδο μελέτης (Πίνακας 17). Εντούτοις, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού των αποφοίτων ανώτερης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα εκπαίδευσης 5-8) καταγράφει ποσοστιαία μείωση ίση με 9,4% την περίοδο 2014-2020, όταν, κατά την ίδια περίοδο, σε εθνικό επίπεδο η αντίστοιχη μείωση είναι της τάξης του 0,1%.

Πίνακας 17: Ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Επίπεδα Εκπαίδευσης 0-2	54,7	54,5	53,9	53,0	51,7	49,7	46,9	47,1
Ελλάδα								
Επίπεδα Εκπαίδευσης 3 και 4	67,4	67,5	68,0	68,2	68,0	68,6	67,3	66,3
Επίπεδα Εκπαίδευσης 5-8	84,6	84,9	84,9	84,9	85,5	85,7	84,8	84,5
ΠΙΝ								
Επίπεδα Εκπαίδευσης 0-2	59,8	56,4	57,8	57,0	53,0	51,7	49,4	53,6
Επίπεδα Εκπαίδευσης 3 και 4	71,9	72,1	73,5	73,7	77,0	73,1	68,7	69,1
Επίπεδα Εκπαίδευσης 5-8	86,4	87,8	81,7	84,1	89,0	85,5	86,9	78,3

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Τέλος, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, όπως και στο σύνολο της χώρας, είναι υψηλότερο για τους υπηκόους ξένων χωρών από ό,τι για τους Έλληνες υπηκόους. Εντούτοις, ενώ, τόσο για το σύνολο της χώρας όσο και της Περιφέρειας, αμφότερα τα ποσοστά μειώνονται σε ποσοστό της τάξης του 9% (8,9% και 8,3% αντίστοιχα), στην μεν Περιφέρεια Ιονίων Νήσων καταγράφεται μείωση του ποσοστού του οικονομικά ενεργού ημεδαπού πληθυσμού κατά 5,4%, ενώ, για το σύνολο της χώρας, η αντίστοιχη μείωση είναι της τάξης του 0,6%.

Πίνακας 18: Ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά υπηκοότητα, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα								
Ξένη χώρα	75,0	73,8	73,9	71,9	70,9	72,1	70,7	68,3
Χώρα αναφοράς	66,8	67,4	67,8	68,0	68,0	68,2	67,2	67,2
ΠΙΝ								
Ξένη χώρα	77,1	73,3	69,2	61,9	55,5	63,1	56,1	70,7
Χώρα αναφοράς	68,7	68,7	68,9	69,9	73,0	68,9	67,1	65,0

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

3.4.2. Ποσοστό Απασχόλησης

Όσον αφορά την απασχόληση, από τον Πίνακα 19 προκύπτει ότι, με εξαίρεση το 2021, το ποσοστό απασχόλησης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό ποσοστό, καθόλη την περίοδο μελέτης¹¹, κατατάσσοντάς την μεταξύ των Περιφερειών με τα υψηλότερα ποσοστά. Συγκεκριμένα, το έτος 2021, το ποσοστό απασχόλησης στην Περιφέρεια είναι 56,8, μόλις 0,7% χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας, ενώ, σε επίπεδο Περιφέρειας, υπολείπεται μόνο των ποσοστών απασχόλησης των Περιφερειών Πελοποννήσου, Αττικής και Βορείου Αιγαίου (Διάγραμμα 16)¹².

Πίνακας 19: Ποσοστό απασχόλησης, στο σύνολο και στις περιφέρειες της χώρας (2014-2021)

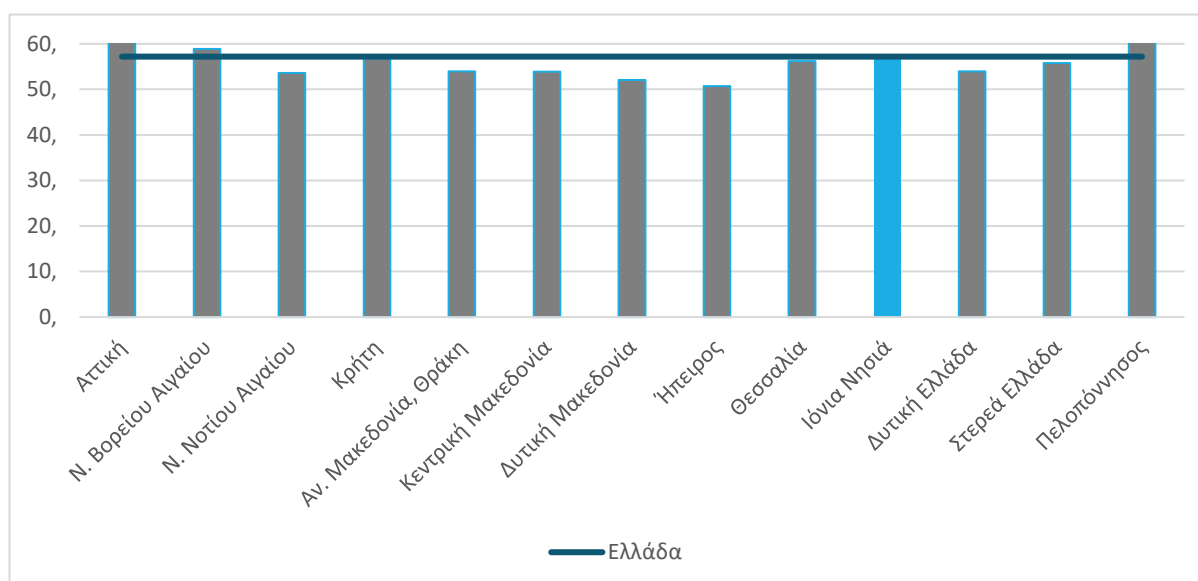
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	49,4	50,8	52,0	53,5	54,9	56,5	56,3	57,2
Αττική	50,0	51,0	52,8	53,7	54,7	57,6	59,0	60,8
Ν. Βορείου Αιγαίου	49,2	51,3	54,3	56,4	56,6	60,4	59,7	58,9
Ν. Νοτίου Αιγαίου	54,5	57,9	57,7	58,0	59,3	60,5	53,6	53,6
Κρήτη	52,5	51,6	53,6	56,9	60,1	61,8	56,4	56,8
Αν. Μακεδονία, Θράκη	49,8	50,8	51,9	53,6	55,8	56,6	54,2	54,0
Κεντρική Μακεδονία	46,3	49,4	51,0	51,7	53,3	53,7	53,7	53,9
Δυτική Μακεδονία	46,4	45,7	46,3	47,9	49,6	50,6	50,7	52,1
Ήπειρος	48,3	49,0	50,1	50,0	52,8	55,1	52,8	50,7
Θεσσαλία	49,0	49,2	50,2	53,8	54,4	54,8	55,3	56,2
Ιόνια Νησιά	54,4	55,7	57,7	55,3	59,9	59,8	55,6	56,8
Δυτική Ελλάδα	46,1	47,7	47,1	49,4	50,1	49,7	50,6	54,0
Στερεά Ελλάδα	49,0	51,1	50,8	53,6	54,7	55,7	54,5	55,8
Πελοπόννησος	54,4	55,1	56,3	59,3	60,5	61,9	62,9	62,4

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

¹¹ Το ποσοστό απασχόλησης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων είναι, κατά μέσο όρο, πάνω από 8% υψηλότερο του αντίστοιχου ποσοστού σε εθνικό επίπεδο, την περίοδο 2014-2019.

¹² Το ίδιο έτος, η Περιφέρεια Κρήτης καταγράφει και αυτή το ίδιο ποσοστό απασχόλησης με την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, ήτοι 56,8%.

Διάγραμμα 16: Ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα και στις Περιφέρειες της χώρας, έτος αναφοράς 2021

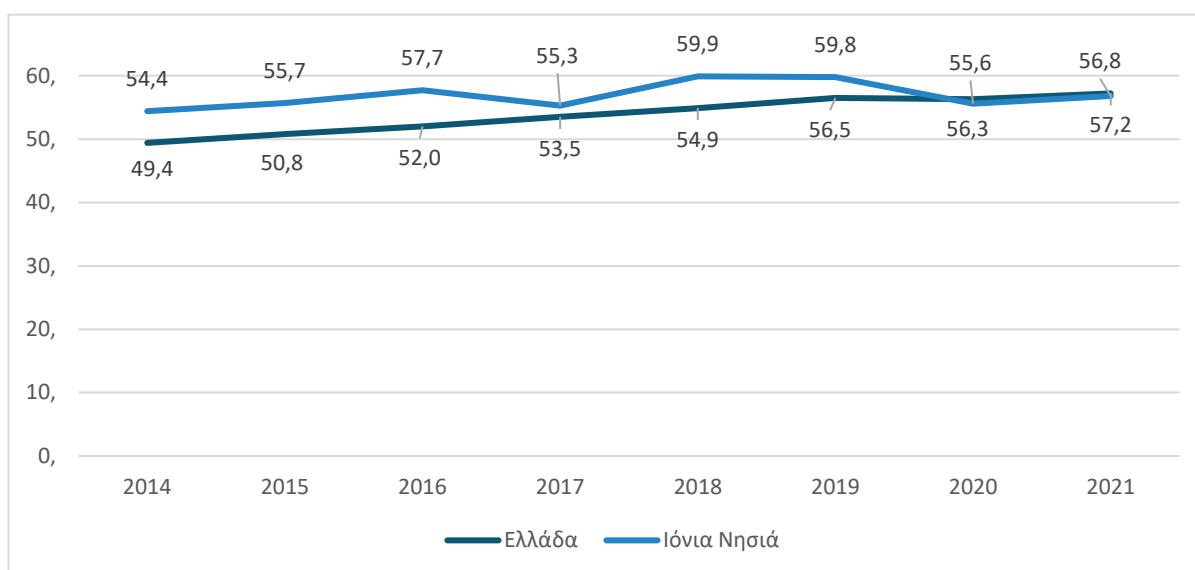
Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Αναλυτικότερα, σε ό,τι αφορά τη διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατά την περίοδο μελέτης, με εξαίρεση το 2017, αυτό χαρακτηρίζεται από μια σταθερά ανοδική τάση κατά την περίοδο 2014-2019, με τη διετία 2018-2019 να είναι αυτή στην οποία καταγράφονται οι υψηλότερες τιμές του, αγγίζοντας το 60% (59,9% και 59,8% αντίστοιχα), σημειώνοντας ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 10% σε σχέση με το 2014 (Διάγραμμα 17). Σε αυτό το αποτέλεσμα συντέλεσε προφανώς το γεγονός ότι σημαντικό μέρος των κατοίκων της Περιφέρειας, ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες, απασχολείται σε τουριστικές δραστηριότητες, οι οποίες κατέγραψαν σημαντική άνοδο την τελευταία περίοδο στο σύνολο της χώρας, αλλά και στην περιοχή ειδικότερα.

Την ίδια περίοδο, η ποσοστιαία αύξηση του ποσοστού απασχόλησης στο σύνολο της χώρας είναι ίση με 14,3%. Συνολικά την περίοδο 2014-2021, ύστερα από τη πτωτική πορεία του την τριετία 2019-2021, το ποσοστό απασχόλησης της περιφέρειας Ιονίων Νήσων σημειώνει ποσοστιαία άνοδο 4,4%, με το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό επίπεδο να είναι 15,8%¹³.

¹³ Η μεγάλη διαφορά που καταγράφεται στις ποσοστιαίες αυξήσεις στα ποσοστά απασχόλησης σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο Περιφέρειας Ιονίων Νήσων την περίοδο 2014-2021, οφείλεται στο χαμηλό ποσοστό απασχόλησης στο σύνολο της Ελλάδας, σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό της Περιφέρειας, στην αρχή της περιόδου μελέτης. Συγκεκριμένα, το 2014, το ποσοστό απασχόλησης στο σύνολο της χώρας ήταν 49,4%, 10% χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Διάγραμμα 17: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Ωστόσο, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, σημαντικό είναι το χάσμα που καταγράφεται στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού, χωρίς, ωστόσο, να είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο χάσμα σε επίπεδο χώρας. Συγκεκριμένα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 20, το ποσοστό απασχόλησης του ανδρικού πληθυσμού, την περίοδο μελέτης στην Περιφέρεια, κυμαίνεται σε τιμές άνω του 63%. Την ίδια περίοδο, το αντίστοιχο ποσοστό απασχόλησης του γυναικείου πληθυσμού – με εξαίρεση τα έτη 2016 και 2018, στα οποία μόλις που υπερέβαινε το 50% – κυμαίνεται σταθερά σε τιμές κάτω του 50%. Συνολικά, την περίοδο 2014-2021, το ποσοστό απασχόλησης του ανδρικού πληθυσμού στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι, κατά μέσο όρο, περίπου 40% υψηλότερο από το αντίστοιχο του γυναικείου πληθυσμού. Το ίδιο χάσμα καταγράφεται για την ίδια περίοδο και σε επίπεδο χώρας.

Πίνακας 20: Ποσοστό απασχόλησης κατά φύλο, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	Άνδρες	58,0	59,3	61,0	62,7	64,7	65,9	65,2	66,4
	Γυναίκες	41,1	42,5	43,3	44,4	45,3	47,3	47,5	48,2
ΠΙΝ	Άνδρες	66,6	64,8	65,6	63,5	69,1	70,3	65,2	66,1
	Γυναίκες	42,6	47,1	50,1	47,4	50,8	49,6	46,3	47,7

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Εξάλλου, το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα εκπαίδευσης 5-8) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κυμαίνεται σταθερά σε επίπεδα άνω του 71%, καθόλη την περίοδο μελέτης, ακόμη και την περίοδο 2014-2016, κατά την οποία το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό επίπεδο μόλις που υπερέβαινε κατά μέσο όρο το 68% (Πίνακας 21).

Σημαντικό στοιχείο συνιστά, επίσης, το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού πρωτοβάθμιας και κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα εκπαίδευσης 0-2) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το οποίο κατά μέσο όρο υπερβαίνει το 45% την περίοδο 2014-2021, όταν, για την ίδια περίοδο, το αντίστοιχο ποσοστό απασχόλησης για το σύνολο της χώρας, κατά μέσο όρο, κυμαινόταν λίγο πιο πάνω από το 39%.

Πίνακας 21: Ποσοστό απασχόλησης κατά επίπεδο εκπαίδευσης, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Επίπεδα Εκπαίδευσης 0-2	39,0	39,7	39,4	39,8	39,9	39,0	37,7	38,9
Ελλάδα								
Επίπεδα Εκπαίδευσης 3 και 4	47,0	48,8	50,1	51,8	53,1	55,1	54,8	55,0
Επίπεδα Εκπαίδευσης 5-8	67,6	67,9	69,6	70,8	73,3	75,2	74,5	75,1
ΠΙΝ								
Επίπεδα Εκπαίδευσης 0-2	47,5	48,1	47,7	43,3	44,0	45,3	40,2	45,8
Επίπεδα Εκπαίδευσης 3 και 4	54,6	55,0	60,8	59,1	63,6	62,4	55,5	59,1
Επίπεδα Εκπαίδευσης 5-8	71,1	73,9	71,7	71,7	76,8	77,6	79,7	72,3

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Τέλος, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 22, δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ των κατοίκων με ξένη υπηκοότητα και των ημεδαπών, την περίοδο 2014-2021, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Συγκεκριμένα, την περίοδο αυτή, το ποσοστό απασχόλησης των ημεδαπών κυμαίνεται κατά μέσο όρο στο 57%, ενώ των κατοίκων με ξένη υπηκοότητα περίπου στο 55%. Τα αντίστοιχα ποσοστά σε εθνικό επίπεδο είναι 54% και 52%.

Πίνακας 22: Ποσοστό απασχόλησης κατά υπηκοότητα, στο σύνολο της χώρα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	Ξένη χώρα	50,4	51,0	52,0	51,9	51,8	53,0	50,4	52,1
	Χώρα αναφοράς	49,3	50,8	52,0	53,6	55,1	56,7	56,6	57,5
ΠΙΝ	Ξένη χώρα	61,5	57,7	59,8	51,1	47,5	56,1	43,7	59,4
	Χώρα αναφοράς	53,9	55,6	57,6	55,8	61,1	60,2	56,5	56,6

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

3.4.3. Ποσοστό Ανεργίας

Κλείνοντας την ενότητα με την ανάλυση των στοιχείων που αφορούν στην αγορά εργασίας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, εξετάζουμε το ποσοστό ανεργίας των κατοίκων της Περιφέρειας. Δεδομένου ότι – όπως παρουσιάστηκε στην προηγούμενη ενότητα – τα στοιχεία για τα ποσοστά απασχόλησης των κατοίκων της Περιφέρειας είναι άκρως ενθαρρυντικά, αντίστοιχα ενθαρρυντικά αναμένουμε να είναι τα στοιχεία και ως προς τον συγκεκριμένο δείκτη. Πράγματι, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία της Eurostat που παρουσιάζονται στον επόμενο Πίνακα (Πίνακας 23), η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι, διαχρονικά, σταθερά ανάμεσα στις Περιφέρειες της Ελλάδας με το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2014-2021, το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια κυμάνθηκε κατά μέσο όρο στο 18,8%. Αντίστοιχα χαμηλά ποσοστά ανεργίας καταγράφουν μόνο οι Περιφέρειες Πελοποννήσου (18,7%) και των Νησιών Νοτίου Αιγαίου (18,9%). Ακόμα και στην Κρήτη, μια Περιφέρεια με σημαντική τουριστική, αγροτική και κτηνοτροφική δραστηριότητα, το ποσοστό ανεργίας υπερβαίνει αυτό της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, κατά το μεγαλύτερο διάστημα της περιόδου 2014-2021¹⁴.

¹⁴ Την περίοδο 2014-2020, το ποσοστό ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης ήταν κατά μέσο όρο ίσο με 20,5%.

Πίνακας 23: Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας και στις Περιφέρειες (2014-2021)

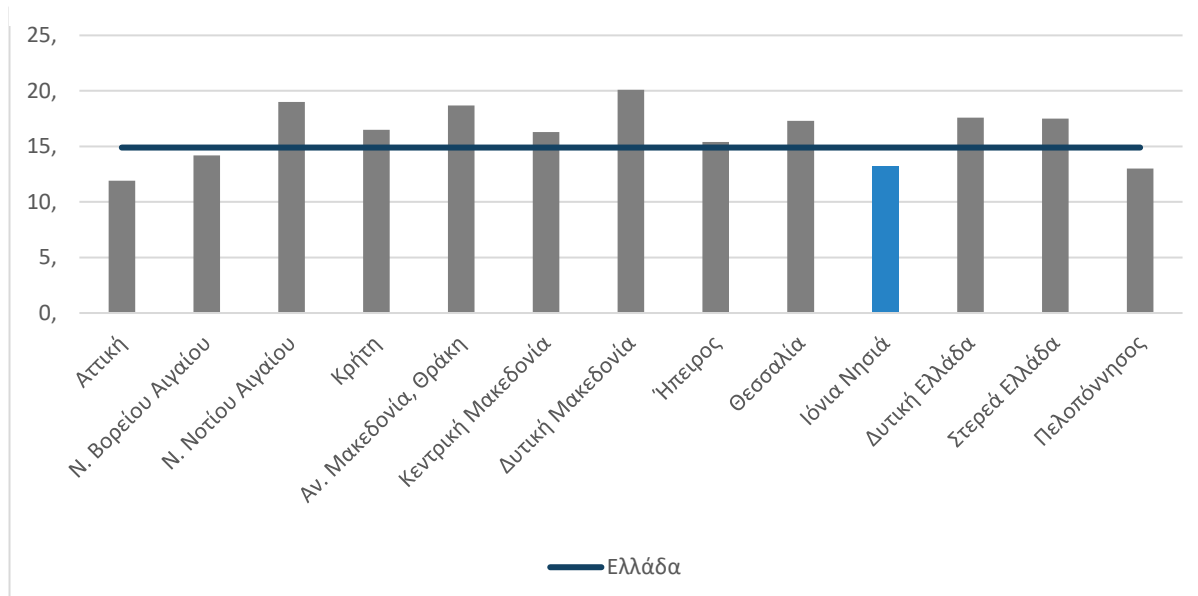
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	26,7	25,1	23,7	21,7	19,5	17,5	16,5	14,9
Αττική	27,4	25,2	23,0	21,6	19,9	16,9	14,1	11,9
Ν. Βορείου Αιγαίου	22,7	18,2	18,6	22,9	22,8	18,0	16,8	14,2
Ν. Νοτίου Αιγαίου	20,3	15,0	17,7	16,1	17,1	14,0	17,1	19,0
Κρήτη	24,2	24,5	22,9	17,9	13,5	11,8	17,7	16,5
Αν. Μακεδονία, Θράκη	24,5	23,6	23,1	19,7	16,1	16,3	17,4	18,7
Κεντρική Μακεδονία	28,9	26,2	24,6	23,0	20,8	19,7	18,6	16,3
Δυτική Μακεδονία	27,7	30,9	31,4	29,6	27,4	24,8	20,0	20,1
Ήπειρος	27,2	24,9	24,7	25,1	20,3	16,6	18,3	15,4
Θεσσαλία	26,2	27,5	25,8	21,1	18,9	19,2	17,3	17,3
Ιόνια Νησιά	21,5	19,2	16,2	20,1	16,3	12,5	16,1	13,2
Δυτική Ελλάδα	28,9	28,7	30,2	26,7	24,5	24,4	21,7	17,6
Στερεά Ελλάδα	27,1	26,2	25,2	21,1	19,1	17,4	19,5	17,5
Πελοπόννησος	23,7	22,7	19,5	17,1	14,7	12,2	11,6	13,0

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Μάλιστα, το 2021, το ποσοστό ανεργίας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων καταγράφει τη δεύτερη χαμηλότερη τιμή του της περιόδου 2014-2021 (13,2%), το δεύτερο μικρότερο ποσοστό μεταξύ των ποσοστών των Περιφερειών της χώρας – υψηλότερο μόνο από το αντίστοιχο ποσοστό της Περιφέρειας Πελοποννήσου (13%) – και 11,4% χαμηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό ποσοστό (14,9%) (Διάγραμμα 18).

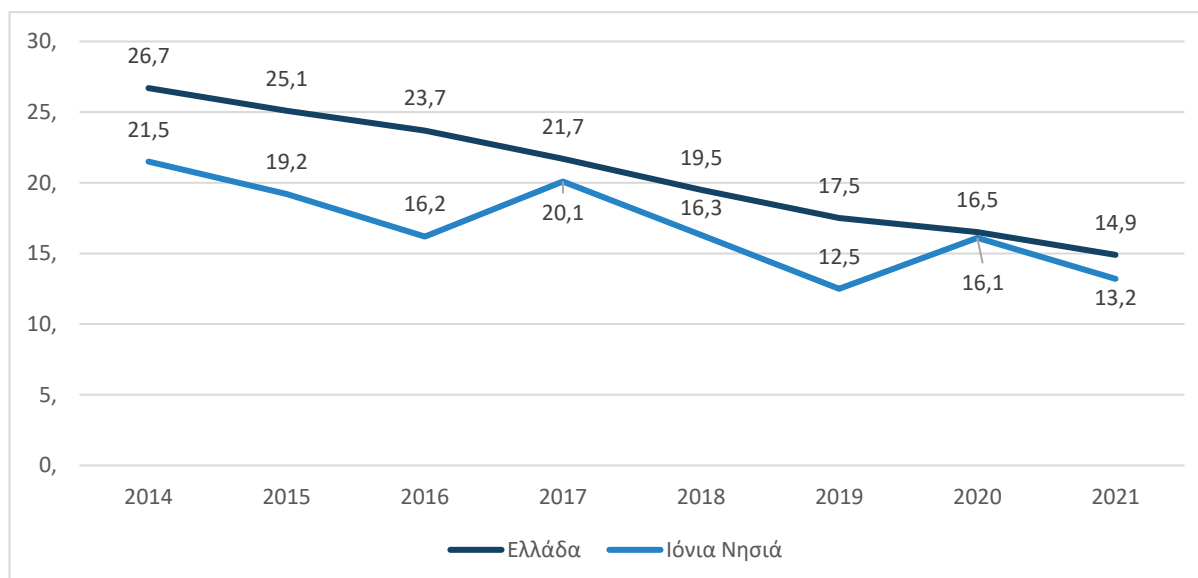
Αν και η πορεία του ποσοστού ανεργίας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων δεν είναι γνησίως φθίνουσα κατά την περίοδο 2014-2021, όπως συμβαίνει με το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας, εντούτοις ακολουθεί μια σαφώς φθίνουσα τάση κατά την περίοδο αυτή. Συνολικά, από 21,5% που ήταν το 2014, μειώθηκε στο 13,2% το 2021, καταγράφοντας ποσοστιαία πτώση της τάξεως του 40%. Κατά την ίδια περίοδο, η ποσοστιαία μείωση του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα ήταν περίπου 45% (Διάγραμμα 19).

Διάγραμμα 19: Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο και στις Περιφέρειες της χώρας, έτος αναφοράς 2021

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 18: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Όπως ήταν αναμενόμενο, το ποσοστό ανεργίας του γυναικείου πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων είναι υψηλότερο του αντίστοιχου ποσοστού του ανδρικού πληθυσμού, καθόλη την περίοδο 2014-2021. Ιδίως για τα έτη 2014 και 2015, το ποσοστό ανεργίας του

γυναικείου πληθυσμού της Περιφέρειας είναι υψηλότερο πάνω από δέκα ποσοστιαίες μονάδες του αντίστοιχου ποσοστού του ανδρικού ποσοστού, σε απόλυτη τιμή (27,9% και 24,8% έναντι 16,5% και 14,3% αντίστοιχα). Συνολικά, μεταξύ 2014 και 2021, το ποσοστό ανεργίας του γυναικείου πληθυσμού είναι κατά μέσο όρο 50% υψηλότερο του ποσοστού του ανδρικού πληθυσμού (Πίνακας 24). Αντίστοιχο χάσμα μεταξύ ποσοστών ανεργίας γυναικείου και ανδρικού ποσοστού καταγράφεται και στο σύνολο της χώρας, για την ίδια περίοδο.

Πίνακας 24: Ποσοστό ανεργίας κατά φύλο, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	Άνδρες	23,8	21,9	19,9	17,9	15,5	14,1	13,7	11,5
	Γυναίκες	30,4	29,1	28,3	26,3	24,4	21,7	20,0	19,1
ΠΙΝ	Άνδρες	16,5	14,3	15,1	18,4	13,0	9,4	14,7	10,7
	Γυναίκες	27,9	24,8	17,7	22,2	20,4	16,6	17,9	16,2

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Όσον αφορά το ποσοστό ανεργίας κατά ηλικιακή ομάδα του πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, με εξαίρεση τον πληθυσμό ατόμων ηλικίας 15-24 ετών, ο οποίος λογικά εμφανίζει υψηλότερα ποσοστά ανεργίας σε σχέση με τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες, λόγω της ύπαρξης μαθητών ή και φοιτητών σε αυτόν, τα αμέσως υψηλότερο ποσοστό ανεργίας καταγράφεται στην ηλικιακή ομάδα 25-34 ετών (Πίνακας 25). Ακολουθώντας τη συνολική πορεία του ποσοστού ανεργίας του συνόλου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, το ποσοστό ανεργίας όλων των ηλικιακών ομάδων μειώνεται την περίοδο 2014-2020. Εξαίρεση μάλλον αποτελεί η ηλικιακή ομάδα 55-64 ετών, στην οποία καταγράφεται μια μικρή αύξηση την περίοδο 2016-2021, της τάξεως του 3%¹⁵.

Εξάλλου, μείωση καταγράφεται και στα επίπεδα ανεργίας στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, για τους πληθυσμούς όλων των επιπέδων εκπαίδευσης (Πίνακας 26). Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση την καταγράφει ο πληθυσμός αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

¹⁵ Καθώς, για την εν λόγω ηλικιακή ομάδα, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τα έτη 2014 και 2015, η εκτίμηση κάποιας τάσης (θετικής ή αρνητικής) είναι επισφαλής, λόγω της μικρής χρονοσειράς των παρατηρήσεων.

(επίπεδα εκπαίδευσης 5-8) την περίοδο 2014-2020¹⁶, ίση με 53,4%. Ακολουθεί το ποσοστό ανεργίας του πληθυσμού ανώτερης δευτεροβάθμιας, μεταδευτεροβάθμιας, μη τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα εκπαίδευσης 3 και 4), με ποσοστιαία μείωση της τάξεως του 39% και, τέλος, του πληθυσμού πρωτοβάθμιας και κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα εκπαίδευσης 0-2), με ποσοστιαία μείωση της τάξεως του 30%. Την ίδια περίοδο, τα αντίστοιχα ποσοστά (ποσοστιαίας μείωσης του ποσοστού ανεργίας) για το σύνολο της χώρας είναι 45%, 44% και 40%.

Πίνακας 25: Ποσοστό ανεργίας κατά ηλικιακή ομάδα, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Ελλάδα	15-24 ετών	52,4	49,8	47,3	43,6	39,9	35,2	35,0	35,5
	25-34 ετών	34,8	31,9	30,0	27,1	24,4	23,3	23,0	21,0
	35-44 ετών	23,1	22,2	20,2	19,2	17,5	15,3	14,5	13,6
	45-54 ετών	20,5	19,9	19,4	17,0	15,8	14,2	12,8	10,7
	55-64 ετών	17,2	17,5	19,2	18,1	15,3	13,4	12,2	11,1
ΠΙΝ	15-24 ετών	44,8	54,6	38,2	42,7	35,6	-	41,1	39,5
	25-34 ετών	31,0	25,2	17,1	21,1	22,9	18,4	17,0	14,0
	35-44 ετών	20,6	18,6	13,5	17,9	15,4	10,4	13,5	8,6
	45-54 ετών	15,3	13,4	15,3	17,1	11,4	10,2	15,1	12,5
	55-64 ετών	-	-	12,7	18,7	11,9	11,3	13,6	13,1

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Πίνακας 26: Ποσοστό ανεργίας κατά επίπεδο εκπαίδευσης, στο σύνολο της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Ελλάδα	Επίπεδα Εκπαίδευσης 0-2	28,2	26,7	26,4	24,3	22,3	21,0	19,1	16,8
	Επίπεδα Εκπαίδευσης 3 και 4	30,2	27,6	26,2	23,9	21,8	19,7	18,5	17,0
	Επίπεδα Εκπαίδευσης 5-8	20,0	19,9	18,0	16,5	14,2	12,2	12,1	11,0
ΠΙΝ	Επίπεδα Εκπαίδευσης 0-2	20,5	14,4	16,8	23,0	16,1	12,1	18,2	14,3
	Επίπεδα Εκπαίδευσης 3 και 4	24,0	23,7	17,2	19,7	17,2	14,5	19,1	14,7
	Επίπεδα Εκπαίδευσης 5-8	17,6	15,8	12,2	14,6	13,5	9,1	8,2	-

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

¹⁶ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων το έτος 2021.

Ως προς τα ποσοστά ανεργίας του γηγενή πληθυσμού, όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, όπως φαίνεται στον Πίνακα 27, κατά την περίοδο 2014-2021, αυτό καταγράφει μείωση της τάξεως του 40%, με την αντίστοιχη μείωση στο σύνολο της χώρας να είναι κατά τι υψηλότερη, της τάξεως του 44%.

Πίνακας 27: Ποσοστό ανεργίας κατά υπηκοότητα, στο σύνολο της χώρα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	Ξένη χώρα	32,8	30,9	29,6	27,8	26,9	26,5	28,7	23,7
	Χώρα αναφοράς	26,1	24,6	23,3	21,2	19,0	16,8	15,7	14,5
ΠΙΝ	Ξένη χώρα	-	-	-	-	-	-	-	-
	Χώρα αναφοράς	21,6	19,1	16,4	20,2	16,3	12,7	15,7	12,9

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Πίνακας 28: Μακροχρόνια άνεργοι ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού, στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014-2021)

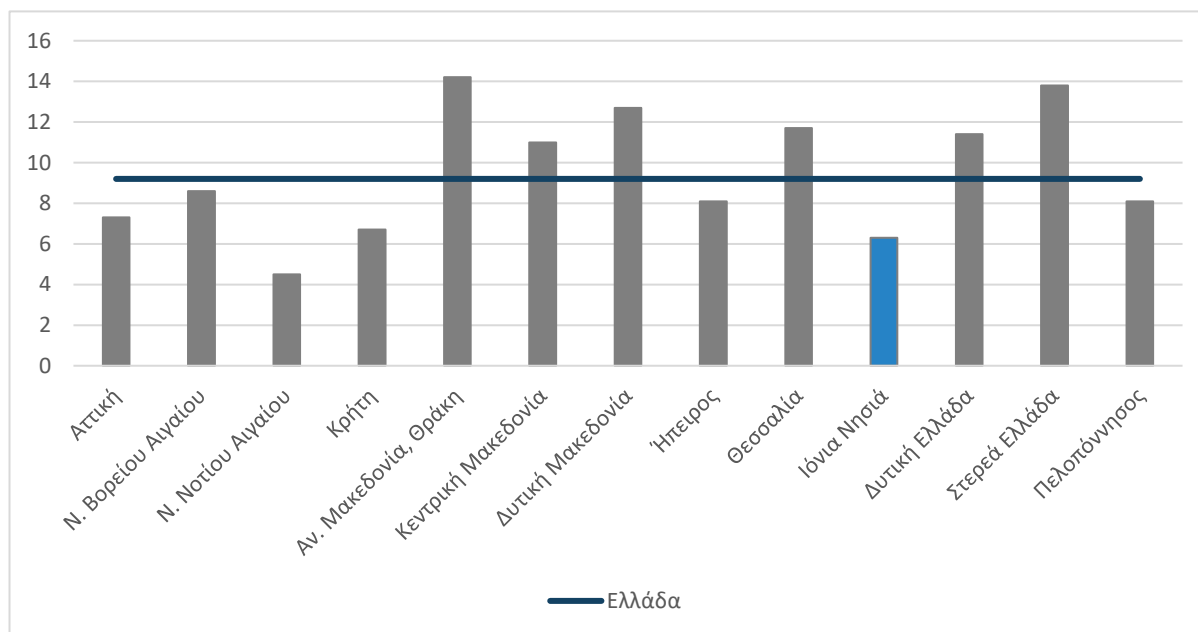
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	19,6	18,4	17,0	15,7	13,7	12,2	10,9	9,2
Αττική	21,2	19,3	16,9	16,7	15,1	12,7	10,0	7,3
Ν. Βορείου Αιγαίου	15,2	13,1	12,5	15,5	15,4	11,7	9,8	8,6
Ν. Νοτίου Αιγαίου	9,0	6,6	7,8	6,3	5,5	4,7	4,3	4,5
Κρήτη	15,3	13,6	12,8	10,0	6,8	5,7	7,4	6,7
Αν. Μακεδονία, Θράκη	17,3	16,3	15,9	14,1	10,9	12,1	12,1	14,2
Κεντρική Μακεδονία	21,8	19,5	18,7	16,6	14,0	13,2	13,5	11,0
Δυτική Μακεδονία	16,6	19,6	20,8	21,0	19,5	17,1	12,1	12,7
Ήπειρος	20,6	18,1	19,2	18,7	15,6	12,3	13,8	8,1
Θεσσαλία	19,2	20,1	18,9	16,2	13,4	13,0	12,3	11,7
Ιόνια Νησιά	13,1	13,1	8,3	10,2	8,8	5,7	6,8	6,3
Δυτική Ελλάδα	22,1	21,9	22,8	19,9	17,8	18,5	14,9	11,4
Στερεά Ελλάδα	19,6	20,0	19,6	15,6	14,2	13,0	13,2	13,8
Πελοπόννησος	17,5	17,5	14,6	12,5	10,7	9,2	7,3	8,1

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Κλείνοντας την ενότητα με τα στοιχεία της ανεργίας, άλλο ένα άκρως ενθαρρυντικό στοιχείο που αφορά στην απασχολησιμότητα των κατοίκων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, συνέπεια τόσο του υψηλού ποσοστού απασχόλησής της, όσο και του ιδιαίτερα χαμηλού ποσοστού ανεργίας της κατά την περίοδο μελέτης, είναι το χαμηλό ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων (διάρκειας ενός έτους ή περισσότερο) μεταξύ των κατοίκων της (Πίνακας 28).

Συγκεκριμένα, με εξαίρεση την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων καταγράφει, κατά μέσο όρο, το χαμηλότερο ποσοστό μακροχρόνια ανέργων (9%), μεταξύ των Περιφερειών της χώρας. Για το έτος 2021, το ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι μόλις 6,3%, 30% χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της χώρας (Διάγραμμα 20).

Διάγραμμα 20: Μακροχρόνια άνεργοι ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού, στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας, έτος αναφοράς 2021

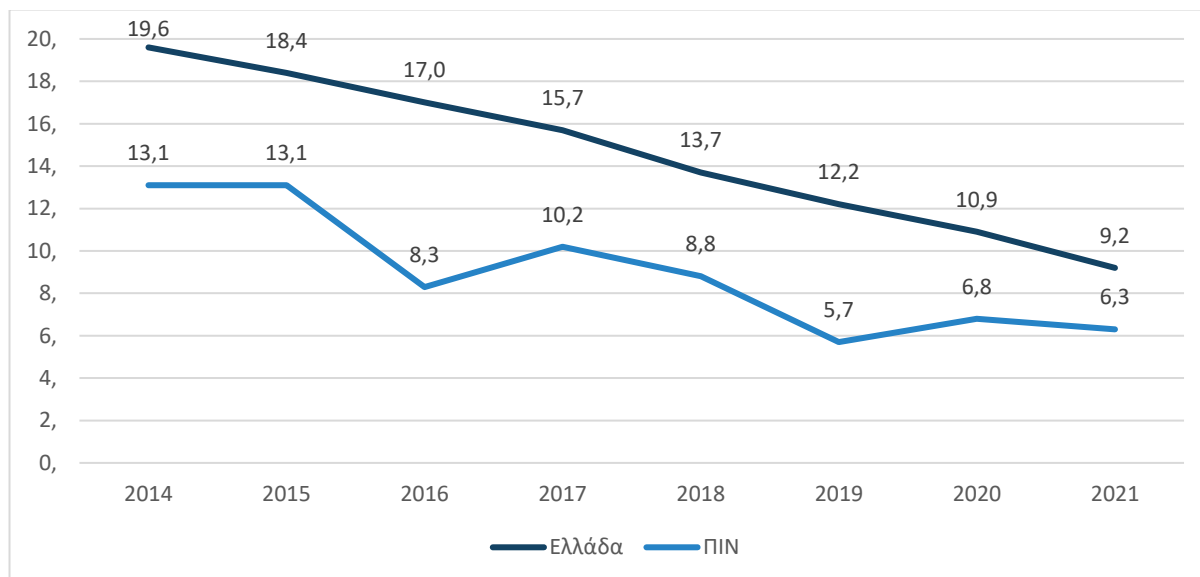

Πηγή: Eurostat, 2023 – Επεξεργασία συγγραφικής ομάδας

Τέλος, όπως φαίνεται και από το Διάγραμμα 21, η απόσταση μεταξύ ποσοστού μακροχρόνια ανέργων στο σύνολο της χώρας και αυτού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ήταν ακόμα μεγαλύτερη τα προηγούμενα χρόνια, τόσο σε απόλυτη τιμή όσο και σαν ποσοστιαία διαφορά. Κατά μέσο όρο, την περίοδο 2014-2021, το ποσοστό μακροχρόνια

ανέργων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ήταν χαμηλότερο του αντίστοιχου ποσοστού της χώρας κατά 40% περίπου¹⁷.

Διάγραμμα 21: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού των μακροχρόνια ανέργων στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Πηγή: Eurostat, 2023 – Επεξεργασία συγγραφικής ομάδας

¹⁷ Τα έτη 2016 και 2019, το ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων έπεσε κάτω από το μισό του αντίστοιχου εθνικού ποσοστού.

4. Συνθήκες Διαβίωσης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

4.1 Εισαγωγή

Σε συνέχεια του προηγούμενου Κεφαλαίου, στο οποίο εξετάστηκαν τα δημογραφικά, οικονομικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, αλλά και τα στοιχεία της αγοράς εργασίας της, στον παρόν Κεφάλαιο η ανάλυση προχωράει στη διερεύνηση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού της Περιφέρειας, όπως αυτές αποτυπώνονται μέσα από τα στοιχεία του εισοδήματός των κατοίκων της, της εισοδηματικής ανισότητας μεταξύ των πλουσιότερων και των φτωχότερων στρωμάτων του πληθυσμού, αλλά και με τη χρήση δεικτών της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας (Social Protection Committee), όπως το ποσοστό του πληθυσμού υπό τον κίνδυνο φτώχειας, το ποσοστό του πληθυσμού με σοβαρή υλική στέρηση, καθώς και το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας. Τέλος, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν στους δικαιούχους Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) και στους ωφελούμενους του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ), οι οποίοι αποτελούν τμήμα του πληθυσμού της Περιφέρειας που πλήττονται από ακραία φτώχεια.

4.2 Εισόδημα και Εισοδηματική Ανισότητα του Πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Το διαθέσιμο εισόδημα, το οποίο αναφέρεται στο ποσό των χρημάτων που έχουν στη διάθεσή τους τα νοικοκυριά, μετά την αφαίρεση των φόρων, είτε για κατανάλωση είτε για αποταμίευση. Ως εκ τούτου, αποτελεί ένα μακροοικονομικό μέγεθος που αντικατοπτρίζει σε κάποιο βαθμό την «υλική ευημερία» των νοικοκυριών, συνιστώντας το έναν πολύ σημαντικό δείκτη για την αποτύπωση και τη σύγκριση του επιπέδου διαβίωσης των κατοίκων των διάφορων γεωγραφικών περιοχών. Υπολογίζεται δε από το άθροισμα του ισοζυγίου πρωτογενούς εισοδήματος και των εισπραττόμενων κοινωνικών παροχών (εκτός από τις κοινωνικές παροχές σε είδος)¹⁸ και των λοιπών τρεχουσών μεταβιβάσεων¹⁹ μείον τους φόρους στο εισόδημα – πλούτο μείον

¹⁸ Αφορά στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες σε χρήμα προς τα νοικοκυριά από τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης (π.χ. συντάξεις, συνέχιση της πληρωμής κανονικού ή μειωμένου μισθού σε περιόδους απουσίας από την εργασία λόγω ασθένειας, μητρότητας, κτλ., επιδόματα κτλ.)

¹⁹ Αφορά στις απαιτήσεις από ασφάλειες κατά των ζημιών, την βοήθεια και τις επιχορηγήσεις από την γενική κυβέρνηση, αποζημιώσεις, κτλ.

τις πληρωνόμενες κοινωνικές εισφορές²⁰ μείον τις πληρωνόμενες λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις²¹.

Όπως προκύπτει, λοιπόν, από τα στοιχεία του Πίνακα 29, το διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ανέρχεται το 2020 στα 11,2 χιλιάδες ευρώ, το δεύτερο υψηλότερο μετά από αυτό της Περιφέρειας Αττικής και 10% υψηλότερο από αυτό του συνόλου της χώρας, δηλώνοντας, συνολικά, τη σχετική «ευημερία» των κατοίκων της Περιφέρειας (Διάγραμμα 30).

Πίνακας 29: Διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο (€), στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	9.800	9.900	9.800	9.800	10.000	10.600	10.200	-
Αττική	11.100	11.100	11.300	11.100	11.200	11.900	11.600	-
Ν. Βορείου Αιγαίου	9.400	9.700	9.300	9.200	8.900	9.300	8.700	-
Ν. Νοτίου Αιγαίου	12.000	12.700	10.800	11.300	11.900	13.100	10.000	-
Κρήτη	9.000	9.000	8.800	9.000	9.200	10.000	9.200	-
Αν. Μακεδονία, Θράκη	8.400	8.500	8.400	8.500	8.600	9.200	8.700	-
Κεντρική Μακεδονία	9.100	9.200	9.300	9.300	9.400	10.000	9.600	-
Δυτική Μακεδονία	10.000	10.100	9.600	9.700	9.900	10.600	10.400	-
Ήπειρος	9.000	9.100	9.200	9.200	9.400	10.000	9.600	-
Θεσσαλία	8.900	9.000	8.600	8.800	9.000	9.500	9.200	-
Ιόνια Νησιά	10.900	11.000	11.100	11.400	12.100	13.300	11.200	-
Δυτική Ελλάδα	8.200	8.300	8.200	8.300	8.400	8.900	8.800	-
Στερεά Ελλάδα	8.800	8.700	8.500	8.500	8.600	9.100	8.800	-
Πελοπόννησος	8.800	8.900	8.800	8.900	9.000	9.700	9.400	-

Πηγή: Eurostat, 2023 – Επεξεργασία συγγραφικής ομάδας

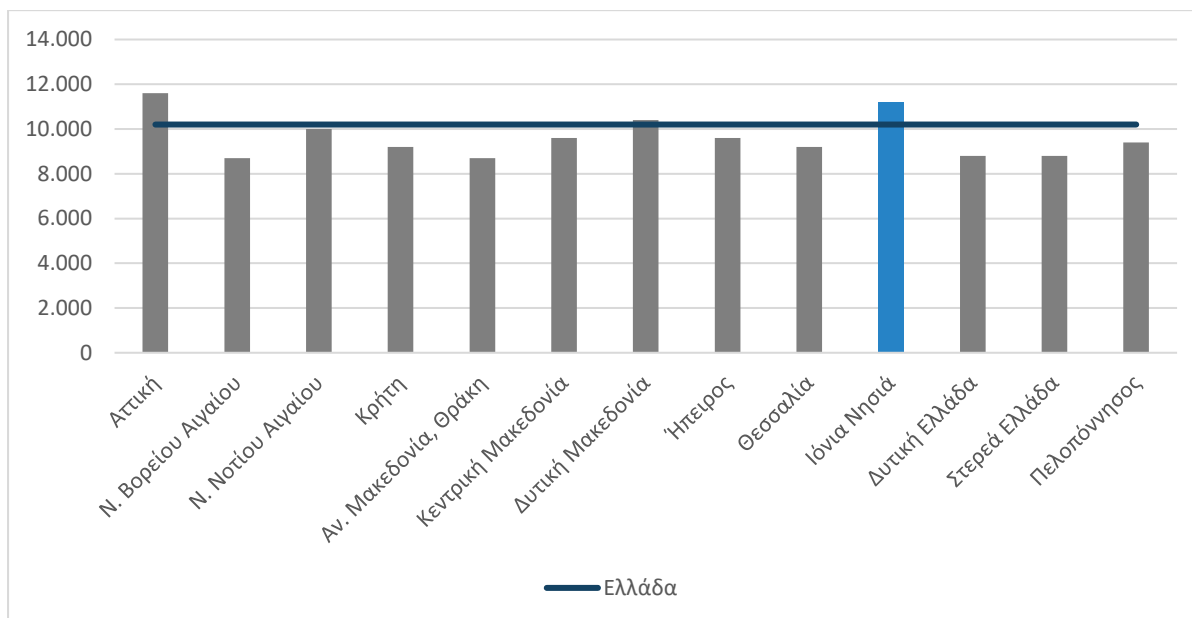
Επιπλέον, όπως καταγράφεται και στο Διάγραμμα 31, το διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι υψηλότερο του αντίστοιχου σε εθνικό επίπεδο κατά

²⁰ Αφορά στις κοινωνικές εισφορές που καταβάλλουν τα νοικοκυριά στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης προκειμένου να εξασφαλίσουν το δικαίωμα καταβολής κοινωνικών παροχών.

²¹ Αφορά τα ασφάλιστρα για ασφαλίσεις κατά ζημιών, φιλανθρωπικές δωρεές και εισφορές σε συλλόγους και οργανισμούς (συνδικαλιστικές οργανώσεις, πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι, κτλ.), πρόστιμα και κυρώσεις, κτλ.

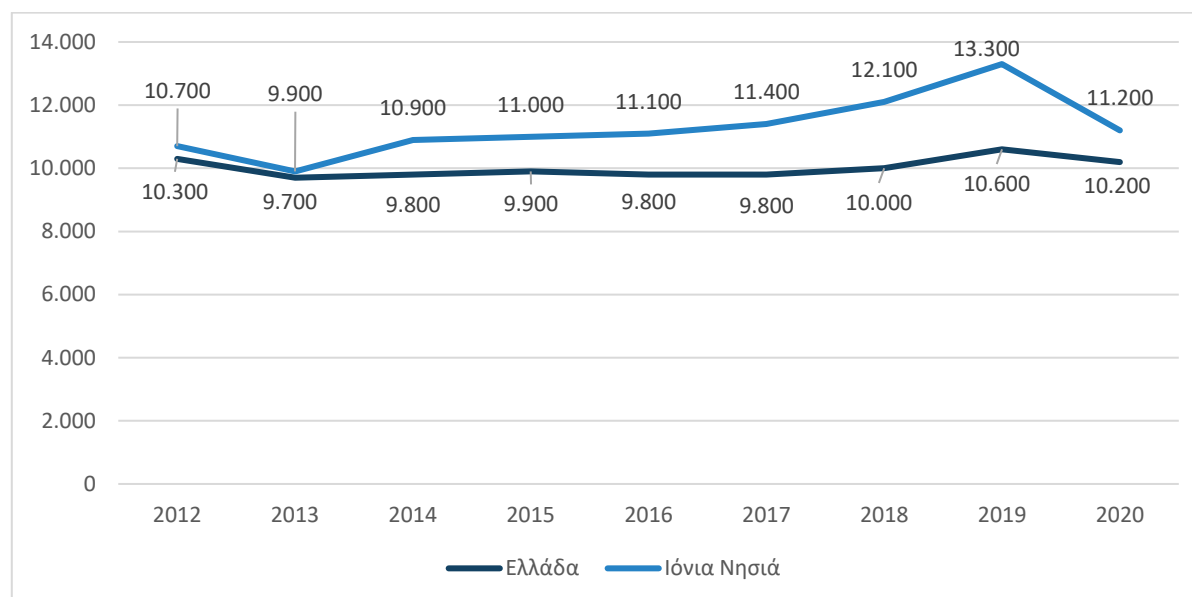
12% κατά μέσο όρο, καθόλη την περίοδο 2012-2020, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 4,6%.

Διάγραμμα 22: Διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο (€), στην Ελλάδα και τις Περιφέρειες της χώρας, έτος αναφοράς 2020

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 23: Διαχρονική εξέλιξη του διαθέσιμου εισοδήματος ανά κάτοικο (€), στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2012-2014)

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Όσον αφορά την εισοδηματική ανισότητα που καταγράφεται στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, αυτή αποτυπώνεται από τον δείκτη S80/S20, ο οποίος περιγράφει την κατανομή του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος μιας οικονομίας στον πληθυσμό. Υπολογίζεται σε επίπεδο νοικοκυριού (βάσει του συνολικού εισοδήματος όλων των μελών της οικογένειας) και σταθμίζεται προς το συνολικό αριθμό των μελών του νοικοκυριού²².

Από τον Πίνακα 30 προκύπτει ότι στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων καταγράφηκε μια μικρή αύξηση της εισοδηματικής ανισότητας τα τελευταία χρόνια, χωρίς ωστόσο η τιμή του δείκτη S80/S20 να ξεπερνά την αντίστοιχη τιμή του σε εθνικό επίπεδο. Για το έτος 2021, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατατάσσεται περίπου στη μέση, μεταξύ των Περιφερειών της χώρας, ως προς την εισοδηματική ανισότητα του πληθυσμού της.

Πίνακας 30: Δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20), στο σύνολο της χώρας και ανά Περιφέρεια (2018-2021)

	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	5,5	5,1	5,2	5,8
Αττική	6,2	5,4	5,4	5,7
Ν. Βορείου Αιγαίου	5,7	5,8	4,9	5,8
Ν. Νοτίου Αιγαίου	5,3	6,0	5,5	5,9
Κρήτη	4,5	4,3	4,1	4,4
Αν. Μακεδονία, Θράκη	5,2	5,1	5,3	5,2
Κεντρική Μακεδονία	5,1	4,7	5,3	6,1
Δυτική Μακεδονία	5,8	4,8	5,2	5,4
Ήπειρος	4,9	4,2	5,0	6,1
Θεσσαλία	5,2	4,5	4,5	4,5
Ιόνια Νησιά	4,8	4,5	4,3	5,6
Δυτική Ελλάδα	4,7	4,6	4,8	5,3
Στερεά Ελλάδα	4,4	4,0	4,2	5,5
Πελοπόννησος	4,6	4,6	4,5	5,7

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

²² Ο δείκτης S80/S20 συγκρίνει το ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα που κατέχει το 20% του πλουσιότερου πληθυσμού με αυτό που κατέχει το 20% του φτωχότερου και επηρεάζεται από τις ακραίες τιμές της κατανομής του εισοδήματος.

4.3 Κίνδυνος Φτώχειας και Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Για τη διερεύνηση του κινδύνου φτώχειας²³ και κοινωνικού αποκλεισμού εντός του πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, εξετάζονται οι δείκτες της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC), όπως το ποσοστό του πληθυσμού υπό τον κίνδυνο φτώχειας²⁴, το ποσοστό του πληθυσμού με σοβαρή υλική στέρηση²⁵, το ποσοστό πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας²⁶.

Καταρχάς, από τα στοιχεία του Πίνακα 31, προκύπτει ότι, την τριετία 2018-2020, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων καταγράφει το χαμηλότερο ποσοστό πληθυσμού, το οποίο βρίσκεται υπό τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Το έτος 2020, το ποσοστό του πληθυσμού της Περιφέρειας το οποίο βρίσκεται υπό τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ανέρχεται μόλις στο 18,9%, όταν, για το ίδιο έτος, το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό επίπεδο είναι 28,8%.

Επιπλέον, κατά την ίδια περίοδο, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων βρίσκεται ανάμεσα στις Περιφέρειες της χώρας με τα χαμηλότερα ποσοστά πληθυσμού με σοβαρή υλική στέρηση (Πίνακας 32). Μάλιστα, το 2020, το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο μεταξύ των Περιφερειών της χώρας (11,2%), με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται στο 16,6%.

²³ Ως άτομα που βρίσκονται υπό τον κίνδυνο φτώχειας είναι αυτά τα οποία ζουν σε νοικοκυριά με συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα χαμηλότερο από το όριο φτώχειας, ήτοι το 60% του εθνικού μέσου σταθμισμένου διαθέσιμου εισοδήματος.

²⁴ Ορίζεται ως το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά με συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα χαμηλότερο από το όριο φτώχειας (δηλαδή το 60% του διάμεσου ισοδύναμου συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού).

²⁵ Ορίζεται ως το ποσοστό των ατόμων που στερείται τέσσερα από τα ακόλουθα εννιά αγαθά και υπηρεσίες: ανταπόκριση στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών, μια εβδομάδα διακοπών, διατροφή με κρέας, κοτόπουλο, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας κάθε δεύτερη ημέρα, αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών δαπανών περίπου 550 €, τηλέφωνο, έγχρωμη τηλεόραση, πλυντήριο ρούχων, ΙΧ επιβατηγό αυτοκίνητο, ικανοποιητική θέρμανση.

²⁶ Ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού, ηλικίας 0-59 ετών, που ζουν σε νοικοκυριά, των οποίων τα ενήλικα μέλη εργάστηκαν το προηγούμενο έτος ίσο ή λιγότερο χρόνο του 20% του εν δυνάμει συνολικού χρόνου εργασίας τους. Για το νοικοκυριό, ένταση εργασίας ορίζεται ως ο λόγος του συνολικού αριθμού μηνών που όλα τα ενήλικα μέλη του έχουν εργασθεί εντός του έτους αναφοράς εισοδήματος, προς το συνολικό αριθμό μηνών που τα μέλη του ίδιου νοικοκυριού θα μπορούσαν θεωρητικά να είχαν εργασθεί κατά την ίδια περίοδο.

Πίνακας 31: Ποσοστό πληθυσμού (%) υπό τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, στο σύνολο της χώρας και ανά Περιφέρεια (2018-2020)

	2018	2019	2020
Ελλάδα	31,8	30,0	28,8
Αττική	28,3	24,8	23,2
Ν. Βορείου Αιγαίου	33,6	35,5	33,1
Ν. Νοτίου Αιγαίου	35,9	34,5	30,8
Κρήτη	37,0	31,6	27,3
Αν. Μακεδονία, Θράκη	33,8	35,2	35,2
Κεντρική Μακεδονία	30,4	31,7	31,5
Δυτική Μακεδονία	36,7	34,8	34,9
Ήπειρος	31,3	27,6	29,0
Θεσσαλία	33,6	28,0	27,4
Ιόνια Νησιά	28,0	25,7	18,9
Δυτική Ελλάδα	44,6	40,9	43,1
Στερεά Ελλάδα	31,1	29,5	28,8
Πελοπόννησος	31,4	36,4	34,0

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Πίνακας 32: Ποσοστό πληθυσμού (%) με σοβαρή υλική στέρηση, στο σύνολο της χώρας και ανά Περιφέρεια (2018-2020)

	2018	2019	2020
Ελλάδα	16,7	16,2	16,6
Αττική	16,3	12,8	14,0
Ν. Βορείου Αιγαίου	15,1	19,6	19,0
Ν. Νοτίου Αιγαίου	21,4	22,3	20,9
Κρήτη	17,6	18,9	16,3
Αν. Μακεδονία, Θράκη	18,0	19,9	17,9
Κεντρική Μακεδονία	14,1	17,1	17,6
Δυτική Μακεδονία	16,5	15,5	19,1
Ήπειρος	12,8	11,7	16,5
Θεσσαλία	16,6	13,8	12,0
Ιόνια Νησιά	13,6	11,7	11,2
Δυτική Ελλάδα	28,0	25,6	27,4
Στερεά Ελλάδα	14,0	12,5	14,6
Πελοπόννησος	17,2	23,1	20,7

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Τέλος, με εξαίρεση το 2021, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων καταγραφόταν το χαμηλότερο ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά πολύ χαμηλής έντασης εργασίας. Ωστόσο,

το 2021, το εν λόγω ποσοστό για την Περιφέρεια εκτοξεύεται στο 23%, από 5,4% που ήταν το προηγούμενο έτος, σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 326%. Στην αύξηση αυτή συντέλεσε η πανδημία του COVID-19 και η μείωση της τουριστικής δραστηριότητας της διετίας 2020-2021.

Πίνακας 33: Ποσοστό πληθυσμού (%) που ζει σε νοικοκυριά πολύ χαμηλής έντασης εργασίας, στο σύνολο της χώρας και ανά Περιφέρεια (2019-2021)

	2019	2020	2021
Ελλάδα	13,8	12,6	13,0
Αττική	14,1	11,1	10,4
Ν. Βορείου Αιγαίου	14,3	15,7	14,3
Ν. Νοτίου Αιγαίου	10,4	9,5	9,6
Κρήτη	9,6	8,7	12,6
Αν. Μακεδονία, Θράκη	17,6	15,8	15,2
Κεντρική Μακεδονία	13,3	13,8	15,8
Δυτική Μακεδονία	17,0	19,7	17,5
Ήπειρος	12,7	11,2	12,8
Θεσσαλία	15,1	13,6	13,8
Ιόνια Νησιά	8,9	5,4	23,0
Δυτική Ελλάδα	15,8	18,4	16,6
Στερεά Ελλάδα	13,6	12,2	14,3
Πελοπόννησος	12,2	11,4	10,4

Πηγή: Eurostat, 2023, Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

4.4 Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (ΕΕΕ)

Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (ΕΕΕ) αποτελεί ένα προνοιακό πρόγραμμα που απευθύνεται σε άτομα που πλήττονται από την ακραία φτώχεια. Συνιστά ένα αναγκαίο δίκτυο προστασίας για την αντιμετώπιση των συνεπειών της φτώχειας και την αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα περιλαμβάνει 3 διακριτούς πυλώνες:

- Ο πρώτος πυλώνας του προγράμματος ταυτίζεται με την εισοδηματική ενίσχυση των δικαιούχων και συνιστά μέτρο επιδοματικής πολιτικής. Με αυτό, εξασφαλίζεται ελάχιστο εισόδημα 200 ευρώ μηνιαίως για το μονοπρόσωπο νοικοκυριό, το οποίο χορηγείται στο σύνολό του για όσους έχουν μηδενικό εισόδημα, είτε κατά ένα μέρος, συμπληρωματικό (π.χ. 150 ευρώ για κάποιον που έχει εισόδημα 50 ευρώ) μηνιαίως.

- Ο δεύτερος πυλώνας ταυτίζεται με τις υπηρεσίες που παρέχονται στον δικαιούχο. Μόλις ένας πολίτης καταστεί δικαιούχος, αυτόματα γίνεται δικαιούχος του συνόλου των παροχών πρόνοιας, όπως: α) Δωρεάν κάλυψη σε όλα τα νοσοκομεία, β) πρόσβαση στις κρατικές δομές κατά της φτώχειας (κοινωνικά φαρμακεία, κοινωνικά παντοπωλεία, κλπ.), γ) πρόσβαση στο ΤΕΒΑ (Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους), δ) Κοινωνικό τιμολόγιο για ηλεκτρική ενέργεια, ε) κοινωνικό τιμολόγιο για ύδρευση, και στ) πρόσβαση στους παιδικούς σταθμούς.
- Τρίτον, όλοι οι δικαιούχοι αυτόματα αποκτούν φάκελο στην ΔΥΠΑ (πρώην ΟΑΕΔ), εφόσον δεν διαθέτουν ήδη, και καλούνται να εμφανιστούν στο οικείο κατάστημα. Εκεί δημιουργείται προφίλ με τα προσόντα τους και τις επιμορφωτικές τους ανάγκες, ώστε να προωθηθούν στην αγορά εργασίας.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το 2021, οι δικαιούχοι του ΕΕΕ ήταν 3.059 άτομα ενώ τα μέλη των νοικοκυριών αυτών ήταν 5.360 (Πίνακας 34). Το πλήθος των δικαιούχων αντιστοιχεί στο 1,5% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας, σύμφωνα με τα Αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού και Κατοικιών της ΕΛΣΤΑΤ (ημερομηνία δημοσίευσης: 17.03.2023).

Πίνακας 34: Πλήθος δικαιούχων ΕΕΕ σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, έτος αναφοράς 2021

	Μόνιμος πληθυσμός	Αιτήσεις ΕΕΕ	Μέλη ΕΕΕ
ΠΙΝ	204.532	3.059	5.360
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	101.600	1.242	1.846
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	41.180	832	1.658
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	38.926	715	1.357
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	22.826	270	499

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

Η μεγαλύτερη συγκέντρωση δικαιούχων εμφανίζεται στην Π.Ε. Κέρκυρας ενώ η μικρότερη σε αυτή της Λευκάδας, κατ' αναλογία με τον μόνιμο πληθυσμό τους. Συγκεκριμένα, το 40,6% των δικαιούχων διαμένουν στην ΠΕ Κέρκυρας, 27,2% στην ΠΕ Ζακύνθου, 23,4% στην ΠΕ Κεφαλληνίας-Ιθάκης και 8,8% στην ΠΕ Λευκάδας.

Πίνακας 35: Αριθμός αστέγων -δικαιούχων του ΕΕΕ σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, έτος αναφοράς 2021

	Αιτήσεις ΕΕΕ	Μέλη ΕΕΕ	Αιτήσεις Αστέγων	Μέλη αιτήσεων Αστέγων
ΠΙΝ	3.059	5.360	131	171
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1.242	1.846	35	35
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	832	1.658	64	98
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	715	1.357	19	22
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	270	499	13	16

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

Στην Περιφέρεια, το 2021, ο αριθμός των δικαιούχων του ΕΕΕ που ανήκουν στην κατηγορία των αστέγων ήταν 131 (Πίνακας 35). Η πλειοψηφία αυτών εντοπίζεται στην Π.Ε. Ζακύνθου και ακολουθούν η Π.Ε. Κέρκυρας, Κεφαλληνίας-Ιθάκης και Λευκάδας. Λαμβάνοντας υπόψη πως η πλειοψηφία εντοπίζεται στην Π.Ε. Ζακύνθου, προκαλεί εντύπωση η παρουσία και λειτουργία ημερήσιας δομής αστέγων στην Π.Ε. Κέρκυρας και η απουσία αντίστοιχης δομής στην Ζάκυνθο. Πιθανή ερμηνεία είναι πως οι δικαιούχοι δεν είναι άστεγοι του δρόμου, αλλά άτομα σε συνθήκες αστεγίας/ επισφάλειας στέγης (διαμένοντες σε καταυλισμούς, πρόχειρα καταλύματα).

Οι αιτήσεις των ανέργων-δικαιούχων του ΕΕΕ αποτελούν εικόνα του αριθμού των ωφελούμενων, για τους οποίους η ενεργοποίηση και αξιοποίηση του 3^{ου} πυλώνα του ΕΕΕ έχει βαρύνουσα σημασία. Η προσέγγιση αυτών των ατόμων δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο στην παθητική διάσταση του προνοιακού κράτους, αλλά προσιδιάζει στο ενεργητικό μοντέλο της κοινωνικής ένταξης που σκοπό έχει την ένταξη/επανένταξη του ατόμου στην αγορά εργασίας.

Πίνακας 36: αριθμός των ανέργων-δικαιούχων του ΕΕΕ σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, έτος αναφοράς 2021

	Αιτήσεις ΕΕΕ	Μέλη ΕΕΕ	Αιτήσεις Ανέργων	Μέλη αιτήσεων Ανέργων
ΠΙΝ	3.059	5.360	2.237	2.566
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1.242	1.846	963	1.058
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	832	1.658	604	702
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	715	1.357	486	606
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	270	499	184	200

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

Πίνακας 37: Αιτήσεις και τους ωφελούμενους μονογονεϊκών νοικοκυριών, έτος αναφοράς 2021

	Αιτήσεις ΕΕΕ	Μέλη ΕΕΕ	Αιτήσεις Μονογονεϊκών Νοικοκυριών
ΠΙΝ	3.059	5.360	337
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1.242	1.846	114
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	832	1.658	127
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	715	1.357	80
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	270	499	16

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το έτος 2021, 337 μονογονείς είναι ωφελούμενοι του ΕΕΕ. Η πλειοψηφία αυτών διαμένει στο νησί της Ζακύνθου. Η πρόσθετη υπηρεσία των σχολικών γευμάτων που ξεκίνησε στις Π.Ε. Ζακύνθου και Κεφαλληνίας – Ιθάκης, το ίδιο έτος, πλην της Π.Ε. Λευκάδας, όπως θα δούμε παρακάτω, αποτελεί σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Ωστόσο, προβληματισμό προκαλεί η απουσία φορέων/ΝΠΙΔ που παρέχουν

υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας στο Παιδί, στις Π.Ε. Ζακύνθου, Κεφαλληνίας-Ιθάκης και Λευκάδας, όπως επίσης αναφέρεται παρακάτω.

4.5 Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους (ΤΕΒΑ)

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ), κατά την περίοδο 2014-2020, στήριξε δράσεις παροχής υλικής βοήθειας προς τους απόρους (διανομή τροφίμων, ρουχισμού και άλλων αναγκαίων ειδών ατομικής χρήσης), οι οποίες συνοδεύονται από μέτρα κοινωνικής ένταξης, όπως καθοδήγηση και στήριξη των ατόμων αυτών.

Πίνακας 38: Πλήθος των ωφελούμενων ΤΕΒΑ που είναι ταυτόχρονα δικαιούχοι του ΕΕΕ, σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, έτος αναφοράς 2021

	Αιτήσεις ΕΕΕ	Μέλη ΕΕΕ	Αιτήσεις ΕΕΕ με ΤΕΒΑ	Μέλη αιτήσεων που λαμβάνουν ΤΕΒΑ
ΠΙΝ	3.059	5.360	2.125	4.002
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1.242	1.846	724	1.150
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	832	1.658	699	1.382
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	715	1.357	553	1.140
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	270	499	149	330

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

Η μεγαλύτερη συγκέντρωση ωφελούμενων ΤΕΒΑ/ΕΕΕ εμφανίζεται στην Π.Ε. Κέρκυρας, ενώ η μικρότερη σε αυτή της Λευκάδας. Σημαντικά μικρή διαφορά εντοπίζεται στους ωφελούμενους ΤΕΒΑ/ΕΕΕ των Π.Ε. Κέρκυρας και Ζακύνθου (μόλις 25 αιτήσεις), ενώ σε επίπεδο μελών νοικοκυριών, η Π.Ε. Ζακύνθου προηγείται των υπολοίπων, γεγονός που καταδεικνύει πως εκεί ο αριθμός των μονοπρόσωπων νοικοκυριών είναι μικρότερος.

Πίνακας 39: Πλήθος των νοικοκυριών που υποστηρίχθηκαν αποκλειστικά από το ΤΕΒΑ την περίοδο 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Κερκυραίων	1280	1323	1373	1460
Ζακύνθου	574	379	676	945
Κεφαλλονιάς	676	618	575	595
Λευκάδας	319	278	226	238
Ιθάκης	113	106	91	98
Γενικό Άθροισμα ΠΙΝ	2954	2682	2929	3333

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

Εξετάζοντας τα δεδομένα των δύο παραπάνω πινάκων (Πίνακες 38 και 39), διαπιστώνουμε πως και στις δύο περιπτώσεις, των ωφελούμενων ΤΕΒΑ/ΕΕΕ και των αποκλειστικά ωφελούμενων ΤΕΒΑ, η μεγαλύτερη συγκέντρωση εμφανίζεται στην Π.Ε. Κέρκυρας, ενώ η μικρότερη σε αυτή της Λευκάδας, κατά αναλογία με τον μόνιμο πληθυσμό τους. Διαπιστώνονται, επίσης, μικρές αυξομειώσεις μεταξύ των ετών, με ουσιώδη, ωστόσο, αύξηση μεταξύ των ετών 2018-2021, μόνο στις Π.Ε. Κέρκυρας και Ζακύνθου.

Πίνακας 40: Ωφελούμενοι-μέλη νοικοκυριών την περίοδο 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Κερκυραίων	2610	2480	2395	2534
Ζακύνθου	1265	811	1374	1862
Κεφαλλονιάς	1665	1352	1147	1230
Λευκάδας	747	574	413	473
Ιθάκης	284	254	195	208
Γενικό Άθροισμα ΠΙΝ	6560	5437	5502	6302

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

Ως σημαντική επισήμανση κρίνεται η αναφορά στα μεγέθη των ετών 2019 και 2020. Με βάση τα παραπάνω δεδομένα αποδεικνύεται πως παρά το γεγονός πως κατά την εν λόγω χρονική περίοδο, καθολικά στη χώρα εφαρμόστηκαν περιοριστικά μέτρα για την αποφυγή μετάδοσης του ιού covid-19, η συνέχιση του προγράμματος, κατά τα έτη 2019 και 2020, υπήρξε αδιάλειπτη προς όφελος των κοινωνικά ευπαθών ομάδων του πληθυσμού που

διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 40, η μεγαλύτερη συγκέντρωση εμφανίζεται, στην Π.Ε. Κέρκυρας, ενώ η μικρότερη σε αυτή της Λευκάδας.

Πίνακας 41: Σύνοψη των νοικοκυριών/ωφελομένων του ΤΕΒΑ (2018-2021)

	2018	2019	2020	2021
Μέλη Μονοπρόσωπων Νοικοκυριών που λαμβάνουν βοήθεια από το ΤΕΒΑ.	1304	1329	1562	1767
Μέλη νοικοκυριών αποτελούμενων από δύο ενήλικα μέλη (19 +) που λαμβάνουν βοήθεια από το ΤΕΒΑ.	1510	1326	1360	1526
Μέλη νοικοκυριών αποτελούμενων από δύο μέλη που λαμβάνουν βοήθεια από το ΤΕΒΑ.	1077	1025	1214	1337
Μέλη νοικοκυριών αποτελούμενων από τρία μέλη	1383	1110	1086	1287
Μέλη νοικοκυριών αποτελούμενων από τέσσερα μέλη	1628	1140	1036	1176
Μέλη νοικοκυριών αποτελούμενων από 5 μέλη και πάνω	1168	833	604	735
Μονογονεϊκά Νοικοκυριά (Ερώτημα: Πλήθος Νοικοκυριών με ένα μόνο Μέλος 18+ και υπόλοιπα μέλη 0-17 ετών)	91	178	167	167

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά είναι η κατηγορία με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση δικαιούχων και τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με την μικρότερη (Πίνακας 41). Σημαντική είναι η διαπίστωση πως, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2021, όσο αυξάνεται το πλήθος των μελών του νοικοκυριού, τόσο μειώνεται ο αριθμός των δικαιούχων ΤΕΒΑ. Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή δεν ίσχυε κατά το έτος 2018.

Πίνακας 42: Πλήθος ωφελούμενων ΤΕΒΑ, άτομα με αναπηρία (2018-2021)

	2018	2019	2020	2021
Κερκυραίων	80	78	78	85
Ζακύνθου	45	34	59	77
Κεφαλλονιάς	37	53	50	54
Λευκάδας	27	24	22	27
Ιθάκης	1	1	2	5
Γενικό Άθροισμα ΠΙΝ	190	189	211	248

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

Πίνακας 43: Πλήθος ωφελούμενων ΤΕΒΑ, άτομα χαρακτηρισμένα ως «άστεγοι» (2018-2021)

	2018	2019	2020	2021
Κερκυραίων	77	98	82	99
Ζακύνθου	27	65	126	77
Κεφαλλονιάς	61	73	80	72
Λευκάδας	45	28	18	22
Ιθάκης	-	-	-	1
Γενικό Άθροισμα ΠΙΝ	210	263	305	271

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

5. Κοινωνικές Δομές & Φορείς της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων με δράσεις Κοινωνικής Ένταξης

5.1 Εισαγωγή

Στο παρόν Κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά οι παρεμβάσεις (προνοιακά προγράμματα) και οι κοινωνικές δομές-δομές κοινωνικής ένταξης, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, καθώς και ο αριθμός των ωφελούμενων, ώστε να αποδώσουμε τη γεωχωρική διαστρωμάτωση τόσο των παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης, αλλά και των ευάλωτων ατόμων του πληθυσμού που χρήζουν βοήθειας, με σκοπό να εντοπιστούν τυχόν ελλείψεις στις ανωτέρω παρεμβάσεις. Για την άντληση των στοιχείων που παρατίθενται στο παρόν Κεφάλαιο, χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικές πηγές, όπως το Παρατηρητήριο Κ.Ε. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, το ΥΚΟΙΣΟ και ο ΟΠΕΚΑ.

5.2 Κέντρα Κοινότητας

Τα Κέντρα Κοινότητας (ΚΚ) θεσμοθετήθηκαν με τον ν. 4368 (ΦΕΚ 21 Α') και αποτελούν όργανα αυτοδιοικητικού επιπέδου (άρθρο 16 ν.4445/2016, ΦΕΚ 236 Α') του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής. Στην με α.π. 49744/16.05.2023 (ΦΕΚ 3322 Β') Κοινή Υπουργική Απόφαση καθορίζονται οι προδιαγραφές λειτουργίας τους.

Τα Κέντρα Κοινότητας, μαζί με τα Παραρτήματα (Παραρτήματα Ρομά και ΚΕΜ) και τις Κινητές Μονάδες τους, αποτελούν τον βασικό «πυρήνα» διευρυσμένων υπηρεσιών τύπου "One Stop Shop", με εξατομικευμένη ολιστική προσέγγιση, τα οποία, υποστηρίζοντας ή συνεργώντας με τη Δ/ση Κοινωνικών Υπηρεσιών του κάθε ΟΤΑ, παρέχουν υπηρεσίες, οι οποίες ανταποκρίνονται και ενισχύουν τις εθνικές πολιτικές. Αποτελούν δομές συμπληρωματικές των κοινωνικών υπηρεσιών των αντίστοιχων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού και εποπτεύονται από αυτές.

Σκοπός της λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού είναι η περαιτέρω υποστήριξη των Δήμων στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες προνοιακού χαρακτήρα, που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, υποδέχονται, ενημερώνουν και υποστηρίζουν τους πολίτες στη διαδικασία υποβολής αιτήσεών τους για την λήψη παροχών σε χρήμα και είδος, ενώ συνεργάζονται με δομές και υπηρεσίες που λειτουργούν στα γεωγραφικά όρια

του οικείου Δήμου τους, προκειμένου να παραπέμπουν σε αυτά τους ωφελούμενους.

Οι ωφελούμενοι των ΚΚ, κατά προτεραιότητα, είναι άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού και μεταξύ άλλων, παιδιά που βιώνουν καταστάσεις αποκλεισμού.

Κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο και σύμφωνα με το άρθρο 101 του Ν. 5041/2023 «Φαρμακευτικοί Σύλλογοι-Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος-Ινστιτούτο Φαρμακευτικών Επιστημονικών Ερευνών και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις» (ΦΕΚ 87 τ. Α'), τα Κέντρα Κοινότητας ως συγχρηματοδοτούμενη από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) Πράξη της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 αποτελεί συνεχιζόμενη πράξη της Προγραμματικής Περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το 2021, λειτουργούσαν πέντε Κέντρα Κοινότητας, εκ των οποίων τα τρία με Παράρτημα Ρομά (Πίνακας 44).

Πίνακας 44: Αριθμός ΚΚ και ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και Κατά Περιφερειακή Ενότητα, έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός ΚΚ	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	5	6.488
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1 με Παράρτημα Ρομά	2.034
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	1 με Παράρτημα Ρομά	1.925
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	2 (1 στο Αργοστόλι με Παράρτημα Ρομά και 1 στην Ιθάκη)	1.778 (1.588 στο Αργοστόλι και 190 στην Ιθάκη)
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	1	751

Πηγή: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Παρατηρητήριο Κ.Ε.

Το πλήθος των ωφελούμενων αντιστοιχεί στο 3,17% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας, σύμφωνα με τα Αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού και Κατοικιών της ΕΛΣΤΑΤ (ημερομηνία δημοσίευσης: 17.03.2023). Η μεγαλύτερη συγκέντρωση ωφελούμενων καταγράφεται στην Π.Ε. Κέρκυρας ενώ η μικρότερη σε αυτή της Λευκάδας (11,57%), κατ' αναλογία με τον μόνιμο πληθυσμό τους. Συγκεκριμένα, το 31,35% των ωφελούμενων διαμένουν στην ΠΕ Κέρκυρας, 29,67% στην ΠΕ Ζακύνθου, 27,4% στην ΠΕ Κεφαλληνίας-Ιθάκης και 11,57 % στην ΠΕ Λευκάδας (Πίνακας 45).

Πίνακας 45: Ποσοστό ωφελούμενων ΚΚ ως προς τον πληθυσμό και τον στην Περιφέρεια Ιονίων συνολικό αριθμό ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και κατά Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Μόνιμος πληθυσμός	Αριθμός ωφελούμενων ΚΚ	Ποσοστό ωφελούμενων ως προς τον πληθυσμό	Ποσοστό ωφελούμενων ως προς τον συνολικό αριθμό ωφελούμενων ΠΙΝ
ΠΙΝ	204.532	6.488	3,17%	100%
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	101.600	2.034	2%	31,35%
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	41.180	1.925	4,67%	29,67%
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	38.926	1.778	4,56%	27,40%
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	22.826	751	3,29%	11,57%

Πηγή: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Παρατηρητήριο Κ.Ε.

Συγκρίνοντας τα παραπάνω ποσοστά με τα αντίστοιχα ποσοστά των δικαιούχων του ΕΕΕ (το 40,6% των δικαιούχων ΕΕΕ διαμένουν στην Π.Ε. Κέρκυρας, 27,2% στην Π.Ε. Ζακύνθου, 23,4% στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης και 8,8% στην Π.Ε. Λευκάδας) διαπιστώνουμε πως στις τρεις Π.Ε. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, πλην της Κέρκυρας, τα ποσοστά των ωφελούμενων των ΚΚ είναι σαφώς μεγαλύτερα από αυτά των δικαιούχων του ΕΕΕ. Πρόκειται για μια λογική διαπίστωση, καθώς η πλειοψηφία των δικαιούχων του ΕΕΕ απευθύνεται στα ΚΚ για την υποβολή των αιτήσεών τους. Εκτός αυτών, όμως, τα ΚΚ εξυπηρετούν και καλύπτουν και άλλες κατηγορίες ωφελούμενων που επιθυμούν να λάβουν άλλης μορφής υπηρεσία (αίτηση για αναπηρικό επίδομα, επίδομα στέγασης, ψυχοκοινωνική στήριξη, παραπομπή σε Δ.ΥΠ.Α. κ.α.). Διαφοροποίηση στα ποσοστά εντοπίζεται μόνο στην περίπτωση της Π.Ε. Κέρκυρας, όπου το ποσοστό των δικαιούχων του ΕΕΕ είναι μεγαλύτερο του ποσοστού των ωφελούμενων του ΚΚ. Ερμηνείες μπορούν να δοθούν, με επικρατέστερες δύο. Είτε οι δικαιούχοι του ΕΕΕ καταφεύγουν σε τρίτους για την υποβολή της αίτησής τους (συγγενικά πρόσωπα, λογιστές), είτε η πανδημία του COVID-19 το 2021 αποτέλεσε ανασταλτικό παράγοντα για την προσέλευση των αιτούντων στα ΚΚ. Σε κάθε περίπτωση συνέβαλαν και οι διαδοχικές παρατάσεις που δόθηκαν στην καταβολή του ΕΕΕ χωρίς την υποχρέωση υποβολής αίτησης.

5.3 Δομές Καταπολέμησης της Φτώχειας

Στις λειτουργούσες δομές καταπολέμησης της φτώχειας στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων περιλαμβάνονται τα κοινωνικά παντοπωλεία, με ή χωρίς την παροχή συσσιτίου και τα κοινωνικά φαρμακεία. Οι δομές αυτές απευθύνονται σε άτομα και μέλη νοικοκυριών που διαβιών σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και βρίσκονται σε καθεστώς υλικής και κοινωνικής στέρησης. Σκοπός τους είναι η παροχή βασικών ειδών διαβίωσης (γεύμα, τρόφιμα, ρούχα, φάρμακα κ.α.). Στον επόμενο Πίνακα (Πίνακας 46) αποτυπώνεται ο αριθμός, το είδος της δομής, καθώς και ο αριθμός των δικαιούχων σε επίπεδο Περιφέρειας και Π.Ε.

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία, το έτος 2021, στην Περιφέρεια λειτουργούσαν 9 συνολικά δομές και παρείχαν βασικά είδη διαβίωσης σε 2.095 δικαιούχους που αντιστοιχούν στο 1,02% του πληθυσμού της Περιφέρειας. Εξ αυτών, το 47% ήταν άνδρες και το 53% γυναίκες. Στην Π.Ε. Λευκάδας καταγράφεται ο μεγαλύτερος αριθμός δικαιούχων (824) που αντιστοιχεί στο 39,33% του συνόλου των δικαιούχων. Στην Π.Ε. Κέρκυρας το ποσοστό των δικαιούχων είναι 29,79 και το αντίστοιχο της Ζακύνθου είναι 30,88%. Ως σημαντική διαπίστωση καταγράφεται η απουσία δομών στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης.

Πίνακας 46: Αριθμός, είδος της δομής και αριθμός δικαιούχων σε επίπεδο Περιφέρειας και Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	ΠΙΝ	ΠΕ Κέρκυρας		ΠΕ Ζακύνθου			ΠΕ Κεφαλληνίας-Ιθάκης			ΠΕ Λευκάδας		
		Παντ/λεία και παροχή συσσιτίου	Φαρμακεία	Παντ/λεία	Φαρμακεία	Παροχή συσσιτίου	Παντ/λεία	Φαρμακεία	Παροχή συσσιτίου	Παντ/λεία	Φαρμακεία	Παροχή συσσιτίου
Αρ. δομών	9	2	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1
Αριθμός δικαιούχων	2.095	477	147	247	240	160	0	0	0	589	126	109
Σύνολο δικαιούχων	2.095	624		647			0			824		

Πηγή: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Παρατηρητήριο Κ.Ε.

5.4 Δομές Αστέγων

Σε έξι Περιφέρειες της χώρας (Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας, Ηπείρου, Θεσσαλίας και Κρήτης) λειτουργούν 20 δομές αστέγων (υπνωτήρια/ξενώνες). Ωστόσο, καμία δεν υφίσταται στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Η έλλειψη στεγαστικής δομής μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο στην περίπτωση απουσίας καταγεγραμμένων αστέγων του δρόμου.

Αντίθετα, σε σύνολο 10 ημερήσιων δομών, μία λειτουργεί στην Π.Ε. Κέρκυρας, με φορέα υλοποίησης την Equal Society. Πρόκειται για ανοικτή δομή και όχι κλειστή (Υπνωτήρια/ξενώνες που εκεί οι φιλοξενούμενοι διανυκτερεύουν) και οι ωφελούμενοι κατά το έτος αναφοράς ήταν 149 (Πίνακας 47).

Πίνακας 47: Αριθμός δομών αστέγων και φιλοξενούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός φιλοξενούμενων
ΠΙΝ	1	149
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1	149
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	0	0
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	0

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

5.5 Σχολικά Γεύματα

5.5.1 Σε επίπεδο Περιφέρειας

Το 2021, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων οι εγγεγραμμένοι μαθητές στα 104 Δημοτικά Σχολεία ανέρχονταν σε 12.730 μαθητές²⁷. Την ίδια χρονιά, το Πρόγραμμα επεκτάθηκε στην Περιφέρεια, σε σημαντικό βαθμό, καλύπτοντας το 37% των

²⁷ Σύμφωνα με το Δελτίο Τύπου της ΕΛΣΤΑΤ «Ερευνες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Νηπιαγωγεία και Δημοτικά) Λήξης σχολικού έτους 2020/2021», με ημερομηνία δημοσίευσης 21.10.2022.

εγγεγραμμένων μαθητών. Συγκεκριμένα, κατά το ίδιο έτος, διανέμονταν καθημερινά 3.385 σχολικά γεύματα σε 38 Δημοτικά Σχολεία, έναντι 1.713 σε 18, αντίστοιχα, το 2020 (Πίνακας 48).

Πίνακας 48: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2019-2021)

	2019	2020	2021
Αριθμός Σχολικών Μονάδων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα	18	18	38
Αριθμός ημερήσιων σχολικών γευμάτων	1.713	1.713	3.385

Πηγή: ΟΠΕΚΑ, Διακηρύξεις με αριθμ. 4/2019/238/Ζ2/17.05.2019 και 6/2021/144/Ζ2/20.04.2021

Ακολουθούν οι Πίνακες με τους απόλυτους αριθμούς, τα γεύματα και οι σχολικές μονάδες ανά Π.Ε. Σημειώνεται πως η Π.Ε. Λευκάδας δεν συμμετέχει στο Πρόγραμμα.

5.5.2 Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας

5.5.2.1 Περιφερειακή Ενότητα Κέρκυρας

Πίνακας 49: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Π.Ε. Κέρκυρας (2019-2021)

	2019	2020	2021
Αριθμός Σχολικών Μονάδων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα	0	0	9
Αριθμός ημερήσιων σχολικών γευμάτων	0	0	677

Πηγή: ΟΠΕΚΑ, Διακηρύξεις με αριθμ. 4/2019/238/Ζ2/17.05.2019 και 6/2021/144/Ζ2/20.04.2021

5.5.2.2 Περιφερειακή Ενότητα Ζακύνθου

Πίνακας 50: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Π.Ε. Ζακύνθου (2019-2021)

	2019	2020	2021
Αριθμός Σχολικών Μονάδων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα	0	0	10
Αριθμός ημερήσιων σχολικών γευμάτων	0	0	1.001

Πηγή: ΟΠΕΚΑ, Διακηρύξεις με αριθμ. 4/2019/238/Ζ2/17.05.2019 και 6/2021/144/Ζ2/20.04.2021

5.5.2.3 Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνίας-Ιθάκης

Πίνακας 51: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης (2019-2021)

	2019	2020	2021
Αριθμός Σχολικών Μονάδων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα	19	19	19
Αριθμός ημερήσιων σχολικών γευμάτων	1.713	1.713	1.707

Πηγή: ΟΠΕΚΑ, Διακηρύξεις με αριθμ. 4/2019/238/Ζ2/17.05.2019 και 6/2021/144/Ζ2/20.04.2021

5.5.2.4 Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας

Πίνακας 52: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στα σχολικά γεύματα και ημερήσιων γευμάτων στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης (2019-2021)

	2019	2020	2021
Αριθμός Σχολικών Μονάδων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα	0	0	0
Αριθμός ημερήσιων σχολικών γευμάτων	0	0	0

Πηγή: ΟΠΕΚΑ, Διακηρύξεις με αριθμ. 4/2019/238/Ζ2/17.05.2019 και 6/2021/144/Ζ2/20.04.2021

5.6 Ξενώνες Φιλοξενίας Δικτύου Δομών της Γ.Γ.Ι.Α.Δ.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 53, η δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης που αφορούν στη φιλοξενία γυναικών θυμάτων βίας και θυμάτων πολλαπλών διακρίσεων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι μηδενική.

Πίνακας 53: Δομές φιλοξενίας της Γ.Γ.Ι.Α.Δ. και αριθμός φιλοξενούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός φιλοξενούμενων γυναικών	Αριθμός φιλοξενούμενων παιδιών
ΠΙΝ	1 (ανενεργή)	0	0
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1 (ανενεργή)	0	0
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗΣ	0	0	0
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	0	0

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

Αν και στη χώρα και δη στις υπόλοιπες δώδεκα Περιφέρειες λειτουργούν συνολικά 19 ξενώνες φιλοξενίας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (17 λειτουργούν Δήμοι και 2 το ΕΚΚΑ), στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων δεν λειτουργεί αντίστοιχη δομή, στερώντας τη δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης σε εν δυνάμει γυναίκες θύματα έμφυλης/ενδοοικογενειακής βίας, πρόσφυγες, μετανάστριες, γυναίκες με αναπηρία, τοξικοεξαρτημένες, μακροχρόνια άνεργες, άστεγες, μονογονείς κ.α.

5.7 Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ)

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα δύνανται να ιδρύουν Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ), προκειμένου να παρέχουν οργανωμένα όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες για την αξιοπρεπή διαβίωση των ατόμων με αναπηρία. Οι ΣΥΔ αποτελούν χώρους που διατίθενται για την μόνιμη διαβίωση, κατοικία των

ατόμων με αναπηρία με οργανωμένη υποστήριξη από τον Φορέα, έτσι ώστε να διασφαλίζονται συνθήκες κατάλληλες για ύπνο, σωματική υγιεινή, καθαριότητα και αξιοπρεπή καθημερινή διαβίωση.

Λαμβάνοντας υπόψη πως η υποστηριζόμενη διαβίωση ενισχύει το θεμελιώδες δικαίωμα για ανεξάρτητη διαβίωση κάθε ατόμου με αναπηρία, καθώς επίσης στοχεύει και συντελεί αποφασιστικά στην αποϊδρυματοποίηση του, δημιουργεί προβληματισμό η παντελής απουσία της εν λόγω δομής στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (Πίνακας 54). Λαμβάνοντας υπόψη δε το νησιωτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας, δημιουργείται διπλός προβληματισμός, καθώς σε κανένα νησί χωρικής αρμοδιότητας της δεν λειτουργεί ΣΥΔ.

Πίνακας 54: Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και αριθμός φιλοξενούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός φιλοξενούμενων
ΠΙΝ	0	0
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0	0
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	0	0
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	0

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

5.8 Κέντρα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης (ΚΑΑ)

Τα ΚΑΑ προσφέρουν υπηρεσίες φυσικής αποκατάστασης και αποθεραπείας σε όσους χρήζουν νοσηλείας. Η εισαγωγή τους αποτελεί συνέχιση θεραπείας και γίνεται μόνο έπειτα από νοσηλεία σε δημόσιο νοσοκομείο ή ιδιωτική κλινική ή ιδιωτικό θεραπευτήριο, μετά την έξοδο από το νοσοκομείο ή την κλινική.

Όπως στην περίπτωση των ΣΥΔ, έτσι και στην περίπτωση των δημόσιων Κέντρων Αποκατάστασης και Αποθεραπείας (ΚΑΑ) η απουσία τους από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων δημιουργεί προβληματισμό (Πίνακας 55). Ο προβληματισμός ενισχύεται, αν αναλογιστεί κανείς πως στην υπόλοιπη χώρα λειτουργούν συνολικά 54 ΚΑΑ και η απουσία των συγκεκριμένων δομών παρουσιάζεται σε δύο μόλις Περιφέρειες, των Ιονίων Νήσων και της Δυτικής Μακεδονίας.

Πίνακας 55: Κέντρα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης και αριθμός περιθαλπόμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός περιθαλπόμενων
ΠΙΝ	0	0
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0	0
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	0	0
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	0

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

5.9 Κέντρα Δημέρευσης και Ημερησίας Φροντίδας (ΚΔΗΦ)

Ο ΕΟΠΥΥ, για την παροχή φροντίδας σε άτομα με αναπηρία, συμβάλλεται με Κέντρα Δημέρευσης - Ημερησίας Φροντίδας (ΚΔΗΦ). Στις παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνονται η διήμευση, όλο το πρόγραμμα πράξεων θεραπείας που έχουν ανάγκη οι ωφελούμενοί του (Άτομα με Αναπηρία), οι δράσεις κοινωνικοποίησης, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, η δημιουργική απασχόληση, η ψυχαγωγία, η ιατρική παρακολούθηση και η μεταφορά τους από το σπίτι στο Κέντρο και το αντίστροφο.

Πίνακας 56: Κέντρα Δημέρευσης και Ημερησίας Φροντίδας (ΚΔΗΦ) και αριθμός περιθαλπόμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός περιθαλπόμενων
ΠΙΝ	2	40
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1	24
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	1	16
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	0

Πηγή: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Παρατηρητήριο Κ.Ε.

Στην περίπτωση αυτού του είδους συγχρηματοδοτούμενης δομής, η κατάσταση διαφοροποιείται σε σχέση με την απουσία λειτουργίας ΣΥΔ και ΚΑΑ. Δύο (2) ΚΔΗΦ λειτουργούν στην Περιφέρεια, ένα στην Π.Ε. Κέρκυρας και ένα στην Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης. Αν λάβουμε υπόψη πως πανελλαδικά λειτουργούν 95 ΚΔΗΦ, φαίνεται πως ο αριθμός των ΚΔΗΦ της Περιφέρειας υπολείπεται σε σχέση με το μέσο όρο ανά Περιφέρεια. Ωστόσο, αν λάβουμε υπόψη το πληθυσμιακό κριτήριο και την αναλογία πληθυσμού/ΚΔΗΦ ανά Περιφέρεια, τότε δικαιολογείται εν μέρει ο μικρός αριθμός (Πίνακας 56).

5.10 Θεραπευτήρια Χρόνιων Παθήσεων - Οικοτροφεία

Σε επίπεδο Περιφέρειας λειτουργεί ένα Οικοτροφείο στην Π.Ε. Κέρκυρας. Το Οικοτροφείο, ως δημόσια δομή, αποτελεί μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, στην οποία φιλοξενούνται για διαβίωση, υποστήριξη και θεραπεία άτομα με ψυχικές διαταραχές. Οι υπηρεσίες που παρέχονται στους ωφελούμενους της δομής είναι στέγη, διατροφή, ιατροφαρμακευτική φροντίδα και θεραπευτικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις που σκοπό έχουν την κοινωνική τους ένταξη και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής τους.

Πίνακας 57: Θεραπευτήρια Χρόνιων Παθήσεων – Οικοτροφεία και αριθμός φιλοξενούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Π.Ι.Ν	Π.Ε. Κέρκυρας	Π.Ε. Ζακύνθου	Π.Ε. Κεφαλληνίας- Ιθάκης	Π.Ε. Λευκάδας
Αριθμός δομών	1	1			

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2021-2027

5.11 Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ)

Τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) είναι μικρές μονάδες ημερήσιας φιλοξενίας και απευθύνονται σε ηλικιωμένα άτομα μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, κλπ.), των οποίων το οικογενειακό περιβάλλον που τα φροντίζει εργάζεται ή τα άτομα που τα φροντίζουν αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας και δεν μπορούν να ανταποκριθούν στη φροντίδα που έχουν αναλάβει.

Πίνακας 58: Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) και αριθμός εξυπηρετούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός εξυπηρετούμενων
ΠΙΝ	3	26
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	2	0
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	0	0
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	1	25

Πηγή: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Παρατηρητήριο Κ.Ε.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων το 2021, λειτουργούσαν τρεις ΚΗΦΗ παρέχοντας τις προβλεπόμενες υπηρεσίες σε ηλικιωμένα άτομα (Πίνακας 58). Ο αριθμός αυτός, αν εξεταστεί σε σχέση με το σύνολο των εν λειτουργία ΚΗΦΗ στη χώρα που είναι 78, εκτιμάται ως ικανοποιητικός δεδομένου του πληθυσμιακού κριτηρίου ανά Περιφέρεια. Περαιτέρω ανάλυση και εκτίμηση απαιτεί προγενέστερη καταγραφή των ηλικιωμένων ατόμων που χρήζουν των υπηρεσιών των ΚΗΦΗ.

5.12 Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»

Το πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" απευθύνεται σε άτομα της τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως και άτομα με κινητικές δυσλειτουργίες και ειδικά προβλήματα, με προτεραιότητα αυτούς που ζουν μόνοι τους ή δεν έχουν την πλήρη φροντίδα της οικογένειας ή που το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Σκοπός του Προγράμματος είναι να βελτιώσει την ποιότητα ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας καθώς και ατόμων με κινητικά ή άλλα ειδικά προβλήματα (ΑμεΑ), να υποβοηθήσει την αυτόνομη και αξιοπρεπή διαβίωση, να υποστηρίξει το οικογενειακό περιβάλλον των επωφελούμενων και τέλος να προωθήσει την απασχόληση ικανού και εξειδικευμένου προσωπικού.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το 2021, οι ωφελούμενοι του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» ήταν 2.356 άτομα, ηλικίας 65+. Η πλειοψηφία των υπηρεσιών παρέχεται στα όρια της Π.Ε. Κέρκυρας, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης, υπηρεσίες παρέχονται μόνο στο νησί της Ιθάκης (Διάγραμμα 59).

Πίνακας 59: Αριθμός εξυπηρετούμενων «Πρόγραμμα στο Σπίτι» στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός εξυπηρετούμενων
ΠΙΝ	21	2.356
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	12	649
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	6	1.018
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	1	33
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2	656

Πηγή: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Παρατηρητήριο Κ.Ε.

5.13 Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (που παρέχουν φροντίδα σε ηλικιωμένους)

Πίνακας 60: Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε ηλικιωμένους και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	4	201
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1	60
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	2	90
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	1	51

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ε.ΓΠ.Σ)

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Ενιαίου Γεωπληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Μηχανισμού, στο μητρώο φορέων ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής φροντίδας σε ηλικιωμένους, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το 2021, ήταν εγγεγραμμένοι τέσσερις φορείς και ο συνολικός αριθμός ωφελούμενων τους ήταν 201 ηλικιωμένα άτομα. Εξ αυτών, ένας βρίσκεται στην Π.Ε. Κέρκυρας με 60 ωφελούμενους, δύο στην

Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης με 90 ωφελούμενους και έναν στην Π.Ε. Λευκάδας με 51 ωφελούμενους. Απουσία ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής φροντίδας εντοπίζεται στην Π.Ε. Ζακύνθου (Πίνακας 60).

5.14 Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (που παρέχουν φροντίδα σε ηλικιωμένους)

Πίνακας 61: Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε ηλικιωμένους και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	5	Άνω των 81 /Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	2	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	2	40
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	1	41

Πηγές: ΥΚΟΙΣΟ, Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ε.ΓΠ.Σ.) και Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Στις αντίστοιχες δομές ανοικτής φροντίδας, το 2021, λειτουργούσαν 5 φορείς. Ο συνολικός αριθμός ωφελούμενων τους δεν μπορεί να προσδιοριστεί, καθώς πρόκειται για ανοικτές δομές, με πλήθος ωφελούμενων που μεταβάλλεται. 2 εκ των φορέων εντοπίζονται στην Π.Ε. Κέρκυρας, 2 στην Κεφαλληνίας-Ιθάκης και 1 στην Π.Ε. Λευκάδας. Απουσία ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας καταγράφεται στην Π.Ε. Ζακύνθου (Πίνακας 61).

5.15 Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (που παρέχουν φροντίδα σε άτομα με αναπηρία)

Δεδομένης της απουσίας ΣΥΔ, ΚΑΑ και ΘΧΠ στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, ο προβληματισμός για την έλλειψη δομών για τα άτομα με αναπηρία εντείνεται με την

διαπίστωση της απουσίας ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής φροντίδας στα άτομα αυτά.

Πίνακας 62: Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε άτομα με αναπηρία και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	0	0
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0	0
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	0	0
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	0

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ε.ΓΠ.Σ.)

5.16 Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (που παρέχουν φροντίδα σε άτομα με αναπηρία)

Πίνακας 63: Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε άτομα με αναπηρία και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	10	Άνω των 1.461/Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	3	38
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	4	Πλέον των 650
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	2	Πλέον των 473
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	1	300

Πηγές: ΥΚΟΙΣΟ, Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ε.ΓΠ.Σ.) και Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Ενθαρρυντική εμφανίζεται η εικόνα για τα ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας στα Άτομα με Αναπηρία. Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το 2021, παρείχαν υπηρεσίες 10 φορές με το συνολικό αριθμό ωφελούμενων να μην μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια, καθώς πρόκειται για ανοικτές δομές, με πλήθος ωφελούμενων που μεταβάλλεται. Σε κάθε περίπτωση, οι ωφελούμενοι ξεπερνούν τους 1.461. Εξίσου ενθαρρυντική όμως είναι και η κατανομή των φορέων που εντοπίζονται και στις τέσσερις Π.Ε. (τρεις στην Π.Ε. Κέρκυρας, τέσσερις στην Π.Ε. Ζακύνθου, δύο στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης, έναν στην Π.Ε. Λευκάδας) (Πίνακας 63).

5.17 Λειτουργία Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Ιονίων Νήσων

Στο σημείο αυτό, σημαντική κρίνεται η αναφορά στη λειτουργία του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Ιονίων Νήσων (Κ.Κ.Π.Π.Ι.Ν.). Το Κ.Κ.Π.Π.Ι.Ν. είναι Ν.Π.Δ.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που εποπτεύεται από το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Το Κ.Κ.Π.Π.Ι.Ν. περιθάλπει στο Τμήμα Χρονίως Πασχόντων ηλικιωμένα άτομα και χρόνια πάσχοντες σε 24ωρη βάση. Στα άτομα αυτά προσφέρεται πλήρης ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ψυχολογική υποστήριξη από το νοσηλευτικό - ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό.

Στο Τμήμα Ατόμων με Αναπηρία προσφέρεται σίτιση, ψυχολογική υποστήριξη, εκπαίδευση, και εργοθεραπεία από εξειδικευμένο προσωπικό, καθώς και μεταφορά από και προς το Κέντρο, με ιδία μέσα. Δεδομένης, όπως προαναφέρθηκε, της απουσίας ΣΥΔ, ΚΑΑ, ΘΧΠ και ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής φροντίδας στα Άτομα με Αναπηρία, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, η λειτουργία του Κέντρου, με τα Τμήματα αυτού στη Ζάκυνθο, λειτουργούν ως σημαντικό αντιστάθμισμα. Τα Τμήματα του Κέντρου καλύπτουν σε ένα βαθμό την απουσία των παραπάνω δομών παρέχοντας στους ηλικιωμένους και τα Άτομα με Αναπηρία, τις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας που χρειάζονται.

Ακριβής εκτίμηση του βαθμού κάλυψης των αναγκών απαιτεί προγενέστερη καταγραφή των ηλικιωμένων ατόμων και των Ατόμων με Αναπηρία που χρήζουν υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας.

5.18 Δομή κλειστής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας σε παιδιά)

Ο τομέας της παιδικής προστασίας κατά τα τελευταία έτη έχει τεθεί σε προτεραιότητα, σε εθνικό επίπεδο και σημαντικά βήματα έχουν γίνει για την προστασία των ανηλίκων, σε επίπεδο εθνικών μέτρων και πολιτικών, με κυρίαρχο την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου για την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για το παιδί. Υπό αυτό το πρίσμα, διαπιστώνουμε πως στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων λειτουργούν δύο ΝΠΙΔ που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας (ένα στην Π.Ε. Κέρκυρας και ένα στην Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης) (Πίνακας 64). Το γεγονός αυτό μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση απουσίας περιστατικών κακοποιημένων παιδιών, θυμάτων βίας και παιδιών σε κίνδυνο.

Πίνακας 64: Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε παιδιά και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	2	44
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1	26
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	1	18
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	0

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Δ/νση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ε.Γ.Π.Σ.)

5.19 Δομή ανοιχτής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας σε παιδιά)

Αντίστοιχα, πέντε φορείς/ΝΠΙΔ που παρέχουν υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και συγκεκριμένα τρεις στην Π.Ε. Κέρκυρας και δύο στις Λευκάδας (Πίνακας 65). Η παντελής έλλειψη στις υπόλοιπες Π.Ε., έστω και σε επίπεδο λειτουργίας συλλόγων, επιτείνει το διαπιστωθέν

κοινωνικό έλλειμμα. Ο ακριβής αριθμός των ωφελούμενων παιδιών, δεδομένης της φύσης των παρεχόμενων υπηρεσιών και του χαρακτηριστικού της ανοικτής δομής δεν μπορεί να προσδιοριστεί, καθώς και σε αυτήν την περίπτωση μεταβάλλεται κατά τη διάρκεια του έτους.

Πίνακας 65: Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα σε παιδιά και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	5	Άνω των 780/ Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	3	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	0	0
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2	Άνω των 780

Πηγές: ΥΚΟΙΣΟ, Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ε.ΓΠ.Σ.) και Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

5.20 Δομή κλειστής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας στην οικογένεια)

Παντελής είναι η απουσία λειτουργίας ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής κοινωνικής φροντίδας στην Οικογένεια στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατά το έτος 2021. Δεδομένων των κοινωνικών-οικονομικών συνθηκών της Περιφέρειας, εγείρεται έντονος προβληματισμός ως προς το κοινωνικό έλλειμμα που εντοπίζεται σε αυτή την κατηγορία προστασίας.

Πίνακας 66: Δομές κλειστής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα στην οικογένεια και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	0	0
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0	0
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0	0
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	0	0
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	0

Πηγή: ΥΚΟΙΣΟ, Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ε.ΓΠ.Σ.)

5.21 Δομή ανοικτής φροντίδας – ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας στην οικογένεια)

Πίνακας 67: Δομές ανοικτής φροντίδας – ΝΔΙΠ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν φροντίδα στην οικογένεια και αριθμός ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και στις Π.Ε., έτος αναφοράς 2021

	Αριθμός δομών	Αριθμός ωφελούμενων
ΠΙΝ	11	Άνω των 2.598/Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	4	Άνω των 600
Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	2	Άνω των 67/Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια
Π.Ε. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ -ΙΘΑΚΗΣ	2	317
Π.Ε. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	3	Άνω των 1.614/Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια

Πηγές: ΥΚΟΙΣΟ, Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ε.ΓΠ.Σ.) και Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Τέλος, η εικόνα που αφορά στη λειτουργία ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες ανοικτής κοινωνικής φροντίδας στην Οικογένεια, διαφοροποιείται αρκετά συγκριτικά με τα αντίστοιχα ΝΠΙΔ κλειστής φροντίδας. Στα όρια χωρικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων λειτουργούν 11 φορείς, τέσσερις στην Π.Ε. Κέρκυρας, δύο στην Π.Ε. Ζακύνθου, δύο στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης και τρεις στην Π.Ε. Λευκάδας (Πίνακας 67).

Όπως και σε προηγούμενες περιπτώσεις ΝΠΙΔ ανοικτής φροντίδας, ο αριθμός των ωφελούμενων δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια, καθώς παραμένει ευμετάβλητος κατά τη διάρκεια του έτους και καθορίζεται από τις αναφεόμενες κάθε φορά ανάγκες που προκύπτουν από την πλευρά των ωφελούμενων. Ωστόσο, με ακρίβεια γνωρίζουμε πως ξεπερνά τα 2.598 άτομα.

6. Συμπεράσματα

Κλείνοντας την «Ετήσια Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης», προβαίνουμε και κάποιες χρήσιμες διαπιστώσεις σχετικά με το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον εντός του οποίου διαβιεί ο πληθυσμός της Περιφέρειας, αλλά και την υποστήριξη που λαμβάνει τμήμα του πληθυσμού, το οποίο συγκαταλέγεται στις ευπαθείς ομάδες, όπως προέκυψαν από την ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων που παρουσιάστηκαν στην παρούσα μελέτη.

Ξεκινώντας από τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ανησυχητικό είναι το πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού της, καθώς ο δείκτης γήρανσής της υπερβαίνει τη μονάδα, καθόλη τη διάρκεια της περιόδου 2014-2020, τόσο στο σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων όσο και στις επιμέρους τέσσερις Π.Ε. της. Το μεγαλύτερο πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού φαίνεται να αντιμετωπίζει η Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης, καθώς το 2021 ο πληθυσμός της ηλικίας 65+ ήταν σχεδόν διπλάσιος από τον πληθυσμό των ατόμων ηλικίας 0-14.

Συνέπεια της γήρανσης του πληθυσμού της, καθώς και της μείωσης του πληθυσμού ηλικίας 15-64 που σημειώνεται στην Περιφέρεια, είναι η διαχρονική αύξηση του δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων. Την ίδια αυξητική τάση, σε μικρότερη έκταση ωστόσο, ακολουθεί και ο δείκτης εξάρτησης των νέων ηλικίας 0-14.

Άλλη αρνητική συνέπεια της γήρανσης του πληθυσμού της Περιφέρειας είναι η διαχρονική μείωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της: κατά την περίοδο 2014-2021, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων νήσων μειώθηκε κατά 5,6%, όταν, κατά την ίδια περίοδο, το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας ήταν μόλις 0,1%. Το έτος 2021 η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατατάσσεται στη 10η θέση ως προς το εν λόγω ποσοστό, μεταξύ των Περιφερειών της Ελλάδας, σχεδόν 3% μικρότερο από το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό επίπεδο. Στους άνδρες, ωστόσο, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας, σχεδόν όλα τα έτη της περιόδου 2014-2021.

Στα θετικά στοιχεία της Περιφέρειας είναι το ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό ανεργίας που καταγράφεται την περίοδο 2014-2021, καθώς είναι σταθερά ανάμεσα στις Περιφέρειες της Ελλάδας με το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας. Μάλιστα, το 2021, το ποσοστό ανεργίας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων καταγράφει τη δεύτερη χαμηλότερη τιμή του της περιόδου 2014-2021 (13,2%), το δεύτερο μικρότερο ποσοστό μεταξύ των ποσοστών των Περιφερειών της χώρας. Στα αρνητικά συγκαταλέγεται το μεγάλο χάσμα που υπάρχει μεταξύ των ποσοστών ανεργίας ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού.

Επιπλέον, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων καταγράφει, κατά μέσο όρο, το χαμηλότερο ποσοστό μακροχρόνια ανέργων (9%), μεταξύ των Περιφερειών της χώρας. Για το

έτος 2021, το ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι μόλις 6,3%, 30% χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της χώρας.

Το μέσο Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατά την περίοδο 2014-2021 διαμορφώθηκε στα 15.171 €, ενώ στο σύνολο της χώρας στα 16,5 χιλιάδες. Ωστόσο, το διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ανέρχεται, το έτος 2020, στα 11,2 χιλιάδες ευρώ, το δεύτερο υψηλότερο μετά από αυτό της Περιφέρειας Αττικής και 10% υψηλότερο από αυτό του συνόλου της χώρας.

Ως προς την εισοδηματική ανισότητα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, καταγράφηκε μια μικρή αύξηση της εισοδηματικής ανισότητας στην Περιφέρεια την τελευταία τριετία, χωρίς ωστόσο η τιμή του δείκτη S80/S20 να ξεπερνά την αντίστοιχη τιμή του σε εθνικό επίπεδο.

Εξάλλου, την τριετία 2018-2020, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων καταγράφει το χαμηλότερο ποσοστό πληθυσμού, το οποίο βρίσκεται υπό τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Το έτος 2020, το ποσοστό του πληθυσμού της Περιφέρειας το οποίο βρίσκεται υπό τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ανέρχεται στο 18,9%, όταν, για το ίδιο έτος, το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό επίπεδο είναι 28,8%.

Επιπλέον, κατά την ίδια περίοδο, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων βρίσκεται ανάμεσα στις Περιφέρειες της χώρας με τα χαμηλότερα ποσοστά πληθυσμού με σοβαρή υλική στέρηση. Μάλιστα, το 2020, το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο μεταξύ των Περιφερειών της χώρας (11,2%), με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται στο 16,6%, ενώ, με εξαίρεση το 2021, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων καταγραφόταν το χαμηλότερο ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά πολύ χαμηλής έντασης εργασίας. Ωστόσο, το 2021, το εν λόγω ποσοστό για την Περιφέρεια εκτοξεύεται στο 23%, από 5,4% που ήταν το προηγούμενο έτος, σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 326%.

Όσον αφορά τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και, συγκεκριμένα, των ατόμων που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, από τον αριθμό των δικαιούχων του ΕΕΕ συμπεραίνουμε ότι το πλήθος των δικαιούχων του ΕΕΕ αντιστοιχεί στο 1,5% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση δικαιούχων ΕΕΕ εμφανίζεται στην Π.Ε. Κέρκυρας ενώ η μικρότερη σε αυτή της Λευκάδας, κατά αναλογία του μόνιμου πληθυσμού τους.

Οι ωφελούμενοι του ΤΕΒΑ που είναι ταυτόχρονα δικαιούχοι του ΕΕΕ είναι 2.125. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση ωφελούμενων ΤΕΒΑ εμφανίζεται στην Π.Ε. Κέρκυρας, ενώ η μικρότερη σε αυτή της Λευκάδας. Οι αιτήσεις των ανέργων – δικαιούχων του ΕΕΕ, το 2021 ανήλθαν στις 2.237 σε σύνολο 3.059 αιτήσεων ΕΕΕ. Και στις δύο περιπτώσεις, των ωφελούμενων ΤΕΒΑ/ΕΕΕ και των αποκλειστικά ωφελούμενων ΤΕΒΑ, η

μεγαλύτερη συγκέντρωση εμφανίζεται στην Π.Ε. Κέρκυρας, ενώ η μικρότερη σε αυτή της Λευκάδας, κατ' αναλογία με τον μόνιμο πληθυσμό τους.

Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά ωφελούμενα του ΤΕΒΑ είναι η κατηγορία με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση δικαιούχων και τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με την μικρότερη. Σημαντική είναι η διαπίστωση πως, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2021, όσο αυξάνεται το πλήθος των μελών του νοικοκυριού, τόσο μειώνεται ο αριθμός των δικαιούχων ΤΕΒΑ. Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή δεν ίσχυε κατά το έτος 2018.

Ως προς τη λειτουργία των δομών καταπολέμησης της φτώχειας (κοινωνικά παντοπωλεία, με ή χωρίς την παροχή συσσιτίου και φαρμακεία), το έτος 2021, στην Περιφέρεια λειτουργούσαν εννιά συνολικά δομές και παρείχαν βασικά είδη διαβίωσης σε 2.095 δικαιούχους, αριθμός που αντιστοιχεί στο 1,02% του πληθυσμού της Περιφέρειας. Εξ αυτών, το 47% ήταν άνδρες και το 53% γυναίκες. Στην Π.Ε. Κεφαλληνίας-Ιθάκης καταγράφεται απουσία σχετικών δομών.

Όσον αφορά τους αστέγους, τα δεδομένα για τον αριθμό των αστέγων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων δεν μπορούν εύκολα να τύχουν ερμηνείας, καθώς απουσιάζει η επίσημη καταγραφή τους από έναν φορέα με κοινά κριτήρια. Η συγκριτική ανάλυση των δεδομένων που αφορούν στους αστέγους μας επιτρέπει, με μια πρώτη ανάγνωση, να καταρρίψουμε τον ισχυρισμό πως δεν υπάρχουν άστεγοι στην Περιφέρεια. Άρα, η έλλειψη στεγαστικής δομής (υπνωτήριο/ξενώνας) δεν μπορεί να δικαιολογηθεί χρησιμοποιώντας ως επιχείρημα την απουσία αστέγων.

Επίσης, εξετάζοντας τον συνολικό αριθμό των αστέγων που λάμβανε το ΕΕΕ (131 άτομα) το 2021, βλέπουμε πως υπολείπεται του αριθμού των αστέγων με σημείο αναφοράς κάποιο οίκημα ή άλλο που είναι ωφελούμενοι των προγραμμάτων και δομών που λειτουργούν στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (301 άτομα). Το δεδομένο αυτό χρήζει ανάλυσης, καθώς παρουσιάζονται επιμέρους σημαντικές αποκλίσεις σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας. Η απουσία καταγραφής τους σε επίπεδο Δήμου και Περιφερειακής Ενότητας από τις κοινωνικές υπηρεσίες αξιολογείται ως μια ενέργεια άμεσης προτεραιότητας.

Σε ό,τι αφορά τα άτομα με αναπηρία, είναι ανησυχητική η απουσία λειτουργίας ΣΥΔ, ΚΑΑ, ΘΧΠ και ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής κοινωνικής φροντίδας στα άτομα αυτά στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Η απουσία αξιολογείται ως σημαντική, δεδομένου του αριθμού των ατόμων με αναπηρία, στα όρια χωρικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας. Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρεί η Περιφέρεια και αφορούν στο πλήθος των εξυπηρετούμενων/ωφελούμενων δομών και προγραμμάτων, ο αριθμός των ατόμων με αναπηρία που διαθέτει πιστοποίηση από τα ΚΕΠΑ είναι 951, ενώ αυτών που δεν διαθέτει πιστοποίηση είναι 2.502. Η λειτουργία ενός τμήματος για τα άτομα

με αναπηρία στο Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Ιονίων Νήσων, δύο ΚΔΗΦ και δέκα ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας στα άτομα αυτά, λειτουργούν ως σοβαρό αντιστάθμισμα.

Εξάλλου, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων λειτουργούν δύο ΝΠΙΔ, κλειστές δομές που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας αποκλειστικά στα παιδιά (μία στην Π.Ε. Κέρκυρας και μία στην Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης) και καμία με ωφελούμενη ομάδα την οικογένεια. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση απουσίας περιστατικών κακοποιημένων παιδιών, θυμάτων βίας και παιδιών σε κίνδυνο.

Η δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης που αφορούν στη φιλοξενία γυναικών θυμάτων βίας και θυμάτων πολλαπλών διακρίσεων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι μηδενική, καθώς η μοναδική δομή της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στην Π.Ε. Κέρκυρας παρέμενε ανενεργή κατά το έτος 2021. Ωστόσο, 16 φορές, συμπεριλαμβανομένης της Ιεράς Μητροπόλεως, το 2021 πρόσφεραν υπηρεσίες στο παιδί και την οικογένεια, με τον αριθμό των ωφελούμενων να ξεπερνά τις 3.378.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το 2021, λειτουργούσαν τρία ΚΗΦΗ, παρέχοντας τις προβλεπόμενες υπηρεσίες σε ηλικιωμένα άτομα. Ο αριθμός αυτός, αν εξεταστεί σε σχέση με το σύνολο των λειτουργούντων ΚΗΦΗ στη χώρα που είναι 78, εκτιμάται ως ικανοποιητικός δεδομένου του πληθυσμιακού κριτηρίου ανά Περιφέρεια.

Τέλος, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το 2021, οι ωφελούμενοι του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» ήταν 2.356 άτομα, ηλικίας 65+. Σε επίπεδο δομών σημαντική είναι η προσφορά του Τμήματος Χρονίως Πασχόντων του Κ.Κ.Π.Π.Ι.Ν, το οποίο περιθάλπει ηλικιωμένα άτομα και χρόνια πάσχοντες σε 24ωρη βάση, προσφέροντάς τους πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ψυχολογική υποστήριξη. Σε επίπεδο δομών και πάλι, σημαντική είναι η λειτουργία τεσσάρων φορέων, ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες κλειστής φροντίδας, με συνολικό αριθμό ωφελούμενων τα 201 ηλικιωμένα άτομα. Απουσία εντοπίζεται στην Π.Ε. Ζακύνθου, στα όρια της οποίας δεν λειτουργούν κλειστές και ανοικτές δομές φορέων ΝΠΙΔ.

Τα παραπάνω συμπεράσματα θα μπορούσαν να συνεκτιμηθούν και αξιολογηθούν από την Περιφέρεια σε μια ενδεχόμενη επικαιροποίηση της Περιφερειακής της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 ή άλλως, σε έναν ενδεχόμενο (επανα)σχεδιασμό ή/και αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών της προς τις ευάλωτες και ειδικές ομάδες του πληθυσμού της.

Πηγές στατιστικών δεδομένων

- Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)
- Eurostat
- Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων & Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ)
- Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας (ΥΚοιΣΟ)
- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης)

